

NR.
4-5-6

L. M. F. TIRGU-MUNES
BIBLIOTECA

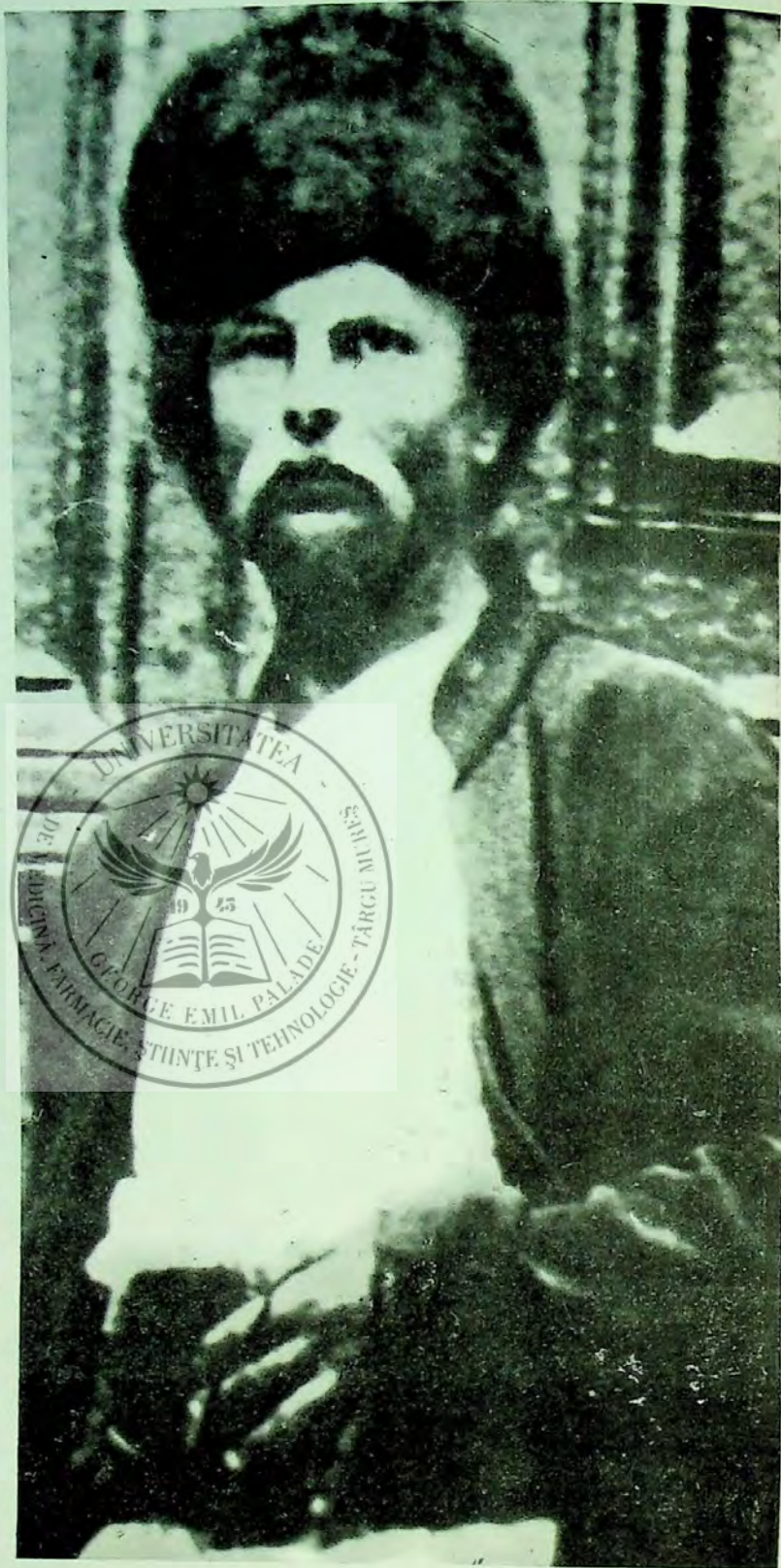
BIBLIOTECA

REVISTA DE BIBLIOLOGIE

ANUL II • 1991

„Aici, pe virfurile munților, nu trebuie să fie graniță... și dincoace și dincolo de ei au locuit moșii și strămoșii noștri, dacii și romanii, și deci nouă ni se cade să fim stăpîni. Cetiți aici, în cartea asta și veți vedea“ (din spusele unui martor ocular la una dintre întîlnirile lui Badea Cîrțan cu ciobanii).

Colportajul unui anumit gen de cărți, puține în orice caz, este cunoscut în istoria mondială a cărților, dar cazul lui Badea Cîrțan, „cioban de cărți“, cum i s-a spus, transportate pe umeri în număr de zeci de mii, cu scopul cultivării patriotismului în masele de cititori, este un exemplu unic în lume, sarcină pe care și-a luat-o benevol.

Dan Simonescu, Gheorghe Buluță.
Pagini din istoria cărții românești.
București, Editura Ion Creangă,
1981, p. 80.

„Un dac a coborît de pe columnă...“ [Badea Cîrțan la Roma],
în 1896.

biblioteca

● Numărul 4—5—6 ● 1991

Editor: MINISTERUL CULTURII

Revistă lunară ● Serie nouă ● ANUL II

Director: ION STOICA

SUMAR

- Scrisoare deschisă dlui C. Băjenaru ● p. 2—3 GALAXIA GUTENBERG
- VIAȚA BIBLIOTECILOR**
- Ion Stoica: *Accente românești la cea de-a 56-a Conferință I.F.L.A. Stockholm 1990* ● p. 4—5
- Activitatea A.B.I.R. la nivelul unei comisii. Convorbire cu dna SILVIA DUMITRU, președinta Comisiei de colecții speciale și carte veche ● p. 5—6
- Ioana Tăutu: *Carte — cultură — cunoaștere. Supplex Libellus Valachorum. 200* ● p. 8—9
- Mia Panaitescu: *O activitate-cheie pentru bibliotecă* ● p. 10—12
- Eugenia Tudorică: *După un an de eforturi. Din activitatea sectorului de publicații seriale din cadrul Bibliotecii Centrale Universitare București* ● p. 12—14
- Nicolae Vințanu: *Lectura negativă* ● p. 14—15
- Diana Ilica: *Vom fi bibliotecari!* ● p. 16
- Maria Cișman: *Metode moderne de conservare și păstrare a cărților* ● p. 16—18
- Ioana Lupu: *Considerații privind relațiile bibliotecii cu cititorii în condițiile economiei de piață* ● p. 18—19
- Probleme ce catogare propuse și rezolvate de Florica Câmpeanu ● p. 20
- Mioara Păsăilă, Elena Răduțoiu: *Biblioterapia — prezențe și perspective* ● p. 21—22
- Ioan Holhoș: *Ce facem cu colecțiile bibliotecilor?* ● p. 23
- Dan Matei, Bogdan Teodorescu: *Fișiere de autoritate ca entități distincte* ● p. 24
- Maria Razba: *Soluționarea cererilor de informare a beneficiarilor prin imprumutul interbibliotecar intern și internațional* ● p. 25—27
- PATRIMONIU**
- Doru Bădără: *O carte regăsită* ● p. 28—29
- Un nume pentru istoria bibliotecilor: Constantin Georgiade (21 feb. 1898 — 11 feb. 1991) ● p. 30—35
- Henri Zalis: *Funcții ale sintezei bibliografice*; Ioana Ursu: *Un erudit modern: Virgil Cândea*; „Nu sînt autorul vieții — acela este Dumnezeu — sînt autorul unei cărți”. *Interviu cu Eminența sa șef rabin dr. Moses Rosen*; Emil Vasilescu: *Actualitate și perspectivă în editarea cărților în limbile minorităților naționale*; E. V.: *Difuzarea publicațiilor — între blocaj și speranțe*; *Recenzii* ● p. 36—46
- ITINERAR BIBLIOGRAFIC** ● p. 47
- MERIDIAN BIBLIOLOGIC**
- „Visul nostru este ca fiecare bibliotecar basarabean să aibă acasă și la serviciu revista BIBLIOTECA”. *Interviu cu dl. Alexei Rău* ● p. 48—50
- A. A. Rău, A. M. Novak, E. D. Glăbaci: *Sistemul de îndrumare metodică a bibliotecilor din învățământul superior și mediu în Republica Moldova* ● p. 50—51
- Ion Stoica: *Conferință europeană: „East West Information Transfer Conference”* ● p. 51—52
- Florica Câmpeanu: *Coordonate ale învățământului biblioteconomic american* ● p. 53
- Hermina Anghelescu: *Suedia: rețeaua bibliotecilor publice* ● p. 54—56
- Georgeta Clinca: *„Toate acestea mai necesită comentarii?”* ● p. 57—58
- Graeme Gardinar, Rob Shepherd: *Anglia — sprijinirea acțiunii de salvare a cărții de patrimoniu din România* ● p. 59—60
- Chestionar sociologic* ● p. 61—63
- În acest număr ilustrații de Tașcu Gheorghiu la Lautréamant — „Cinturile lui Maldoror”, Univers, 1976 (p. 94, 41) și de Emil Chendea la „Haiku”. *Lirică niponă*, Editura Albatros, 1947 (p. 10, 14, 17, 26, 27, 28).
- Coperta I de Miron Dinulescu

● Colectivul redacțional: IOANA LUPU (redactor-șef); ANNE-MARIE MIHIȚ (secretar general de redacție); EMIL VASILESCU; CORINA COSTOPOL; dr. MARIA MOLDOVEANU; FLORICA CÂMPEANU; DAN POPESCU-FINANȚU (secretar principal de redacție); LIDIA IORDACHE (tehoredactor).

● REDACȚIA: Piața Presei Libere, București, nr. 1, cod 71341, Telefon: 17.07.30, Căsuța poștală 33—20.

● ADMINISTRAȚIA: Direcția pentru Presă, Publicații și Tipărituri, Piața Presei Libere, nr. 1, București, sector 1.

● ABONAMENTELE se fac la administrație, prin poștă sau virament (D.P.P.T., cont 6451206008 Banca Comercială, Filiala Sector 1, București) și prin oficiile poștale. Costul unui abonament pe 3 luni este de 45 lei, pe 6 luni 90 lei, pe 1 an 180 lei.

Stimate dle C. Băjenaru,

Primim la redacție nenumărate scrisori (Ar trebuie poate, ca toate publicațiile ce se respectă, să ne deschidem chiar o secție de scrisori.): de la cititori și colaboratori, de la prieteni vechi, alături de care publicația noastră și-a trăit diferitele vârste și ipostaze, și de la alții mai noi, care abia acum ne descoperă, cititori de-aici sau mai de departe — de dincolo de Prut sau... de dincolo de Ocean, pentru că iată, există și o bibliologie fără frontiere. Aprecieri, așteptări, sugestii, întrebări, uneori critici. Pe toate le primim cu interes, cu bucurie, cu necesitate. Da! Necesitate! Pentru că, pentru o revistă, viața înseamnă nu numai plămădă de știință, gândire și suflet ce intră în pagini, ci și — cum să spun, pentru a atenua răceala tehnicistă a termenului? — feed-back, ecou, ceea ce se simte nu numai din oscilațiile de tiraj, din numărul de exemplare vândute, ci și din aceste scrisori. Ele sînt aplauzele noastre, ele sînt florile ce le primim, răsplata strădaniei noastre. Tuturor le mulțumim fie direct și individual prin scrisori de răspuns, fie indirect și colectiv prin fiecare număr al revistei.

De ce v-am ales tocmai pe dumneavoastră pentru a vă răspunde public?

Se vor întreba mulți, poate, citind aceste rânduri cine este C. Băjenaru? Nu știu nici eu. Nu-mi amintesc să fi fost vreodată la Udești-Racova, în județul Suceava, nu-mi amintesc să ne fi întâlnit vreodată. Dacă mă înșel, vă rog respectuos să mă iertați. Știu doar că sînteți cel care, cu chitanța nr. 0063762 din 22.11.1989, ați plătit abonamentul la „Biblioteca” și care, citind anunțul „Important” de pe primul număr (apărut în luna aprilie 1990, dar primit de dvs. abia în luna iulie!) v-ați grăbit să depuneți în contul revistei, cu chitanța nr. 1043948 suma de 54 de lei, diferența de cost datorată schimbării periodicității noastre. Și mai știu că n-ați primit pînă la data la care ne-ați adresat scrisoarea (9 dec. 1990) nici un alt număr din cele 12 promise (deși în luna octombrie mai apăruse și numărul 2—3). Mai multe nici nu ați fi avut cum să primiți, pentru că din cele 12 numere lucrate de noi, colectivul redacțional al revistei lunare Biblioteca, Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie”, nu ne-a finalizat în 1990 decît 3!

Mai știm — ne-o spuneți — că ați fost aproape șase decenii un prieten și un slujitor al cărții și al bibliotecii și în această calitate ați fost pe rînd un cititor al „Călăuzei bibliote-

**Scrisoare
deschisă
dlui C. Băjenaru**

carului", al „Revistei bibliotecilor“, al buletinului „Biblioteca“, dar așa ceva nu vi s-a mai întâmplat ! Vi s-a încălcat statutul dvs. de abonat și dreptul ce decurge din acesta de a primi publicația pentru care ați plătit cu anticipație prețul prin abonament și vă întrebați și ne întrebați dacă „abonatul, intelectual — muncitor — lucrător agro-horticol, poate beneficia sau nu de respectul valutei lui naționale“, solicitând „repunerea în drepturile de drept național român“.

Mă încearcă o tristețe neputincioasă în fața revendicării dvs, dar și o anume mândrie : cineva, acolo, în Țara de Sus, ne iubește, ne așteaptă, ne simte lipsa, se simte frustrat de neprimirea „Bibliotecii“.

Stimate domnule Băjenaru, la citirea acestor rânduri veți mai fi primit, desigur, și alte numere din restanțele anului trecut și veți fi înțeles poate că nimeni nu vrea să vă tragă pe sfoară, că încet-încet le veți primi pe toate 12. Dar aceasta nu schimbă prea mult datele problemei ! Și deși poate că nu veți citi aceste rânduri (după cele pățite cu abonamentul pe 1990, trebuia multă temeritate pentru a te mai abona și în 1991 !) vreau să vă răspund dvs. și atunci ca dvs.

Nu pentru a ne disculpa : în ceea ce ne privește, ne-am jăcut datoria, fiecare număr fiind întocmit la timp, cu rigoare și grijă pentru a și ceea ce cititorii noștri așteaptă de la publicația noastră, iar disfuncțiile din procesele de tipărire și de difuzare ne dor încă și mai mult decât pe dvs.

Nici pentru a acuza Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie“, unde numerele noastre au îmbătrânit încă înainte de a se naște, D.E.P.-ul, care ne-a întârziat inadmisibil difuzarea, oficiile poștale care ne-au boicotat abonarea.

Nici pentru a ne lamenta că Ministerul editor ne-a lăsat fără protecție (dar cu subvenție !) să ne luptăm cu toate aceste probleme și cu multe altele.

Cu atât mai puțin pentru a încerca să vă contrazic cu argumente bănuiala dureroasă dar absurdă că ceea ce ni s-a întâmplat, deopotrivă, nouă și dvs în 1990 și continuă să ni se întâmple și în 1991 s-ar afla sub semnul lui „Jos intelectualii“ !

În numele adevărului ce ne e atât de drag tuturor trebuie să proiectăm „cazul“ nostru într-o perspectivă mai largă — cea a unei geneze ce nu poate fi ferită de durerile facerii.

Poate că locul în care dialectica „pieții“ — permanenta acordare a cererii și ofertei — a funcționat cel mai exploziv și mai evident, a fost sfera tiparului. Mai întâi a fost foamea de

informații, de neștiut, de „fructul oprit“ al unui anume tip de publicații și în numai câteva luni, imediat după revoluție, s-au născut peste 600 de edituri și mai mult de 1 000 de publicații periodice. Spațiul tipografic a rămas însă mult timp același, ca și capacitățile și mecanismele de difuzare. A început foamea de hirtie, și foamea de tipar, și foamea de difuzare, și o dată cu acestea o concurență originală în acest plan, de ordin financiar : au început să funcționeze licitațiile licite dar mai ales ilicite, specula, corupția ; o bursă specială, nu totdeauna a valorilor, a utilului, ci mai ales a tirajelor aducătoare de venituri (nu numai editorilor, dar și tipografilor). Or, în acest plan, revista noastră nu e decât o biată fiță înotînd printre rechini și balene. Obiectivi să fim, cum poți cointeresa o întreprindere poligrafică cu un tiraj de numai 5 000 exemplare ? ! Da, da ! Ați citit bine : 5 000 de exemplare, la o rețea de peste 20 000 de biblioteci și citiți ? bibliotecari... Dar asta e o tristețe a noastră. Eh, dacă guvernul prin Ministerul Culturii n-ar înțelege importanța instituției bibliotecare în resurrecția României, poate că n-ați avea o revistă a dvs... chiar așa întârziată cum e. Situație fără ieșire, deci ? Nu, pentru că tot legile pieții aduc în lumea cărții corecțiile necesare : tot mai mulți editori, în loc să supraliciteze la înfinit vechile întreprinderi poligrafice preferă să-și asigure mijloace proprii, moderne, de tipărire, după cum sistemul de difuzare a presei și a cărții se restructurează și se eficientizează pe baza unor inițiative private tot mai numeroase. În atari condiții, nu optimismul, ci rațiunea mă face să opinez că în următoarele luni situația se va autoregla și în acest plan, iar cititorii/abonații, inclusiv cei instituționali, vor intra în drepturile lor firești de a primi la timp publicațiile pentru care au optat, iar realizatorii acestora, de a-și vedea roadele muncii lor culese la timp de beneficiari.

Scriindu-vă toate acestea, stimate domnule Băjenaru, am convingerea că veți privi cu mai multă înțelegere situația neplăcută a neonorării în condiții de normalitate a abonamentului dvs. la revista „Biblioteca“ și că totodată am mai scris o pagină din cronică — ce ne-am propus-o și v-am promis-o în articolul nostru program — drumului pe care îl parcurge lumea cărții și a bibliotecii, cu toate hirtioapele, ocloșurile și zonele de umbră ce îl marchează, spre noua condiție de libertate a spiritului și a expresiei sale și de neîngrădit acces la marile valori ale culturii pe care le teaurizează.

Cu aleasă stimă,

Ioana LUPU

MARIA ILIESCU - Caracal

Pi

Comorile înțelepților din vechime [...] ni le-au lăsat scrise în cărți.

XENOPHON
(c. 440 î.e.n.)

Cele 217 momente organizatorice distribuite dens între 17 și 26 august au cuprins toată gama de activități profesionale, protocolare și culturale, corelate cu competență, exactitate și ospitalitate, astfel încât augustul suedez al I.F.L.A. să rămână memorabil sub toate aspectele. De altfel, deschiderea oficială a conferinței a fost onorată de prezența și cuvântul regelui Carl al XIV-lea și de cuvântul ministrului educației și culturii din țara gazdă, Bengt Göransson care au subliniat atașamentul Suediei pentru valorile perene pe care le promovează cartea în viața societății și speranța că întreaga comunitate mondială va lucra pentru ca milenara cultură a cărții să rămână o importantă componentă a culturii viitorului, nu în numele conservatorismului ci sub semnul umanismului universal.

Plenara oficială de luni 20 august a fost al 100-lea moment al Conferinței. Întâlniri pregătitoare ale unor birouri, comisii și comitete de lucru a permis trecerea în revistă a stadiului diverselor programe ale Federației.

Reuniunile principale cu reprezentanții asociațiilor și cu ceilalți participanți au prilejuit prezentarea comunicărilor și dezbateri concludente pentru nivelul de gândire și de acțiune biblioteconomică din lumea contemporană.

Dincolo de interesul major pe care mi l-au trezit comunicările din secțiunile Bibliotecii științifice și tehnice; Teorie și cercetare biblioteconomică; Formație și învățământ; Biblioteci universitare și alte biblioteci generale de cercetare, trei momente au contribuit cu pregnanță la dimensionarea ecoului românesc la Conferința de la Stockholm și la influențarea perspectivelor de acțiune ale bibliotecilor din țara noastră.

Primul, emoționant și receptat cu participare, s-a împlinit prin difuzarea unei ediții speciale „România” din „General Information Programme, Unisist Newsletter”.

Tricolorul românesc, cu stema decupată așa cum a fișit încă din primele ore ale revoluției din decembrie, chema privirile invitând la rememorarea acelei totale și exemplare izbucniri a românilor împotriva dictaturii.

Domnul Wolfgang Löhner, șef de divizie la UNESCO, mare prieten al bibliotecilor din țara noastră, a adunat între paginile acestei ediții speciale informații revelatoare despre așezămintele cărții din România. Sumarul propune cititorilor fotografia dezolantă a celei mai frumoase biblioteci universitare din România devastată de incendiu, înconjurată de tancuri, într-o piață pustie, urmată de textul apelului internațional pentru sprijinirea reconstrucției Bibliotecii Centrale Universitare din București, lansat de dl Federico Mayor, Doina Ban-

VIATA BIBLIOTECILOR Viața de Asociație

Accente românești la cea de-a 56-a Conferință I.F.L.A.

STOCKHOLM 1990

Anul biblioteconomic are un calendar propriu, marcat în fiecare vară de conferința generală a Federației Internaționale a Asociațiilor de Bibliotecari, o adevărată săptămână mondială a slujitorilor cărții, întruniți sub semnul de miracol al celui mai uman instrument de civilizație și progres. Cartea, fiindcă despre umanismul ei generos și peren este vorba, continuă să fie în acest sfârșit de veac închinat împlinirilor și proiecțiilor informative, o realitate dominantă a comunicării științifice, a universului cultural, a simbolurilor educative și formative ale oamenilor de

pretutindeni. Ea se dovedește mereu necesară preluării diversității de gând și simțire, legată de toate meandrele existenței, înfinit de tolerantă și chiar stimulativă față de alte modalități de comunicare, puternică și optimistă, în ciuda fragilității ei funciare.

Ca în fiecare an, organizatorii au pregătit o conferință amplă prin problematica abordată, riguroasă prin moduri de desfășurare, importantă prin calitatea comunicărilor și a dezbaterilor, încurajatoare prin realismul concluziilor și împlinitoare prin firescul și căldura relațiilor umane pe care le-a prilejuit.

riu, Gh. Anghel, O. Naicu, A. Moșu, Gh. Buluță, G. Clinca, G. Anca, Dan Radu Popescu, Irina Oberlander-Tirnovanu și Katy Geber, în care sînt inserate cîteva prezentări ale unor structuri și servicii din teritoriul biblioteconomic românesc.

Al doilea moment deosebit a fost prilejuit de vizionarea casei video înfățișînd catastrofa culturală de la București, zidurile încă fumegînd ale marii bibliotecii universitare, cenușa rugului cărților, încă aminînd așezarea lor cuminte pe rafturi, în fine, primele semne ale voinței de a refăce, de a repune în drepturile ei imprescriptibile simbolurile și uneltele culturii. Anunțat sec, dar evocator, titlul prezentării „Biblioteca Centrală Universitară din București: scurtă istorie a unei colecții distruse” s-a dovedit extrem de mobilizator, în ciuda concurenței strălucitoare a sute de standuri de cărți, echipamente și alte dotări biblioteconomice, distribuite pe miile de metri pătrați ai funcționalului centru de tîrguri internaționale „Stockholmsmassan”. Filmul a stîrnit emoții, întrebări, a declanșat acțiuni de simpatie și sprijin, fiind considerat un prilej tragic de a vorbi despre locul, tradiția și valoarea bibliotecilor românești.

Al treilea moment semnificativ s-a consumat prin organizarea unei întîlniri a autorului acestor rînduri cu președintele I.F.L.A., Hans-Peter Geh, cu secretarul general al federației, Paul Nauta, și cu secretarul general-adjunct, Gunst van Wessemael.

Dincolo de caracterul protocolar, întîlnirea a permis o înfățișare a problemelor generale ale bibliotecilor din România și o expunere de detaliu asupra situației Bibliotecii Centrale Universitare din București. Conducerea I.F.L.A. nu a fost doar preocupată și atașată ideii de reintegrare a bibliotecilor românești în programele internaționale, ci a manifestat o receptivitate concretă față de propunerile noastre. A fost momentul declanșării procesului de reinscriere a asociațiilor de bibliotecari din România în I.F.L.A. și în același timp momentul conturării cîtorva acțiuni direcționate spre impulsivarea învățămîntului de bibliologie și știința informării în țara noastră și spre intensificarea sprijinului internațional în favoarea Bibliotecii Centrale Universitare din București.

Cea de a 56-a Conferință a I.F.L.A. de la Stockholm rămîne un moment de referință pentru bibliotecile românești și pentru slujitorii lor, lăsînd deschisă calea către o necesară, dreaptă și rodnică situație a lor în teritoriile informației, în viața cultural-științifică internă și internațională.

dr. Ion STOICA

Activitatea A.B.I.R. la nivelul unei comisii

Convorbire cu dna SILVIA DUMITRU, președinta
Comisiei de colecții speciale și carte veche

— Pentru cei ce nu vă cunosc încă cine sînteți dvs. stimată doamnă Silvia Dumitru ?

— Sînt președintele Comisiei de colecții speciale și carte veche din cadrul Asociației bibliotecarilor din Învățămînt-România (ABIR) și profesional conduc serviciul de resort din cadrul Bibliotecii Centrale Universitare-Cluj.

— E firească prezența dvs. în fruntea acestei comisii. Se poate vorbi de o adevărată școală clujeană de cercetare în domeniul cărții vechi.

— Se poate estima un volum de 40 de mii de valori în colecțiile noastre. Un imens tezaur ce trebuia cunoscut, cercetat, adus în circuitul științific !

— Extinderea acestor preocupări de la colecțiile proprii la cele ale rețelei constituie nu numai un volum de muncă sporit ci, mai ales, o imensă responsabilitate față de un compartiment esențial al patrimoniului național. Cum ați conceput organizatoric și funcțional activitatea comisiei ce o conduceți ?

— Pornind de la criteriul de ba-

ză — valoarea colecțiilor, am încercat să cooptez în Comisie colegi tocmăi din bibliotecile deținătoare de valori de patrimoniu, cu experiență în cercetare și pasiune pentru munca lor. Astfel au intrat în Comisie dl Doru Bădără de la B.C.U. București, dna Reveca Vitcu de la B.C.U. Iași, dna Mariela Șerbănescu de la Biblioteca Universității din Craiova, dar și reprezentanți ai unor biblioteci școlare de tradiție cum sînt cele ale Liceului Gh. Lazăr din Sibiu și Liceului Honterus din Brașov.

— Însăși această primă preocupare presupune o activitate temeinică de cunoaștere a colecțiilor bibliotecilor de învățămînt —, ca și a potențialului uman din cercetarea bibliologică.

— Am cunoscut aceste biblioteci cu prilejul unei anchete pe teren întreprinse în Transilvania încă din 1972 cînd, încă înainte de apariția Legii Patrimoniului, am identificat valorile bibliofile. Pe parcurs, din perspectiva integrării muncii de fiecare zi cu cercetarea, am început să identific și să întocmesc un catalog al elzevirelor din Transilvania și Moldova, prilej de a-mi extinde aria de cunoaștere. Au mai fost și contactele din cadrul diferitelor sesiuni științifice organizate de biblioteca noastră, și cele de sub egida Comisiei naționale de patrimoniu. Deci, pentru mine, cînd am început să organizez Comisia, nu a mai fost o problemă, știam coordonatele pe care trebuie să acționeze.

— Se vor face ca pînă acum lucrări, să le zicem, individuale, adică la nivelul fiecărei biblioteci, sau existența Comisiei deschide perspective și pentru lucrări în cooperare?

— Vom face și lucrări individuale, dar mergem mai ales pe ideea lucrărilor în cooperare. O primă preocupare este cea a instrumentelor. În urma unui stagiu de două săptămîni în Franța la Lyon, unde am beneficiat în septembrie 1990 de o bursă, m-am gândit și am și propus Comisiei întocmirea unui ghid al cărții vechi în bibliotecile universitare și preuniversitare. „Este absolut necesar să se cunoască ce este cartea veche, cum se prelucrează, ce se face, dar și să se cunoască fondurile care au o proveniență istorică, unde se găsesc. Este unul din instrumentele de lucru cele mai prețuite în Franța, fără de care nici nu este de conceput la ei lucrul de cercetare a cărții vechi.

— Ați stabilit cu prilejul șederii în Franța și relații de colaborare?

— Răspunzînd unor preocupări legate de cunoașterea cărții lioneze, am început depistarea a tot ce există în colecțiile noastre, dar voi extinde această investigație și în

țară, pentru a comunica aceste informații colegilor francezi. Este vorba în mod expres de dl Dominique Vesly, agregat de Sorbona.

— Și astfel Comisia, de care vă ocupați intră și într-un circuit internațional. Ce alte preocupări de început mai aveți?

— Am inițiat crearea unor centre de conservare și restaurare, care să acopere 4 zone din țară — București, Iași, Cluj și Banat. E o necesitate stringentă; nu ne mai putem mîrgini la muzeele de artă care nu ne-au satisfăcut pînă acum decît în foarte mică măsură, avînd și o capacitate de lucru limitată.

Ne preocupă totodată crearea unor centre (am și început sondarea în acest sens a centrelor de calcul) pentru introducerea pe calculator a informațiilor privind cartea veche.

— Există o asemenea evidență în cadrul Ministerului Culturii?

— Ne gîndim că e mai eficientă crearea unor evidențe zonale, altele în comunicare cu evidența centrală. Am reușit să obținem la Biblioteca Națională din Paris un manual de automatizare, dar care privește doar un anumit gen de carte veche, respectiv anonimele și deja am luat legătura cu Centrul de calcul de aici din Cluj, pentru a pune pe calculator într-o primă etapă publicațiile anonime.

— O agendă bogată și perspective deosebite pentru cercetarea și valorificarea colecțiilor speciale și a cărții vechi! Consemnînd aceste începuturi, vă promitem să devenim un cronicar fidel al activității dvs.

Ioana LUPU

A.B.I.R.
Consiliul de conducere

1. Anca George — B.C.P. București
2. Blascioc Lăcrămioara — B.I.P. București
3. Galagiu Viviana — Lic. Pedagogic București
4. Campeanu Florica — B.C.U. București
5. Dicu Carmen — B.U. Sibiu
6. Dumitru Silvia — B.C.U. Cluj
7. Gligor Sanda — Casa Corp. Didactice Timișoara
8. Lohon Octavian — B.U. Craiova
9. Munteanu Elena — Șc. gen. nr. 4 Iași
10. Petrescu Mihai — Ministerul Învățămîntului
11. Popișteanu Ioan — B.U. Constanța
12. Regneală Mircea — B.C.U. București
13. Sipos Banc Lucreția — Lic. Ind. nr. 9 Cluj
14. Stefanache Corneliu — B.C.U. Iași
15. Stoian Gabriel — B.I.P.G. Ploiești
16. Stoica Dan — B.C.U. Iași
17. Stoica Ion — B.C.U. București
18. Toma Doina — B.U. Brașov
19. Trifa Mariana — I.M.F. Timișoara

Biroul de conducere

1. Stoica Ion — președinte
2. Anca George — vicepreședinte
3. Gligor Sanda — vicepreședinte

4. Petrescu Mihai — vicepreședinte
5. Regneală Mircea — secretar
6. Blascioc Lăcrămioara — casier

FILIALELE A.B.I.R.

Consiliile de conducere

BUCUREȘTI (Argeș, Călărași, Teleorman, Ialomița, Giurgiu, București)

Popescu Dan-Radu — președinte
Șincai Ana — vicepreședinte
Ionescu Sanda — vicepreședinte
Chitoran Anuța — secretar
Voicu Lucia — reprez. bibl. univ. București

Constantinescu Mihai — reprez. bibl. școlare București
Captaru Silvia — reprez. bibl. școlare Călărași
Voicu Stela — reprez. bibl. școlare Teleorman

Sirbu Maria — reprez. bibl. univ. Argeș

Cernea Adriana — reprez. bibl. școlare Argeș
Catana Ionica — reprez. bibl. școlare Giurgiu
Popescu Tanța — reprez. bibl. școlare Ialomița

BACĂU (Bacău, Neamț)

Andrieș Elvira — președinte
Buture Alida — secretar
Grama Cornelia — reprez. bibl. univ.
Profir Maria — reprez. bibl. școlare Neamț

BRAȘOV (Brașov, Covasna, Harghita)

Negruțiu Aurel — președinte
Marinescu Elena — secretar
Catavei Mariana — reprezent. bibl. școlare Brașov
Laszlo Ildiko — reprezent. bibl. școlare Covasna
Lestian Ildiko — reprezent. bibl. școlare Harghita

CLUJ (Cluj, Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Mureș, Bistrița-Năsăud, Bihor)

Suteu Stela — președinte
Horvat Săluc — vicepreședinte
Hentea Ioan — vicepreședinte
Pangrațiu Veronica — secretar
Oancea Smaranda — reprezent. bibl. școlare Maramureș
Tiera Doina — reprezent. bibl. univ. Oradea
Nalaf Victoria — reprezent. bibl. școlare Bistrița
Oros Ioan — reprezent. bibl. școlare Sălaj
Damian Florin — reprezent. bibl. școlare Mureș
Ene Domnica — reprezent. bibl. școlare Bihor
Scarlat Tania — reprezent. bibl. școlare Satu-Mare

CONSTANTA (Constanța, Tulcea)

Popișteanu Ioan — președinte
Culica Gabriela — secretar
Alexandrescu Doina — reprezent. bibl. școlare Tulcea

CRAIOVA (Dolj, Gorj, Olt, Vilcea, Mehedinți)

Buz Maria — președinte
Serbănescu Gabriela — secretar
Constantinescu Justin — reprezent. bibl. univ. Dolj
Brinzan Jeni — reprezent. bibl. școlare Dolj
Oprea Angela — reprezent. bibl. școlare Gorj
Morărescu Viorica — reprezent. bibl. școlare Olt
Dumitrașcu Mariana — reprezent. bibl. școlare Vilcea
Rotaru Maria — reprezent. bibl. școlare Mehedinți

GALAȚI (Galați, Brăila, Vrancea)

Catană Caliopei — președinte
Teodoru Rodica — secretar
Gheorghiu Ionel — reprezent. bibl. școlare Galați
Munteanu Olga — reprezent. bibl. școlare Brăila
Negru Eliza — reprezent. bibl. școlare Vrancea

IAȘI (Iași, Vaslui)

Corneliu Ștefanache — președinte
Dan Stoica — vicepreședinte
Chichirau Emilia — secretar
Rotundu Rodica — membru
Băduț Ioana — membru
Carmenski Veronica — Vaslui

PLOIESTI (Prahova, Buzău, Dimbovița)

Stoian Gabriel — președinte
Dima Doina — secretar
Dumitrescu Silvia — reprezent. bibl. școlare Prahova
Benchea Georgeta — reprezent. bibl. școlare Buzău
Georgescu Viorica — reprezent. bibl. școlare Dimbovița

SIBIU (Sibiu, Hunedoara, Alba)

Bokor Carmen — președinte
Agirbiceanu Silviu — secretar
Motoc Ioana — reprezent. bibl. școlare Sibiu
Badiu Doina — reprezent. bibl. școlare Hunedoara
Sătmăreanu Jenica — reprezent. bibl. școlare Alba

SUCEAVA (Suceava, Botoșani)

Iordache Rodica — președinte
Timpau Domnica — secretar
Halitchi Liliana — reprezent. bibl. școlare Suceava
Chiroșca Angela — reprezent. bibl. școlare Botoșani

TIMIȘOARA (Banat, Arad, Caraș-Severin)

Ojoș Vasile — președinte
Stanciu Daniela — secretar
Nedelcoviciu Victoria — reprezent. bibl. școlare Arad
Craiovan Eugenia — reprezent. bibl. școlare Caraș-Severin
Vițcu Doina — reprezent. bibl. școlare Timiș

COMISII DE SPECIALITATE

1. **Comisia de perfecționare profesională** — președinte, **Petrescu Mihai** — Ministerul Învățământului și Științei
2. **Comisia de completare, schimb și împrumut internațional** — președinte, **Pangrațiu Veronica**, B.C.U. — Cluj
3. **Comisa de catalogare și clasificare** — președinte, **Câmpcanu Florica**, B.C.U. — București
4. **Comisia de relații cu publicul** — președinte, **Toader Maria**, B.C.P. — București
5. **Comisia bibliotecilor școlare și ale casei corpului didactic** — președinte, **Șincai Ana** — B.C.P. București
6. **Comisa editorială** — președinte, **Regneală Mircea**, B.C.U. — București
7. **Comisa de informare documentară și activități științifice** — președinte — **Dan Stoica**, B.C.U. Iași
8. **Comisa de informatizare** — președinte, **Banciu Doina**, B.C.U. — București
9. **Comisa de colecții speciale** — președinte, **Dumitru Silvia**, B.C.U. — Cluj.

VIAȚA BIBLIOTECILOR

Viața de Asociație

ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR DIN BIBLIOTECILE PUBLICE DIN ROMÂNIA ȘI-A ÎNTRUNIT BIROUL EXECUTIV, MARȚI 7 MAI 1991, LA SEDIUL BIBLIOTECII NAȚIONALE.

Ordinea de zi s-a constituit din :
— prezentarea de către fiecare membru al Biroului Executiv a situației filialelor asociației din zonele teritoriale de care răspund ;

— organizarea Conferinței naționale anuale a ABBPR ;

— probleme diverse.

S-au constituit filiale teritoriale în aproape toate județele țării, urmînd ca pînă la sfîrșitul lunii mai să se publice un „Buletin informativ” al ABBPR cu datele referitoare la acestea.

Conferința națională anuală a ABBPR va avea loc la sfîrșitul lunii iunie (21—22 iunie) și va fi precedată la 3 iunie de adunarea Consiliului de conducere al Asociației.

Biroul executiv al Asociației a propus ca ordinea de zi a Conferinței să cuprindă :

1. Darea de seamă a activității ABBPR martie 1990 — mai 1991 ;
2. Proiectul editorial al ABBPR ;
3. Proiectul Statutului bibliotecarului ;
4. Legea Depozitului Legal ;
5. Motivație privind constituirea Consiliului Național al Bibliotecilor ;
6. Constituirea comisiilor de specialitate (sau de lucru) pe problemele privind :
— achizițiile
— recuperarea împrumuturilor
— normele de lucru
— automatizarea în biblioteci.
7. Discuții

Norma de reprezentare la Conferință a fost stabilită la 1 la 20, plus membrii consiliului de conducere.

Secretar,

Georgeta CLINCA

VIATA BIBLIOTECILOR
Eveniment

CARTE — CULTURĂ — CUNOAȘTERE

Supplex Libellus Valachorum 200

Dacă am fi fost un cotidian, un săptăminal sau măcar un lunar cu apariție firească, am fi consemnat evenimentul simpozionului clujean consacrat bicentenarului mișcării naționale încununată de acel memoriu intrat în istoria neamului sub titlul „*Supplex Libellus Valachorum*“ cu toată căldura momentului menită să dea semnificație nu doar științifică, ci și patriotică fiecărui element de program, fiecărei participări.

Transcriem alb, doar cu mici paranteze de adnotare, principalele elemente de identitate ale manifestării, așa cum le-a înregistrat afișul (un model de grafică de gen): organizator și gazdă: Biblioteca Județeană Cluj (sub egida Inspectoratului județean pentru cultură); sponsor: Ministerul Culturii; data de desfășurare: 14—15 martie; caracter interjudețean (participanți din 10 județe și din Capitală) și chiar internațional (a fost prezent, cu comunicare, un invitat din Iugoslavia, a sosit spre sfârșit și un oaspete din Ungaria, s-a sperat în participări din Republica Moldova și din Franța); tema simpozionului: „Carte — cultură — cunoaștere“.

(Re)Citesc datele scrise, cu ochiul celui ce a fost martor direct, cu creierul celui ce a înregistrat critic și analitic desfășurarea lucrărilor, cu sufletul celui ce s-a bucurat (încă o dată) de împărtășirea din tezaurul de gândire și simțire românească, cu orgoliul apartenenței la breasla bibliotecărească, cu rigoarea celui investit cu funcția de cronicar profesional și încerc să desprind acel „ce“ care a făcut din manifestarea bibliotecii clujene un *unicat*, deși în termenii formali și de conținut ea este oricum comparabilă cu alte simpozioane și sesiuni științifice organizate de biblioteci sau de alte instituții de cultură.

Pentru că a existat un astfel de „ce“, care mă îndeamnă să depășesc frazele complezente

de apreciere a modului exemplar de organizare și a caldei ospitalității transilvane, pentru a releva elementele de concepție și încercând implicit prin aceasta să aduc cel mai frumos omagiu organizatorilor.

Simpozionul nu s-a vrut o simplă oglindă peste ani a mișcării de idei și a luptei pentru emancipare națională exprimate în „Supplex“, chiar dacă o oglindă luminată din perspectiva timpului și din interiorul textului redescoperit la fiecare recitare în semnificațiile și deschiderile sale, în interconexiunea cu fapte de cultură și de istorie ce au precedat și ce au urmat pînă la desăvirșirea idealului de libertate și unitate națională.

Și asemenea recitari au fost și acum la Cluj, datorate unor acad. prof. univ. dr. Pompiliu Teodor, conf. univ. dr. Nicolae Bocșan, prof. dr. Ioan Vasile Leb, prorector la Facultatea de Teologie din Cluj, dr. Ladislau Gyémánt, cercetător științific la Institutul de Istorie, prof. univ. dr. Marcel Știrban, prof. dr. Ioan Borza, prof. Dragoș Morărescu, grafician, cercetător Iacob Mărza de la Biblioteca Batthyaneum din Alba Iulia, dar și multor bibliotecari ai instituției gazdă și din alte biblioteci clujene, din București, Satu Mare, Maramureș, Oradea, Brașov etc. toți prind vocația dintotdeauna a bibliotecarului de a fi nu doar un gestionar al cărților, ci și un cercetător pasionat al tezaurilor de gândire, știință, cultură și istorie încorporate de acestea.

Simpozionul s-a vrut, însă, cum spuneam, mai mult decît atît, decît o aniversare în stil specific, *anume o expresie a continuității unui anume mod de spiritualitate îngemănată cu simțire*. Căci dacă *Supplex* a fost mai mult decît un document afirmativ, argumentativ și revendicativ, a fost o mișcare spirituală care i-a adunat pe Samuil Micu, Gh. Șincai, Petru Maior, Ion Molnar Piuariu, Ion Budai-Deleanu, Iosif Meheț întru afirmarea identi-

tății naționale și care se ansorează într-o permanentă a preocupărilor de dincolo de acel moment și de acei corifei, regășibilă și în alte lucrări, că au fost gramatici, cărți de istorie sau de literatură.

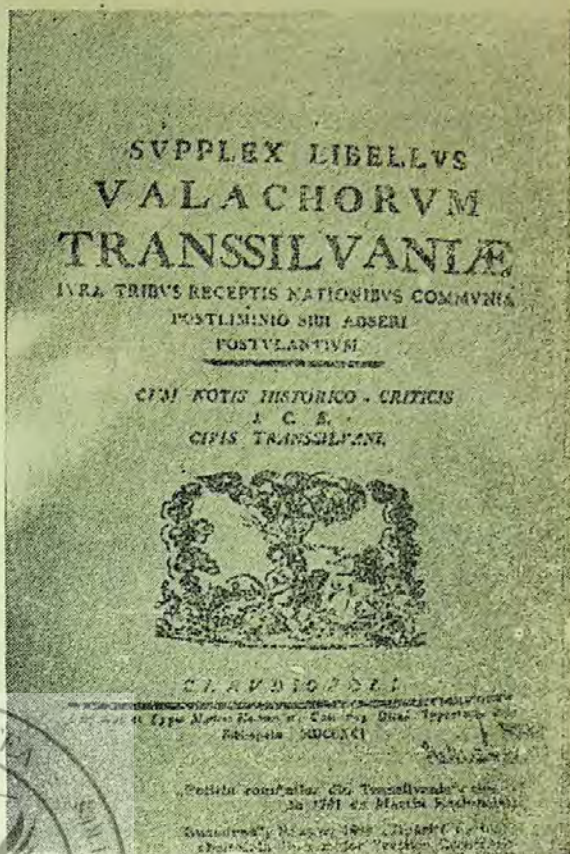
Or, iată că la Cluj, programul aniversar, derutant la o privire superficială, prin tematica celor două zile de lucrări, cu saltul de la istorie la biblioteconomie, exprimă nu numai disponibilități multiple, ci și o credință în adevărul că un popor se definește tocmai printr-o existență culturală complexă și permanentă, că evenimentul este pregătit printr-o sumă de întâmplări și fapte de cultură și urmat de altele, care fac parte, ca o respirație, din însăși existența sa.

Iar *biblioteca*, însemnind deopotrivă carte și (prin aceas-

ta) cultură și cunoaștere, este tocmai *zona cea mai privilegiată a permanențelor spirituale*. Și dacă în urmă cu 200 de ani *Supplex Libellus Valachorum Transsilvania* însemna un manifest de românitate, cu argumentele unei întregi existențe naționale exprimate în cărți, pentru drepturi egale cu celelalte naționalități de pe tărîmul transilvan, aniversarea acestei mișcări naționale azi, așa cum a fost concepută, semnifică însă o modalitate de afirmare a dreptului nostru la un loc în Europa de pe poziții de egalitate, cu argumentul continuității istorico-culturale, căreia biblioteca i-a fost dintotdeauna nu numai marior, nu numai trezorer, ci și ferment.

Ioana TAUTU

„Petiția românilor din Transilvania“, tipărită în 1791

O activitate - cheie pentru bibliotecă

Convorbire cu dna MIA PANAITESCU,
șefa Serviciului de completare a colecțiilor
din B.C.U. București

— In procesul de resurrecție post-revoluționară a învățămîntului românesc, regîndit pe alte baze de concepție și funcționare, și concepția despre bibliotecă, ca parte integrantă a învățămîntului, trebuie schimbată. Cum se reflectă aceasta în procesul de completare a colecțiilor, activitate-cheie pentru orice bibliotecă?

— Într-adevăr, ar trebui schimbată optica asupra bibliotecii! De la viziunea de „anexă”, cu un bibliotecar privit sub prisma lui „la cartea / dă cartea”, bun să cumpere publicații, că trebuie sau nu trebuie, n-are importanță, se cuvine să se treacă la o viziune integrativă, cu accent pe funcționalitatea specifică. Da, biblioteca trebuie să cumpere carte dar să achiziționeze ceea ce lor le trebuie și aceasta nu e posibil dacă nu există o disponibilitate cooperativă din partea cadrelor didactice din facultăți: să

ne pună la dispoziție planurile de învățămînt, bibliografiile obligatorii și cele facultative, tot ce este necesar pentru studiul în bibliotecă.

— Și ce s-a făcut ca să se instituie o asemenea colaborare?

— Greu de spus! Sîntem încă la început, deși e o problemă care de fapt se pune de ani de zile. Nu e mai puțin adevărat, că acest dezerat nu se putea realiza înaintea pentru că nu dispuneam de fonduri bugetare în valută care să ne permită o adevărată reală a ofertei noastre la cerințele învățămîntului; în sensul de a putea achiziționa carte străină de ultimă oră de cele mai multe ori rezumîndu-ne doar la lucrările care veneau prin schimb, nu întotdeauna de cea mai bună calitate sau la donațiile obținute pe baza relațiilor pe care conducerea BCU le întreținea cu diferite instituții de cultură străine, cu ambasadele...

— Dar acestea aveau un caracter aleatoriu, totuși!

— Exact! Noi însă nu aveam fonduri valutare consistente care să ne ofere posibilitatea procurării publicațiilor celor mai valoroase din străinătate, de unde și reversul, scăderea interesului cadrelor didactice vis-à-vis de posibilitățile bibliotecii de a-i informa cu noutăți în domeniile lor de specialitate.

— În prezent aveți o alocație cit de cit corespunzătoare?

— Acum alocația există, în sensul că Ministerul Învățămîntului a repartizat fiecărei instituții de învățămînt superior o cifră de valută pe care fiecare și-o gospodărește pe cont propriu, în mai multe direcții. Una din aceste direcții este procurarea de publicații periodice și de carte străină. Rămîne însă la latitudinea cadrelor didactice, a rectoratelor, a senatelor universitare să aprecieze cît din cota lor valutară trebuie destinată procurării de publicații. Și pot fi date exemple, cînd universități sau institute de învățămînt superior au alocat foarte mult, pînă la 100 000 dolari, pentru cărți și periodice din Vest, ceea ce înseamnă enorm, cînd ani de zile n-ai avut nimic. Mărimea alocației constituie implicit un indicator asupra modului în care privesc cadrele didactice cartea și biblioteca, și informarea.

— Dintre exemplele promise?

— Aș aminti I.M.F.-București, Universitatea din Cluj, Universitatea din Iași, dar nu sînt singurele.

— Mai exercită B.C.U. București funcția de coordonare a achizițiilor din import?

— Deocamdată, da.

— Ati sîns „deocamdată”. Credeți că e bine să se meargă în direcția descentralizării?

— Dintr-un punct de vedere, da. De fapt, funcția de coordonare a achizițiilor decurgea din penuria valutară, care impusese criteriul de a achiziționa pe țară doar un singur exemplar dintr-un anumit titlu, ceea ce e absurd. Un cadru didactic sau un student din București, sau din Cluj, sau din Iași nu puteau cerceta aceeași revistă sau același titlu de carte intrat, să zicem, la Biblioteca Universității din Timișoara! Soluția împrumutului interbibliotecar nu e o soluție pentru informarea curentă!

— Culmea e că „legea unicatului” funcționa chiar și pentru publicațiile secundare.

— Exact. Închipuiți-vă că deși de „Chemical Abstract” avea nevoie absolut orice facultate de chimie, din orice centru universitar din țară, ea nu se găsea decît la Centrul Național de Chimie...

— Deci, considerați, în condițiile renunțării la restricțiile amintite, că descentralizarea achizițiilor din import ar fi bine venită?

— Da, pentru că se elimină astfel niște verigi intermediare și totodată sintem scutiți noi de un volum imens de muncă nu totdeauna specifică, pentru că ne aflăm prea mult în postura de serviciu comercial. Iată, în 1991, serviciul nostru de completare a fost în situația de a centraliza toate abonamentele la revistele Vest pe țară, o muncă extraordinar de grea în condițiile în care nu toți au dispus de instrumentele de informare necesare (cataloage de presă, repertorii de periodice) și ca urmare datele au fost comunicate în proporție de 70—80 la sută, oarecum după ureche. A trebuit deci să verificăm toate datele, să încercăm să asigurăm încadrarea într-o anumită sumă, în funcție de buget, să centralizăm comenzile, un anumit titlu fiind selectat de mai multe unități, pentru a înainta o comandă unică la Rompres. De asemenea, centralizarea acestor servicii presupune o evidență strictă pe fiecare unitate, pe fiecare universitate, a valutei deținute și situația la zi a cuantumului cheltuielilor. Totodată, în condițiile mobilității prețurilor, al creșterilor înregistrate de la un an la altul nu o dată, pe baza modificărilor comunicate de Rompres, am fost în situația de a recalcula prețurile preluate din cataloagele de presă ale anului trecut. Și astfel, serviciul nostru se transformă pînă la urmă, cum spuneam, într-un serviciu comercial.

— *Ceea ce vă împiedică să vă ocupați de problemele de fond...*

— Absolut! E mult mai firesc ca fiecare instituție bibliotecară, cunoscîndu-și posibilitățile bugetare, să lucreze direct cu o anumită întreprindere de comerț exterior care nu trebuie să fie neapărat Rompres-Filatelia care se ocupă prin tradiție de comenzi pentru publicații în străinătate ci și orice altă întreprindere de comerț exterior locală, capabilă să intermedieze în acest sens; există și posibilitatea centralizării abonamentelor, a comenzilor în general, pe centre universitare și chiar pe grupuri de județe limitrofe.

— *Intr-adevăr, pierdeți prea mult timp în defavoarea problemelor directe ale B.C.U.—București, care nu sînt deloc puține. V-as întreba în acest context care e situația procesului de refacere a colecțiilor, pe ce căi ați mers și în ce stadiu vă aflați, care a fost metodologia adoptată?*

— Dacă ne gîndim la ce a însemnat Biblioteca Centrală Universitară și ce colecții a cuprins, practic refacerea colecțiilor a trebuit să meargă pe mai multe căi. Nu uitați că noi am beneficiat de *depozit legal*, aproape în întregime distrus. Au scăpat, practic, numai dubletele, depozitate în alte localități ale bibliotecii, în afara sediului central.

Refacerea colecției de *carte românească*, preocupare esențială, a implicat la rîndul ei mai multe ca-

nale. Pe de o parte, s-au făcut apeluri la presă și la tv., imediat după revoluție, soldate cu foarte multe oferte de *donatie*, cea mai mare parte din titlurile donate fiind din producția românească de carte. Cum am procedat noi? Am deschis un caiet al donatorului în care am înscris toate numele celor ce au dăruit publicații bibliotecii, primind toate ofertele, fără nici o selecție la acel moment. Cum se întâmplă în astfel de situații, unele cărți primite pe această cale au fost bune, de valoare, de altele nu vom avea însă nevoie. Am organizat un depozit, cu o evidență strictă, practic fiecare donator, respectiv partidă, primind câte un număr, iar în cadrul acestuia, fiecare publicație a fost la rîndul ei numerotată. Următoarea etapă a constat în fișarea publicațiilor — o fișare mecanică, la raft. O muncă enormă! Deja numărul fișelor se ridică la 100 de mii. Dubletele se vor aduna în momentul alfabetizării, etapă în curs, după care va urma confruntarea cu catalogul. Desigur, vor fi situații în care un titlu se va regăsi de 4—5 ori, urmînd ca după ce vom opera selecția necesară păstrînd 1—2 exemplare în funcție de valoarea și de existența rămas, restul să le redistribuim spre bibliotecile institutelor de învățămînt nou înființate și prioritar spre Basarabia; lucrurile lipsite de valoare vor lua calea DAC-ului. Toate acestea implică însă foarte multă muncă și rezultat minim. Nu știu cît vom putea reconstitui din donații colecția de *carte românească*.

— *Prin anticariat ați întreprins o acțiune specială pentru recuperarea titlurilor distruse de incendiu?*

— Am întreprins, în sensul că periodic un om de la noi vizitează depozitele anticariatelor și întocmește fișe cu existența de acolo, pe baza cărora se efectuează confruntările necesare cu cataloagele și listele de necesități. Legătura noastră cu anticariatele e de dată mult mai veche, manifestîndu-se pe două direcții. O cale pornea de la noi, semnalîndu-le pe bază de liste necesitățile și dezideratele noastre, pentru că biblioteca noastră a avut o acțiune de completare retrospectivă a colecțiilor foarte serioasă, de completare a unor lacune din colecții, ca și de achiziționare a unor manuscrise, scrisori, iconografie. Din păcate, și în trecut ca și acum, metoda nu a dat prea multe rezultate, deoarece achizițiile anticariatelor se desfășoară oarecum întîmplător și după alte criterii decît necesitățile noastre. Cealaltă cale, cum arătam, pornește de la existența din depozitele lor investigate periodic, cu mai multă eficiență, deși cu consum mare de timp și de muncă, în condițiile în care aceste depozite au o organizare haotică, fără nici un fel de criteriu, fie el pe ani, pe titluri, pe limbă, pe domenii, iar anticariatele noastre nu obișnuiesc, ca în străinătate, să scoată periodic cataloage ale titlurilor existente, pe

baza cărora să se facă achizițiile.

— *Cum v-au sprijinit celelalte biblioteci în refacerea colecțiilor?*

— Tocmai vroiam să mă refer la *transfer*, ca altă modalitate pe care am utilizat-o. E vorba atît de transferul intern, de la bibliotecile facultăților noastre de profil din titlurile deținute în dublet, stabilite pe baza verificărilor noastre în fișiere, cît și de transferul extern, de la alte biblioteci din țară cărora ne-am adresat și dintre care multe ne-au răspuns pozitiv.

Am preluat totodată o bibliotecă întreagă (cea a fostului Institut de studii politice) foarte bogată în carte românească, în special social-politică și de istorie din care vom reține pentru biblioteca noastră titlurile necesare, restul redistribuindu-le.

— *Mai există și metoda cumpărării?*

— Desigur, și imediat după Revoluție, noi am avut posibilitatea de a achiziționa direct din depozitele tuturor centrelor de librărie, ale librăriilor și ale colecturii.

— *Și editurile au astfel de depozite, cu un număr de exemplare de rezervă.*

— Noi am adresat un astfel de apel și Editura „Scrisul Românesc”, de pildă, ne-a răspuns, trimițîndu-ne peste 1000 de titluri, dar nu toate editurile au fost la fel de receptive. Poate așteptau să ne ducem noi, cu forțele noastre, dar acestea sînt limitate și angrenate pe mai multe planuri. V-am expus succint ce înseamnă să primești donații, să faci liste, să le înregistrezi, să le numerotezi, să le organizezi la raft, să le fișezi, să organizezi fișierul ca și cite alte componente ale activității serviciului de completare.

— *Cîți sinteți acum la „Completare”?*

— 18.

— *Presupun că în ceea ce privește cartea străină situația se prezintă mult mai bine, atît sub raportul refacerii, cît și al îmbogățirii colecțiilor, dat fiind numărul important de donații.*

— Teoretic da, dar selecția se face destul de greoi și introducere în circuitul lecturii și mai greu. S-a primit o cantitate foarte mare de carte, prelucrarea are însă foarte puține, iar noi nu ne putem permite să inventariem și să stocăm în serviciu cartea. Astfel, creșterea este minimă în raport cu posibilitățile pe care le-am avea. Oricum, am ajuns să facem selecția la aproape trei sferturi din ce am primit — și au fost aproape 600 de mii de publicații primite, cărți și periodice. Periodice au venit foarte multe, reușindu-se reconstituirea unor colecții valoroase, pe ani de zile. Acestea au fost deja integrate în colecții. Cu cartea, procesul a fost mai anevoios, presupunînd selecția pentru unitatea centrală, pentru filialele B.C.U., pentru unitățile nou create și pentru alte biblioteci de învățămînt din țară, ani și ani pri-

vate de posibilitatea achiziționării din import. Aș putea spune că munca noastră a fost în folosul tuturor.

Deși mult mai substanțială decît în anii trecuți, la o analiză mai atentă a intrărilor din 1990 se va vedea că ele nu sînt atît de spectaculoase cum ne-am fi așteptat în raport cu ce s-a primit, după cum nici prin valoare nu totul se ridică la nivelul exigențelor unei biblioteci de învățămînt universitar ca a noastră. Au existat și donații serioase, iată, de pildă, cele venite cu „trenul cultural“ italian, din care am avut și noi cota parte, cu lucrări de informare, de cultură și artă foarte valoroase. Dar au fost și donații foarte importante cantitativ, ca cea de la „Hachette“ să zicem, de care ne-am bucurat foarte mult, care însă erau predominant în colecția „Livres de poches“ și mergeau pînă la 2—3 sute de exemplare la un titlu, care și-au găsit de bună seamă utilizarea, dar... B.C.U. — București se orientează prioritar spre a lua carte de informare universitară și carte de vîrf din producția editurilor străine. A ne reface în aceste condiții colecțiile de carte străină pe care le-am avut este aproape imposibil, chiar dacă, nu e mai puțin adevărat, am primit de pildă din Franța și donații de carte cu valoare bibliofilă, de patrimoniu.

— *Știu că ați primit și importante donații în bani, în valută.*

— Valuta obținută prin donații va fi folosită pentru comandă din Anglia, Franța, Olanda. Iată, numai din Olanda s-au primit 650 mii guldeni pentru achiziții de carte și periodice, acordîndu-ni-se la cumpărare și un rabat de 50 la sută, pe o perioadă de doi ani...

— *Să revenim la achizițiile curente din țară. Cum se desfășoară acest proces, care sînt relațiile cu editorii?*

— Deocamdată achiziția curentă se face tot pe sistemul vechi, prin colectura bibliotecilor.

— *Intră în circuitul acestora și producția editurilor particulare?*

— De la cîteva da, dar în cazul acestora există o deficiență gravă sub raportul informării ante-apariției. Se merge mai mult pe anchete. Or, confruntată la colectură uneori cu cîteva sute de anchete, trebuind să dau răspunsul pe loc, fără posibilitatea de a consulta șefii de filiale, eventual profesorii de la catedră, fără posibilitatea de a mă documenta eu, personal, achiziția se face fatalmente oarecum după ureche. Și aceasta este valabil pentru cele mai multe edituri, doar 2—3 scoțîndu-și planuri editoriale pe 1991, pe care am putut să le studiez pe îndelete și să-mi consult colaboratorii din filiale și beneficiarii.

— *Deci problema principală o constituie absența instrumentelor de informare.*

— Absolut.

— *Prețurile?*

— Prețurile? Pentru mine asta constituie o problemă specială, pentru că nu-mi cunosc bugetul anual, Ministerul Învățămîntului comunicîndu-ni-l lunar.

— *Deci nu puteți gospodări banii.*

— Da, asta e problema: cît dau pentru anticariat, cît îmi rezerv pentru C.L.D.C. În atari condiții nu se poate face o achiziție științifică.

— *Lucrați și direct cu editurile particulare?*

— Doar cu acele edituri care au personalitate juridică, deci și un cont de virament. Trebuie însă grijă ca aceste edituri să nu aibă și o relație paralelă cu colectura, pentru a-ți dubla comanda. Mai e și problema prețurilor, care la ei sînt foarte ridicate, neputîndu-ne permite achiziționarea a mai mult de 2—3 exemplare. „Noroc“ că multe edituri merg pe subproducții care nu ne interesează deloc. Biblioteca noastră e interesată de carte universitară, de carte științifică și de literatură de calitate, deci în afară de editurile de stat, nu întretinem relații decît cu cele cîteva edituri particulare care scot carte de valoare; avem astfel relații foarte bune cu editura „Portofranco“ din Galați, cu editura „Cosmos“ cu „Roza vînturilor“ s.a.

— *În raport cu volumul mare de activitate și cu diversitatea de probleme cu care vă confrunțați, v-aș pune o ultimă întrebare. Există perspectiva automatizării unor activități din cadrul Serviciului de Completare al B.C.U. București?*

— Există. A început deja să se lucreze în această direcție; Oficiul de calcul al B.C.U. a făcut un plan de informatizare a bibliotecii iar primele elemente vor porni, cum e și firesc, chiar de la noi de la „Completare“. E vorba de punerea evidenței comenzilor pe calculator, atît pentru publicațiile românești, cît și pentru cele străine. Dar aceasta este o altă temă de discuție, pe care poate o veți purta direct cu dna Doina Banciu, care conduce Oficiul de calcul.

— *Vă mulțumesc că ne-ați permis pătrunderea în universul atît de complex al serviciului de completare, loc de unde a început reanimarea Bibliotecii Centrale Universitare după gravul traumatism suferit în decembrie 1989.*

Convorbire realizată de
Ioana LUPU

Uniunea Sindicatelor
Libere ale Bibliotecilor Publice
din România

DECLARAȚIA DE PRINCIPII PRIVIND DREPTURILE BIBLIOTECARILOR DIN BIBLIOTECILE PUBLICE DIN ROMÂNIA

Coroborînd situația de drept și de fapt în care se află bibliotecile publice de stat din România cu Manifestul UNESCO cu privire la bibliotecă publică, cu Statutele și Declarațiile Asociațiilor Bibliotecarilor din America și Europa, Uniunea Sindicatelor Libere ale Bibliotecilor Publice din România

DECLARAȚIA:

Este imperios necesar ca și în România BIBLIOTECA PUBLICĂ să fie recunoscută oficial prin LEGE, ca instituție democratică de învățămînt, cultură și informare; ca instituție — parte integrantă — a

FONDUL DE PERIODICE AL BIBLIOTECII LA ORA ACTUALĂ; PIERDERI—RECUPERARI— PERSPECTIVE

Poate se cunoaște mai puțin faptul că fondurile de periodice ale B.C.U. București — în cea mai mare parte — au fost salvate, o parte fiind depozitate în subsolul clădirii (care nu a ars), altă parte aflîndu-se în depozite exterioare (din str. Transilvaniei și la sediul din Pandur).

Nu e mai puțin adevărat că fondul pierdut a fost deosebit de valoros, cuprinzînd revistele de patrimoniu, o mare parte a publicațiilor românești vechi, colecția Monitorului Oficial, precum și anii 1988—1989 la toate colecțiile.

După un an de eforturi deosebite, în urma donațiilor generoase pe care le-am primit, atît din țară cît și din străinătate, precum și datorită unor importante achiziții pe care biblioteca le-a făcut și le face în continuare s-a ajuns la recuperarea și refacerea unei importante părți a colecțiilor, precum și la creșteri importante, atît din punct de vedere al volumului, cît și a valorii științifice, a fondurilor de periodice din B.C.U.

programului național de protecție social-culturală finanțat de stat; ca forum de informații și idei; ca instrument indispensabil unui stat de drept pentru promovarea și apărarea democrației în toate mediile societății; ca primă condiție — cu adinci rădăcini în spiritualitatea românească — a păstrării și dezvoltării culturii naționale și universale.

La baza tuturor serviciilor bibliotecilor publice de stat din România trebuie să stea următoarele:

1. Inițierea urgentă în cadrul Ministerului Culturii a Direcției (Departamentului) Bibliotecilor;

2. Legiferarea prin norme precis concepute a serviciilor calificate de bibliotecă publică pentru populația din toate localitățile țării (comune, orașe, municipii), în mod egal, indiferent de mărimea lor, numărul de locuitori, rasă, culoare, naționalitate, vîrstă, sex, religie, limbă, situație socială, nivel de instruire, convingeri și opinii politice, fără nici un fel de plată din partea usagerilor;

3. Legiferarea profesiei de bibliotecar și recunoașterea principiilor călăuzitoare ale acestei profesii de-

dică integral libertății intelectuale și accesului liber la informații, la cel mai înalt nivel de integritate etică și competență profesională, excluzându-se definitiv amatorismul și diletantismul;

4. Legiferarea asigurării de către stat cu mijloacele materiale și financiare necesare bibliotecilor pentru crearea, conservarea, prelucrarea și organizarea logică a colecțiilor de cărți, ziare, reviste și alte documente grafice și audiovizuale, cu reguli de serviciu și de circulație precis concepute, moderne și aplicate în mod egal;

5. Asigurarea locului bibliotecii publice de stat în societatea românească ca Forum deschis pentru confruntarea permanentă a ideilor, prin legiferarea drepturilor și libertății lecturii publice, a accesului liber la informații și a eliminării cenzurii pe motive politice și doctrinare;

6. Asigurarea și largirea posibilităților de școlarizare și specializare a bibliotecarilor necesari sistemului de bibliotecă prin școli postliceale, colegii, facultăți de bibliologie și știința informării și centre de specializare postșcolară și postuniversi-

tară; prin acordarea de burse de specializare în țară și străinătate

7. Recunoașterea drepturilor bibliotecarilor de a fi salariați la același nivel cu personalul din învățămînt în raport cu nivelul studiilor, specializarea bibliotecară, vechimea în bibliotecă, gradul profesional și titlurilor științifice obținute;

8. Recunoașterea dreptului bibliotecarilor de a-și adopta un statut profesional după modelul statutului personalului didactic;

9. Reconsiderarea sistemului de aprovizionare cu cărți, imprimate, mobilier, aparatură și utilaje pentru bibliotecă prin inițierea de către Ministerul Culturii a unei societăți comerciale subordonate Direcției bibliotecilor, prin scoaterea Colecturii bibliotecilor din subordinea Centrului de librării și includerea ei în această societate comercială.

București, 24 sept. 1991

Comitetul Uniunii Sindicatelor Libere ale Bibliotecilor Publice din România

După un an de eforturi

DIN ACTIVITATEA SECTORULUI DE PUBLICAȚII SERIALE DIN CADRUL BIBLIOTEII CENTRALE UNIVERSITARE BUCUREȘTI

În ceea ce privește presa românească de tip revistă, am reușit să reconstituim în colecții complete, sau cu lipsuri nesemnificative, cele mai importante reviste românești de cultură: Convorbiri literare, Viața Românească, Revista Fundațiilor Regale, Gândirea, Semănătorul etc.; în această perioadă am achiziționat și importante cotidiane interbelice: Curentul, Cuvîntul, Evenimentul (și numărul lor va crește într-un viitor apropiat). Desigur la multe colecții de reviste românești avem și în prezent lacune și regretul nostru rămîne — în special — pentru lipsa principalelor publicații de patrimoniu: Albina românească, Alăuta românească, Curierul românesc, Curierul de ambe sexe, Gazeta de Transilvania, Foaie pentru minte, inimă și literatură, Dacia literară, Arhiva Română etc.

Preconizăm ca după terminarea lucrărilor de organizare și verificare de fonduri să întreprindem un studiu de colecții, facilitat de existența catalogului intern — care ni s-a păstrat — și să inițiem o asiduă campanie de recuperare prin transferuri de publicații dar și prin cumpărări, operația necesitînd un

serios efort bugetar.

O situație nouă cu care ne confruntăm în privința revistei românești este avalanșa de publicații periodice curente care are loc în prezent, o adevărată explozie de ziare și reviste nou apărute. Noi le-am primit cu mult interes și căutăm să înregistrăm cit mai multe apariții, sperînd ca odată să reușim să reconstituim tabloul publicistic unic al acestei perioade social-istorice pe care o traversăm în prezent. Ar fi aici de menționat faptul că depozitul legal — principala sursă de intrare în bibliotecă a revistei românești — nu mai funcționează foarte bine și ar trebui urgentată reglementarea la nivel național a acestui sistem, pentru ca marile biblioteci, beneficiare ale depozitului legal, să nu piardă posibilitatea de cuprindere în întregime a producției editoriale din țară.

În privința serialelor străine, așa cum am mai spus, fondul bibliotecii nu a fost mult afectat, cu excepția anilor 1988—1989, care s-au pierdut de la toate publicațiile. În schimb, am beneficiat de substanțiale donații externe de reviste străine în colecții pe ultimii 20—30 de ani, revista științifică de mare valoare,

din toate domeniile: biologie, medicină, matematică, fizică, chimie, tehnică dar și reviste de științe sociale. Printre donații ar fi de remarcat primirea unor fundamentale instrumente științifice cum sînt: Chemical Abstracts, Biological Abstracts, Index Medicus, Physics Abstracts, Nuclear Science Abstracts, Psychology Abstracts, Science Citation, Current Contents etc.

Menționăm faptul că toate donațiile de reviste străine primite de Serviciul de periodice sînt organizate și vor putea fi consultate în sala de lectură pe care B.C.U. o va deschide în localul din Str. Plevnei. Subliniem și faptul că posibilitățile valutare crescute în prezent ne vor permite aducerea în bibliotecă a multor importante reviste străine și asigurarea unei informări științifice de înalt nivel, informare de care învățămîntul și știința românească au fost atît de mult timp lipsite.

STADIUL DE PRELUCRARE ȘI PUNERE ÎN CIRCULAȚIE A ÎNTEGULUI FOND DE SERIALE EXISTENTE LA B.C.U — UNIVERSITATEA CENTRALĂ; APLICAREA ISBD(S) ȘI POSIBILITA-

TEA INTRODUCERII PE CALCULATOR A INFORMAȚIILOR PRIVIND PUBLICAȚIILE SERIALE

Așa cum am mai arătat, toate fondurile de periodice existente și nou intrate în bibliotecă sînt în stare de funcționalitate, sînt organizate, verificate și dispun de o reflectare în cataloage care să permită regăsirea și circulația lor chiar dacă unele donații străine au încă numai o descriere sumară și chiar dacă pentru întreg fondul dispunem doar de cataloage interne (cataloagele publice fiind încă în lucru).

Toate titlurile noi prelucrate sînt descrise conform normelor ISBD (S). În B.C.U. — București descrierea standardizată pentru seriale se aplică experimental de prin 1986—1987 și s-a generalizat din 1988, după apariția standardului: „Descrierea bibliografică a documentelor. Publicații Seriale“ (STAS 12629 3—88). Pentru că ISBD (S) facilitează procesul de introducere pe calculator a datelor bibliografice, preocuparea noastră este acum de a asigura prelucrarea standardizată pentru toate intrările curente, nu numai pentru titlurile noi, dînd prioritate publicațiilor românești apărute în 1990 cu care intenționăm să intrăm la început pe calculator, urmînd apoi revista curentă străină, și — în măsura posibilităților — să realizăm în final introducerea întregului fond pe calculator.

POSSIBILITATEA GENERALIZĂRII APLICĂRII ISBD(S); METODOLOGIA DE APLICARE A DESCRIERII STANDARDIZATE ÎN BIBLIOTECI

Prelucrarea seriilor a fost mereu mai conservatoare, fapt impus și de natura acestor publicații; periodicele sînt mai dificile, datele lor bibliografice au o mare varietate de prezentări grafice sau pot suferi numeroase schimbări pe parcursul apariției publicației, în general, seriile sînt mai rebele față de strîngerea în niște tipare fixe. Și la noi, de la încercările experimentale pînă la generalizarea ISBD (S) a trecut o lungă perioadă de căutare și de clarificări. Oricum apariția STAS-ului a adus lămuririle necesare și acum el trebuie doar bine cunoscut. La nivelul B. C.U. (unitatea centrală și unitățile filiale), am organizat în anii trecuți cursuri de instruire pentru aplicarea ISBD(S), ultimul fiind ținut în decembrie 1989; intenționăm atunci să extindem aceste întîlniri, dar evenimentele care au intervenit ne-au împiedicat s-o facem.

Vom răspunde însă invitației revistei „Biblioteca“ de a încerca, în cadrul unor consultații inserate în numerele următoare, prezentarea unei metodologii de aplicare a ISBD(S) în bibliotecă.

Eugenia TUDORICA
B.C.U. — București

VIATA BIBLIOTECILOR

Biblioteca față în față cu cititorii ei

Lectura negativă

Lectura ca fapt cultural fundamental se supune legilor generale ale existenței culturale: are un conținut, o formă, un mesaj, un teme, se modifică, este apreciată. Ea este tot timpul o apreciere a aprecierilor, o valorificare a valorilor. De aceea mișcarea lecturii constituie și pulsul viu al unei societăți. Dar mișcarea nu este numai ascendentă, așa cum s-a crezut timp îndelungat, ci și descendentă sau colaterală.

Interesant este faptul că lectura, se pare, nu poate stagna — pentru că stagnarea, oprirea ei, înseamnă involuție, mișcare negativă. Cînd aprecierea aprecierilor, cunoașterea cunoștințelor, asimilarea experiențelor încetează, distrucția este ireversibilă, semnificînd moartea culturală a omului. Și ce semnificație mai poate avea omul în afara culturii?

Spuneam că lectura poate fi și, desigur, este un barometru sensibil al socialului, al coeziunii grupurilor umane, al vitalității unui popor ca și a unui individ. Cel ce evită lectura sau o aruncă la cutia cu lucruri nefolositoare își grăbește sfîrșitul vieții lui sufletești, populînd universul său cu idoli care se vor hrăni cu libertatea, cu frumusețea, generozitatea și noblețea lui. Aceasta pentru că se ridică un zid de nepătruns între el și lume, rătăcindu-se în labirintul propriilor reprezentări.

Am putea spune chiar că lectura este renașterea permanentă a lumii noastre prin exersarea continuă a facultăților noastre spirituale și prin care dobîndim siguranța în depășirea dificultăților, obstacolelor din calea vieții noastre. Paradoxal însă tot lectura mă poate împiedica să mă regăsesc, să renasc permanent, să fiu liber și să pot să-mi

apăr această libertate. Cum? Prin ceea ce se pare a fi „lectura negativă“.

Lectura ca proces, ca activitate spirituală într-un timp îndelungat, poate fi imaginată cu un trunchi de copac din care pleacă numeroase ramuri. Ele pot fi atât forme, tipuri, domenii ale lecturii, cât și căi prin care pot ajunge la o infundătură, la un sfârșit. Un fel de lectură care semnifică sfârșitul lecturii.

Că lectura devine o valoare prin ce citim, prin mesajele ce le recepționăm, este un adevăr indubitabil. Ce am citit și ce citim sînt materia primă din care spiritul își construiește fundamentele; spațiul și timpul acestui spirit. Gîndirea depășește antitezele abstracte — DA-NU — și află cum poate fi polivalentă. Că doar nu întimplător se spune în Cartea Sfîntă — Dumnezeu a fost Cuvîntul și Cuvîntul este Dumnezeu!

Tot prin lectură sporesc disponibilitățile mele pentru comunicarea cu semenii, cu grupurile sociale, cu instituțiile societății. Alfabetism nu înseamnă doar necunoașterea slovelor și incapacitatea de a le scrie ci mai ales incapacitatea de comunicare, de corelare a eforturilor cu ceilalți, chiar și mai mult — negarea brutală a celorlalți.

Lectura negativă tocmai aceasta credem că este — aceea lectură prin care sînt proiectate în afara timpului în care trăiesc, care mă izolează de ceilalți, îmi sădește în suflet ura față de toți și de toate, îndemnîndu-mă să pun mîna pe uneltele distrugerii acestora. Incredibil și nemaiîntîlnit în spațiul Carpat-Dunăreano-Pontic, dar aceasta pare să fie tendința pronunțată a unei mari părți a lecturii românilor din acest timp. Pentru că astăzi lectura românului constă, cel puțin ca buget de timp alocat, mai ales în abordarea sutelor și sutelor de ziare și reviste, care mai de care mai „independente“. Și aceasta în timp ce numărul cărților apărute într-un an abia de le poți număra pe degete. Ce conțin marea majoritate a acestor ziare și reviste? Ar fi necesară o analiză riguroasă a acestora, pe care poate vom reuși să o facem vreodată, atît din punct de vedere al valorilor sociale, cît și al celor culturale sau non-culturale. Dar chiar și fără o analiză sofisticată cum este cea a regresiei, poți să înțelegi că plutește un grav pericol asupra lecturii noastre de toate zilele. Pentru că afectînd cea mai mare parte a timpului de lectură lecturii articolelor din ziare și reviste, care mai de care mai senzaționale, mai pornografice sau mai veninoase, se poate produce un nou dezastru — revenirea la lectura totalitară. De această dată însă nu

prin interzicerea fizică a lecturii unor cărți, ci din interior, prin acapararea totală a timpului lecturii cu articole de scandal.

Intr-adevăr, ce tinde să se profileze în zonele lecturii este scandalos. Fiind și așa firavă noua noastră lectură pe care o doream să fie liberă, să fie a cărților fundamentale ale omenerii, la care pînă de curînd nu am avut acces, să fie constructivă din interior a personalității noastre, poate să recadă în vechile ei condiții dictatoriale, sus-trăgîndu-ne prin infinite căi diabolice de la Marea lectură.

Se va spune că „afacerea“ este doar a noastră ca persoane, pe noi interesîndu-ne ce citim, într-o societate bazată pe principiul pieței libere, lectura însăși supunîndu-se cererii și ofertei. Nu mai sînt necesare multiple precizări, economicul fiind doar una din laturile vieții noastre, el însuși parte a culturii care e necesar să asculte de legile generale ale fenomenului cultural. Nu întimplător A. Malraux atrăgea atenția că „o societate fără valori este o societate de infuzori“.

Ceea ce mi se pare cel mai grav este posibilitatea ca lectura negativă să ne revete dictatura și nu libertatea mult dorită. Aceasta atît prin mesaj, cît și prin exercițiile zilnice. Prin mesaj relevîndu-ne că tot și toate au culoare neagră, cu excepția unora, că toți oamenii sînt vrednici de trimis după grații, cu excepția unora, că activitatea tuturor — cu excepția unora, are prea multe pete negre pentru a mă putea să-i numim oameni. Cum gîndirea mea devine valoare prin mesaj și cum mesajul poate fi cel de mai sus, gîndirea recade la vechea ei „valoare“, adică la Nonvaloare.

Efectul la fel de distructiv al lecturii negative este confuzia: dacă totul este incert, contestat și posibil de apreciat adevărul ca fals, frumosul ca urît iar binele ca rău — atunci ce rost are să mă mai chinuiesc să le asimilez? Singura soluție poate fi retragerea în mine, baricadarea și tăierea tuturor legăturilor cu lumea, cu această sursă de neînțelegeri, de contradicții, de stress permanent. Adică moartea culturală!

Lectura negativă poate astfel echivala cu sfârșitul simbolurilor care ne-au călăuzit viața, ne-au ajutat să ne înțelegem și să înțelegem lumea. De aceea lupta împotriva acestui fel de lectură pare a fi prioritatea momentului. O luptă pe care dacă o vom pierde, vom pieri cu siguranță și noi odată cu ea fără posibilitatea de a mai renaște.

Nicolae VINȚANU

Nu-i nevoie să fii un învățat ca să iubești cărțile.

*

O casă fără cărți îmi pare un corp din care a plecat sufletul.

CICERO (106—46 î.e.n.)

■

Nu te referi la cît de multe cărți, ci la cite cărți bune ai.

SENECA

(4 î.e.n. — 65 e.n.)

■

Citește acea carte despre care viața poate spune: „Îmi aparține“!

MARTIAL, M. V.

(c 40—c 140 e.n.)

■

Nici o carte nu-i atît de proastă, ca să nu folosească într-un chip oarecare.

PLINIU CEL TÎNĂR

(82—113 e.n.)

■

Îndată ce cărțile și învățăminte filozofice pică în mîinile unui om fals sau degenerat, se strică, se descompun și se transformă, asemenea licorii ținite într-un vas murdar.

(EPICTET (50—138 e.n.))

Vom fi bibliotecari!

Datorită activității susținute, în primul rînd, de clasicii Antonio Panizzi, Gabriel Naudé și Leibniz, biblioteconomia reușește să se impună ca știință, fiind recunoscută ca o profesie de sine stătătoare.

Despre nevoia unui personal specializat în bibliotecă s-au scris numeroase studii ce vehiculau aceeași idee: bibliotecarul trebuie să aibă o temeinică pregătire profesională. Deși această problemă esențială s-a pus în țara noastră încă din 1862, iar învățămîntul biblioteconomic s-a instituit începînd cu anul 1924, cunoscînd succese transformări și îmbunătățiri, Nicolae Georgescu Tistiu, între cele două războaie mondiale (1938), paradoxal, observa în cartea sa „Pregătirea bibliotecarului și a bibliografului”, neajunsurile cunoscute de bibliotecile românești prin faptul că bibliotecarul nu i se cere o pregătire specială ci doar să fie „inteligent, cult și cu pasiune...”.

Cu toate că pare absurd la prima vedere, anii ce s-au scurs de la cel de al doilea război mondial nu au reușit să dizolve această prejudecată. Pe deasupra, bibliotecarul nu i se mai cerea nici măcar cultură și pasiune, deoarece profesia lui intra în categoria așa-numitelor „munci de jos”. Accepția comună a marginalizării, a minimalizării profesiei de bibliotecar, redusă doar la unicul gest „darea și preluarea cărților”, continuă să existe și în prezent. Mulți compară încă activitatea bibliotecarului cu aceea a unui magazioner, a unui paznic ce are în grijă un depozit de cărți. Nu e mai puțin adevărat că dacă aceasta era din afară viziunea asupra profesiei de bibliotecar, în interiorul acesteia, în toată perioada de întineric pe care a traversat-o țara noastră, s-au afirmat specialiști de o incontestabilă valoare, adevărații creatori de școală în domeniul biblioteconomiilor. Pe unii dintre ei îi avem și noi profesori, pe alții îi vom avea în anii următori.

După o lungă întrerupere, cu urmări nefaste pentru bibliologia românească, în toamna anului trecut s-a reînființat secția de biblioteconomie din cadrul Facultății de filologie, purtînd o nouă denumire în consens cu evoluția domeniului: *Bibliologie și știința informării*.

Unii dintre noi, cei mai mulți, ne-am înscris la această secție pentru că absolvisem un liceu de filologie-istorie în cadrul căruia ne-am apropiat prin cursuri speciale de domeniul biblioteconomiilor. Alții au venit din întâmplare, necunoscînd prea multe despre scopul acestei secții, doar că e vorba de o știință a cărții. După un an de cursuri, și unora și celorlalți, universul viitoarei noastre profesii ne-a devenit mult mai clar. În toată complexitatea lui, opțiunea profesională ni s-a precizat, știm că dragostea pentru carte și bibliotecă ne va întovărăși toată viața.

Ca studenți ai acestei secții, încercăm încă de acum (deocamdată numai prin simpla noastră pregătire) să înlăturăm imaginea falsă asupra meseriei de bibliotecar, imagine ce domină și în momentul de față. La sfîrșitul anilor de studiu, vom fi capabili să demonstrăm că bibliotecarul deține o anumită și incontestabilă singularitate în spectrul disciplinelor culturale, dată de caracterul pragmatic al acestei profesii. Această singularitate obligă să se țină seama de faptul că bibliotecarul este un produs de sinteză și în același timp un practicant al domeniului. Nu trebuie să existe tendința de a transfera această meserie în simplul domeniu al publicațiilor.

Aflată la confluența dintre practic și spiritual, profesia de bibliotecar este cea mai dinamică, datorită importanței comunicării. Bibliotecarul este un om care comunică permanent, e un specialist al dialogului. Bibliotecarul, ca „medic al sufletului”, este mai apropiat disciplinelor umaniste, decît altor discipline. Din această cauză, pe lîngă materiile de specialitate (bibliologie, biblioteconomie, teorii și tehnici de catalogare și clasificare etc.), paralel studiem numeroase discipline de cultură generală (de la logică și psihologie, pînă la istoria cărții), dorind prin aceasta să devenim oameni cu un larg orizont cultural.

Cu toate că viitoarea noastră profesie cunoaște o anumită segmentare, diversificare (bibliotecar, bibliotecar bibliograf, bibliotecar catalogator, bibliotecar depozitar etc.), indiferent de sfera la care ne vom opri... ne vom numi tot bibliotecari.

În mentalitatea multora dintre contemporanii noștri, profesia de bibliotecar se situează undeva la mijlocul spectrului cultural, bibliotecarul neavînd o poziție socială de elită. Prin simpla noastră existență ca secție autentică de bibliologie, dar mai ales prin viitorul nostru statut de bibliotecari bine pregătiți din punct de vedere profesional și cultural, cu pasiune și răbdare, vom reuși să înlăturăm, poate, această concepție depășită.

Diana ILICA

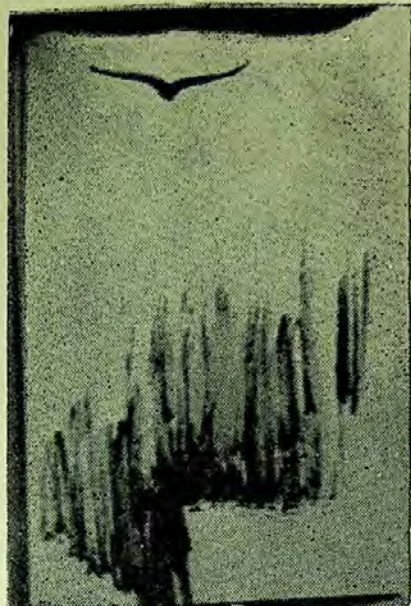
Teorie și practică în bibliologie

Metode moderne de conservare și păstrare a cărților

Societatea contemporană a devenit sensibilă la problemele perspectivei istorice și ale identităților naționale pentru care patrimoniul cultural constituie factorul principal de recunoaștere.

Prin activitatea UNESCO problema ocrotirii patrimoniului cultural a luat o mare amploare în zilele noastre și și-a găsit locul bine conturat în toate țările civilizate. Preocupările în lume se manifestă un spirit interes pentru valorile patrimoniale, recunoscute nu numai ca jaloane de neînlocuit pentru istoria unui popor sau ca părți ale tezaurului universal, ci și ca trepte necesare și obligatorii pentru pregătirea viitoarelor generații, prin hrănirea spiritului patriotic și stimularea creativității, prin cultivarea unei atitudini de responsabilitate în perspectiva devenirii istorice. Procesul de conștientizare a răspunderii față de patrimoniul cultural a avut însă de străbătut o cale îndelungată. Starea de ignoranță sau agresiunea ignoranței au marcat în modul cel mai tragic existența umanității. Exploziile de ură, fie că s-au numit războaie ori s-au auto-intitulat revoluții, au provocat distrugerea unor monumente de inegalabilă splendoare, au pus pe rug cărți și opere de artă, reușind trista performanță de a șterge din memoria popoarelor întinse părți ale realității lor spirituale. Biblioteca din Alexandria este, credem, cel mai viu exemplu al unei atari si-

tuajii. Cît de mult a pierdut omenirea prin dispariția celei mai mari biblioteci din antichitate, al cărei inventar de carte se crede că a totalizat circa 700 000 de volume, este imposibil de evaluat, la acestea adăugîndu-se și calamitățile naturale, care au făcut de-a lungul mileniilor să se piardă inestimabile valori culturale pe care nimeni și nimic nu le mai poate înlocui.

În zilele noastre, o nouă formă de distrugere a moștenirii memoriei scrise a umanității se adaugă cataclismelor menționate. Moștenirea culturală a secolelor XIX și XX, sub forma cuvîntului și imaginii tipărite, este amenințată cu distrugerea de un factor nou, propriu doar acestor secole, aflîndu-se în directă legătură cu suportul material al tipăriturilor — hîrtia. În acest sens, citez din esul lui Giovanni Papini — „Hîrtia“ (cuprins în volumul intitulat „Gog“ — Editura Minerva 1990) : „Materia primă a vieții moderne nu e fierul, nici petrolul, nici cărbunele, nici cauciucul — ci hîrtia. În fiecare zi păduri întregi cad sub secure ca să furnizeze în cantități enorme o substanță care n-are nici durată, nici tăria lemnului. Dacă fabricile de hîrtie s-ar închide, civilizația ar fi paralizată. În vremea veche, monedele erau de metal, documentele erau scrise pe pergament sau de-a dreptul săpate în marmoră și bronz, iar cărțile asirienilor și babilonienilor erau scrise pe cărămizi. Azi nimic rezistent și durabil : unei paste de lemn și de clei, substanțe destructibile, li se încredințează bu-nurile și drepturile oamenilor, tezaurele științei și artei. Umezeala, focul, viermii, furnicile, șoarecii, pot să ruineze și să distrugă această masă enormă de hîrtie, pe care se sprijină tot ce avem mai scump pe lume. Simbol al unei civilizații care

se știe trecătoare sau imbecilitate nepăsătoare ?”

Această tristă realitate, fragilizarea hîrtiei, a fost constatată încă din anii '20, dar abia în anii '50 a fost înțeles cît de generalizată este problema, cînd la inițiativa Consiliului Resurselor Bibliotecilor din S.U.A. preluat apoi de Societatea de istorie din Virginia, în urma studiului desfășurat, s-a estimat că 90 la sută din tipăriturile secolelor XIX și XX se vor deteriora total în secolul XXI, dacă nu se iau măsuri. Oricît de alarmantă a fost această concluzie, totuși ideea necesității formării specialiștilor în domeniul conservării cărții ca și a stabilirii unor metode de lucru, apare mai tîrziu și anume în urma inundației care a avut loc la Florența în anul 1966, cînd specialiștii restauratori din întreaga lume au lucrat la salvarea cărților deteriorate, constatîndu-se că pentru conservarea și restaurarea cărților trebuie găsite metode specifice de lucru. În anii care au urmat, bibliotecarii din întreaga lume și-au îndreptat tot mai mult atenția asupra problemelor pe care le ridică conservarea cărții. Astfel, în 1971 a avut loc la Boston primul seminar dedicat problemelor de conservare a cărții — condus de George Cunha, autorul primului ghid de „Conservarea materialelor de bibliotecă“ și inițiatorul laboratorului de conservare de la Ateneul din Boston.

Înființarea în anii '70 a serviciilor de conservare la mari biblioteci ca Biblioteca Congresului, Biblioteca Națională a Franței, Biblioteca publică din New York, Bibliotecile universităților Harvard și Yale, au dus la dezvoltarea cercetărilor din acest domeniu. Cercetările întreprinse au relevat constatarea unei fragilități tot mai accentuate a hîrtiei — care se datorează formării unor acizi proveniți atît din fibrele de lemn conținute de hîrtie, cît și a substanțelor chimice care intră în procesul de fabricație (sulfat dublu de aluminiu și potasiu). Procesul distrugător care continuă în rafturile bibliotecilor, denumit de specialiști „moartea acidă“, trebuie stăvilit și de asemenea găsite pentru prezent și viitor soluții care să asigure modificarea compoziției de astăzi a materialului ce înregistrează cuvîntul și imaginea tipărită, noi modalități de păstrare și conservare a acestuia. Specialiștii conservatori și-au axat preocupările pe două probleme deosebit de importante : urmărirea cu mare atenție a gradului de distrugere pe care îl prezintă legarea filelor în carte și, în al doilea rînd, calitatea hîrtiei.

Serviciul pentru conservarea cărților de la Biblioteca Națională a Franței a început să salveze publicațiile cele mai afectate, prelucrînd

du-le pagină cu pagină. Fiecare filă în parte, acoperită pe ambele fețe de o rețea fină de plastic, este scufundată timp de douăzeci de minute într-o baie de tetraborat de sodiu. Astfel, hîrtia acidificată „imbătrînită“ este înzestrată cu o rezervă alcalină, care o va proteja în viitor de atacul acidului. Îndelung uscată, pagina este apoi consolidată cu un strat transparent de poliamid foarte subțire, lipit prin presare la cald — în final cartea trebuie legată din nou. Toate aceste operații necesită o muncă minuoasă și costisitoare. În anul 1981, 54 000 de file au fost restaurate prin acest procedeu. Dar, Biblioteca Națională a Franței deține cîteva milioane de cărți a căror hîrtie fabricată din pastă de lemn sînt victima potențială a „morții acide“. Găsirea unei metode preventive de dezacidificare se impunea cu necesitate ; o astfel de tehnică a fost pusă la punct de François Flieder și colaboratorii ei constînd în dezacidificarea în masă a cărților, fără a le desface filă cu filă. Se începe prin deshidratarea cărților aflate sub vid în autoclave, apoi sînt scufundate într-o baie care conține un compus de magneziu antiacid, diluat în metanol și freon. Baia de dezacidificare durează două ore. Cărțile sînt apoi uscate în vid. Ciclul complet durează aproximativ 24 de ore, pu-tînd fi tratate odată aproximativ 150 cărți. Și în SUA a fost pusă la punct o tehnică de dezacidificare în masă, se tratează odată pînă la 5000 de volume, folosindu-se simulatoarele spațiale pentru vid de la NASA, unde cărțile sînt uscate într-un vid parțial timp de două zile, după care se introduce în container dieltizin gazos, care impregnînd fiecare fibră de hîrtie, va neutraliza acidul. Urmează ultima fază, care durează 24 de ore, în timpul căreia se elimină gazul și se rehidratează cărțile. Această metodă este eficientă, dar extrem de delicată, pentru că gazul în cauză este autoinflamabil în prezența oxigenului și a vaporilor de apă.

În tehnica de dezacidificare în masă apar dificultăți în procesul de uscare, la fel ca și în cazul cărților care au suferit în urma inundațiilor. Specialiștii au pus la punct o tehnologie de uscare bazată pe microunde. S-a dovedit că microundele acționează asupra moleculelor așa numitului „exces de

umiditate", îndepărtând apa fără a spori temperatura melie a hîrtiei și fără a scădea cu ceva calitatea acesteia, asigurînd o uscare uniformă la temperaturi între 30° și 43° C. Din anul 1987 (cînd a fost omologat) și pînă în prezent, cu ajutorul instalației de uscare pe bază de microunde, mai multe centre de restaurare a cărții au obținut rezultate remarcabile.

Deoarece utilizarea repetată, indeosebi a manuscriselor, dăunează și ea calității păstrării acestora, în multe biblioteci s-a recurs în ultimii ani la realizarea de microfилme. Desigur însă că nu orice document este microfilmă, ci doar cele considerate ca fiind deosebit de valoroase și frecvent solicitate, microfилmele ajungînd la ora actuală să înlocuiască multe documente originale, citirea lor făcîndu-se cu ajutorul unei aparaturi adecvate.

Crearea de copii după originale, în condițiile tehnicii moderne, nu pune nici un fel de probleme în ceea ce privește accesul la ele, indiferent unde s-ar afla: băncile de date furnizează informația necesară, iar calculatorul electronic redă pe ecran imaginea grafică sau textul ce urmează a fi cercetat.

Dar cele mai importante elemente, în măsură să asigure manuscriselor și cărților condiții bune de păstrare, sînt înainte de toate specialiștii bine instruiți și desigur tehnica adecvată de conservare.

Controlul riguros al fiecărui exemplar de carte sau document de bibliotecă, verificarea microclimatului de păstrare cu posibilitatea de a interveni rapid și eficient în corectarea factorilor negativi — fizici, chimici, biologici — sînt tot atitea căi de prelungire a vieții memoriei scrise. Tehnicile moderne de salvare, oricît ar fi de perfecționate, nu pot rezolva toate problemele. Înaintea oricăror considerente, conservarea patrimoniului scris presupune respect față de document, multă grijă în manipularea sa, rigoare în aplicarea regulilor de securitate.

S-ar putea ca în viitor problema conservării să dispară dacă mult așteptata „hîrtie permanent durabilă” (obținută din sulfat de calciu fibros) care nu arde și nu se macerează în apă va înlocui actuala hîrtie. Pînă atunci însă dacă personalul de bibliotecă este pregătit pentru a deveni conștient de necesitatea respectării normelor de conservare înseamnă că s-a realizat un pas uriaș în conservarea colecțiilor bibliotecilor contribuind astfel la păstrarea lor pentru generațiile următoare.

Maria CIȘMAN
bibliotecar, Biblioteca
Județeană Cluj

VIATA BIBLIOTECILOR

Teorie și practică

Considerații privind relațiile bibliotecii cu cititorii în condițiile economiei de piață

Am ezitat în delimitarea temei mele între raporturile bibliotecii cu publicul în contextul reformei și raporturile cu publicul în condițiile economiei de piață.

Reforma implicînd deopotrivă componenta politică, cea economică, cea legislativă, cea administrativă, cea culturală, cea instructiv-formativă și nu în ultimul rînd cea morală, situează instituția bibliotecară într-un sistem de relații complexe, unele deja manifeste, altele lesne previzibile, dar și unele încă greu de determinat.

Se vor produce, desigur în acest context mutații de esență în structurile organizatorice și funcționale ale fiecărei biblioteci în parte și ale sistemului, în ansamblul său, deschizîndu-se un cîmp vast de investigație sociologică și biblioteconomică. Biblioteca Națională restructurîndu-și de altfel serviciul metodic într-o asemenea viziune, după cum revista noastră s-a implicat la rîndu-i direct, apropiîndu-și un grup de colaboratori de elită, împreună cu care a lansat în cuprinsul ultimelor numere o seamă de chestionare sociologice sperînd că vom primi tot sprijinul din partea dvs. în obținerea răspunsurilor ce ne vor permite ca în permanență, în această perioadă de re-așezări, să avem o imagine clară și relevantă asupra activității bibliotecare în contextul Reformei, ca și argumente științifice în dialogurile interinstituționale și cu organismele administrative.

Pînă vom fi în măsură să prezentăm în paginile revistei roadele primelor cercetări la care vă considerăm de drept coautori, ne vom permite în paginile de față doar câteva considerații pe tema mai

restrînsă a raporturilor bibliotecii cu publicul cititor în condițiile economiei de piață.

Intrebarea ce se impune frontal este dacă economia de piață este de natură să influențeze aceste raporturi și, dacă „da”, cum, prin ce și cu ce consecințe formale și de fond asupra activității de lectură publică?

Răspunsurile trebuie căutate în două planuri distincte: cel al pieții, cu implicații directe asupra colecțiilor de bibliotecă, deci asupra ofertei către public și cel al libe-ralizării inițiativelor, cu consecințe determinante asupra naturii intereselor de lectură și de informare cu care publicul vine la bibliotecă.

Configurația pieții cărții diferă în mod fundamental de cea cu care ne obișnuisem în anii socialismului în care funcționa monopolul editorial și de difuzare al statului; sistem ce prezenta certe avantaje din punct de vedere bibliotecar: cunoașterea anticipată a tuturor proiectelor de planuri editoriale și decidera în cunoștință de cauză a achizițiilor structurate coerent în funcție de colecțiile constituite și de disponibilitățile bugetare, posibilitatea precomezilor ceea ce asigura o achiziție lesnicioasă și sigură; un volum relativ restrîns de apariții editoriale ceea ce făcea practic posibilă exhaustivitatea în achiziții la nivelul bibliotecilor mijlocii și mari, criteriile selective intervenind drept corective doar în situații bine determinate; dincolo de o anumită cenzură care a funcționat cu intensități mai mari sau mai mici în tot acest răstimp producția editorială de stat s-a ridicat de regulă la un nivel de calitate înalt, motivînd intrarea în bibliotecă și în circuitul public al lecturii a oricărei apariții.

Piața liberă a cărții se vădește cel puțin în această perioadă de tranziție foarte colorată, bogată și diversă în ofertă, dar și de o foarte

mare eterogenitate valorică, funcționând anarhic atît sub raportul producției (titluri, tiraje), cit și al difuzării, de multe ori la prețuri prohibitive.

Cele peste șase sute de edituri particulare ce au intrat în concurență au demarat abrupt, fără programe editoriale care să le definească profilul, cel mai adesea fără mari ambiții culturale, ci mai mult sub imperiul unei sensibile intuirii a foamei de informații și mai ales de fructe oprite pînă mai ieri — autori, titluri, domenii — sau cu naiva tentație, ce funcționează și în alte planuri, a reînnoirii firelor de unde s-au rupt, adică la nivelul producției de carte a anilor '30—'40, invadîndu-ne piața de „reeditări”, de o calitate îndoielnică, cele mai multe piratate, cu eschive de la normele dreptului de autor. Defrișînd în această nu piață, ci junglă a cărții, bibliotecarul este obligat la **selectivitate**. Cum funcționează aceasta însă? Sub **rigorile exigențelor calitative** sau sub **presiunea cererii**? Pentru că este clar că un anume public — publicul tînăr, neformat, ca și cel cu nivel mediu de pregătire, marele public adică — se simte atras de literatura de consum de tip polițist, de colportaj, de tip erotic, sexi și chiar porno, de astrologie, chiromanție etc, etc.

A-l aduce pe cititor la bibliotecă cu orice preț mai ales în condițiile în care, deja, în impact cu atracțiile și ofertele multiple ale noii noastre vieți, frecvența sa înregistrează o curbă descendentă, sau a menține colecțiile la nivelul de calitate ce decurge din funcțiile educative asumate de biblioteca pu-

blică chiar cu prețul scăderii indicilor de activitate, fapt ce poate avea implicații asupra bugetului, personalului etc., iată o dilemă căreia trebuie să-i răspunzi cu toată responsabilitatea. De bună seamă biblioteca dispune și de alte posibilități pentru a-și păstra și ține și publicul: modernizarea serviciilor, o activitate informativă și de propagandă ingenios concepută și susținută, o animație culturală menită să suscite interesul publicului pentru adevăratele valori deținute. Rîsurile sînt mai ales pentru micile biblioteci, cu forțe limitate și în condițiile tendințelor centripete, de „autonomizare” ce funcționează pe alocuri.

Piața cărții trebuie privită într-o firească interdependență cu cea a presei. Este clar că nici în cea mai optimistă viziune o bibliotecă nu-și va putea propune exhaustivitate în achiziționarea presei, în condițiile apariției a peste 1000 de publicații periodice — cotidiene, săptămînale, lunare, trimestriale etc., cu cele mai diverse profile și de cele mai diverse coloraturi. Nu îmi propun în acest context să aborlez nici problema criteriilor de selecție, nici a posibilităților de abonare sau de procurare liberă sistematică. Am făcut-o cu alte prilejuri și vom mai reveni desigur asupra lor sub multiple aspecte. Ceea ce vreau să marchez acum, este puternic impact pe care **presa postrevoluționară** l-a avut asupra publicului cititor, opțiunile de lectură în acest plan formulîndu-se foarte net, în rimă desigur și cu opțiunile politice. Oricum, lectura presei ocupă un loc important în preocupările de timp liber ale unor pături largi

de oameni, inclusiv din categoria celor lipsiți pînă de curînd de deprinderi sistematice de lectură, afețiind în mod vizibil lectura cărților. Or, dacă aceasta din urmă leagă mai temeinic cititorul de bibliotecă, lectura presei e marcată predominant de procurarea individuală a periodicelelor sau periodicelelor preferate, mai accesibile și prin preț și prin tiraje. Oricum, și în aceste condiții, modernizarea și dezvoltarea secțiilor de periodice, în timp crearea chiar a unor hemerotece de sine stătătoare, se ridică cu pregnanță, nu atît pentru lectura cotidienelelor, cit pentru cercetarea retroactivă a colecțiilor de periodice care se poate presupune că va cîștiga cîmp și mai ales pentru consultarea publicațiilor de specialitate, a celor de publicitate, a monitoarelor oficiale și altor tipuri de periodice și seriale interesîndu-i direct pe cei ce s-au lansat în afaceri. Am ajuns astfel la cel de al doilea plan în care spuneam că trebuie să ne căutăm răspunsurile. Liberalizarea inițiativelor, apariția în peisajul socio-profesional al țării a categoriei „întreprinzătorilor” e de natură să modifice într-o substanțială măsură natura cererii cu care vin sau vor veni către bibliotecă aceștia, consecință a unei, de presupus, modificări a compoziției socio-profesionale a publicului cititor, prin creșterea categoriilor active ale uzajerilor.

Astfel, ipoteza cea mai plauzibilă și care trebuie să stea la baza reorientării bibliotecare (de la achiziții la instrumentele de informare elaborate) este că, în perioada următoare, **funcția informativă a bibliotecii va trebui să crească, să capete predominanță**.

A veni în întîmpinarea, dar și a fi pregătit cu răspunsuri, prompte, calificate și de calitate la cerințele formulate de un public grăbit, interesat acut și foarte sensibil la valoarea utilitară a materialelor oferite de bibliotecă — sînt două chei deopotrivă necesare pentru asigurarea succesului în noile relații cu publicul pe care piața liberă le va impune.

Desigur ne-ar trebui computere, xeroxuri, telexuri pentru intrare în comunicare directă cu alte unități bibliotecare, sisteme integrate de informare. Și cu timpul le vom și avea. Dar dacă vom mai aștepta întii să rezolvăm sau să ni se rezolve aceste probleme și abia apoi cele de fond și de stil, partida poate fi considerată dinainte pierdută... pentru că legea necruțătoare a concurenței își va spune cuvîntul și în perimetrul bibliotecar.

Ioana LUPU

Probleme de catalogare

propuse și rezolvate de FLORICA CÂMPEANU

Cartea îți este la fel de ascultătoare atît noaptea cît și ziua. La fel de supusă atît cînd te afli în călătorie cît și atunci cînd stai într-un loc, care nu se scuză pretinzînd că i-ar fi somn și pe care nu o cuprinde oboseala nesomnului. Este învățătorul care, dacă ai nevoie de el, își ține cuvîntul dat, iar dacă încetezi a-l mai plăti, el nu încetează să-ți fie de folos, care ce-ți place, mai credincios decît pămîntul, care păstrează tainele mai bine decît le-au păstrat cei care au avut de transmis taine, care ține ceea ce i s-a dat în păstrare mai cu grijă decît acela care i-a incredințat ceva pentru păstrare?

DJAHIZ AL (775—869)

Alegînd din fiecare carte ceea ce era în ea prețios, eu am scos din fiecare păstaie semințele ei /.../ din toate acestea am făcut o comoară.

NEZAMI (n. 1138)

Ziceți că n-am prieteni? Am prieteni a căror societate e foarte plăcută; prieteni din toate țările și din toate timpurile. Ei sînt totdeauna împrejurul meu. Cînd îi chem vin, cînd îi întreb răspund. Unii din ei îmi povestesc ce s-a întîmplat în timpurile trecute, alții ce se întîmplă în timpul de față. Unii mă învață să trăiesc bine, alții să mîr bine. Unii, prin veselia lor, îmi răpesc grijile și necazurile, alții înveselesc inima în suferință și mă învață să disprețuiesc dorințele inimii. Unii mă poartă de mină pe drumul științelor, alții mă povățuiesc pe cărarea virtuților. Pentru atîtea binefaceri ei nu cer nici o răsplată decît o cameră modestă unde să fie scutiți de praf. Cînd ies afară îi iau cu mine pe cărările pe care merg. Lor le place liniștea /.../ Fug de zgomot /.../ Știți care sînt prietenii mei? Sînt cărțile pe care le citesc.

PETRARCA, F. (1304—1374)

Cazul abordat în numărul trecut al revistei prezenta o situație în care stabilirea vedetei pentru înregistrarea principală contrazicea în aparență intențiile editoriale și aspectul general al publicației cu pagina sa de titlu, dar care rezolva corect și logic problema paternității unei lucrări.

În acest articol vom prezenta o altă situație aflată în contrast cu cazul precedent.

Iată mai întîi înregistrarea bibliografică a unei asemenea lucrări:

ROQUES, Mario

Le dictionnaire albanais de 1635/édité avec introduction et index complet par Mario Roques.

Paris: Librairie Orientaliste Paul Geuthner, 1932. — 21 cm

[Vol.] I: Dictionarium latino-epiroticum/per R. D. Franciscum Blanchum. — 59, [8], 224 p. — (Bibliothèque de L'Ecole des langues orientales vivantes; t. 11)

Cuprinde și: Extrait du Pèlerinage, 1496, 1499/d'Arnold von Harff. Extrait din Brevediscorso sopra la natione Albanese... / dato da Pietro Maserech. Extrait de Relatio della visita di Purihcha Populi nei monti din Ducagini... / mandata alla Sacra Cong. de Propaganda Fide...

Din lucrarea, proiectată a fi publicată în două volume de către Mario Roques, a apărut numai primul volum în care se reproduce dicționarul latin-albanez al lui Francesco Bianchi, precedat de o introducere, un apendice și un index alfabetic. În introducerea, M. Roques își exprimă intenția de a publica texte albaneze anterioare secolului al XIX-lea, în redacții moderne care să pună la îndemîna specialiștilor albanisti documente vechi, rare, ca exemplare de lucru.

Introducerea este urmată de un apendice conținînd fragmente lexicografice anterioare anului 1635: micul vocabular al lui Arnold von Harff din 1496; pe cel al lui Pierre Maserech din 1662 și cîteva rapoarte ale Congregației De Propaganda Fide.

În continuare, volumul conține un index alfabetic al numelor geografice și de persoane, elaborat de către Mario Roques prin extragerea acestora din dicționarul albanez.

După cele 60 de pagini aparținînd lui Mario Roques, urmează dicționarul latin-albanez al lui Francesco Bianchi, reprodus după ediția de la 1635, inclusiv cu pagina de titlu.

M. Roques își expune în prefață intenția de a continua în volumul al II-lea publicarea unui index alfabetic complet al cuvintelor albaneze din dicționar și din celelalte lucrări cuprinse în apendice. Se pare însă că nu a reușit să își realizeze acest proiect și că volumul al II-lea nu a mai apărut.

Revenind la problemele de catalogare, subliniem aportul la elaborarea lucrării adus de Mario Roques. Acesta a studiat, a editat și a reprodus texte albaneze din secolele al XV-lea și al XVI-lea, elaborînd și indexuri utile cercetătorilor. În consecință, în vedeta înregistrării principale este firesc să figureze numele acestuia. Descrierea bibliografică se alcătuieste pe două niveluri, fiind vorba de o lucrare anunțată în două volume.

Pentru textul dicționarului elaborat de Francesco Bianchi se alcătuieste o înregistrare analitică:

BIANCHI, Francesco

Dictionarium latino-epiroticum. În: ROQUES, Mario

Le dictionnaire albanais de 1635/édité avec introduction et index complet par Mario Roques. — Paris: Librairie Orientaliste Paul Geuthner, 1932. — 21 cm.

[Vol.] I: Dictionarium latino-epiroticum / per R.D. Franciscum Blanchum. — 59, [8], 224 p. — (Bibliothèque de L'Ecole des langues orientales vivantes; t. 11)

Pentru numele latin al lui Bianchi se alcătuieste o trimitere generală:

BLANCHUS, Franciscus

vezi:

BIANCHI, Francesco

Bibliotecile specializate și direct interesate în diseminarea informațiilor din domeniul albanisticii pot alcătui înregistrări analitice și pentru extrasele autorilor menționați în zona notelor de la nivelul al II-lea.

BIBLIOTERAPIA

prezențe și perspective

Interdisciplinaritate: Bibliologie, Psihologie, Medicină — Biblioterapia

Interdisciplinaritatea este actualmente una dintre problemele teoretice și practice esențiale pentru progresul științei. Conceptul unității interne a diverselor domenii ale cunoașterii, acela al relațiilor și acțiunilor lor reciproce ocupă un loc tot mai mare în analiza filozofică, metodologică și sociologică, ca și în analiza științifică concretă a caracteristicilor progresului științific în lumea de azi.

Din teoria sistemelor rezultă că structura și funcțiile oricărei relații de interdisciplinaritate se definesc într-o mare măsură prin elementele — adică disciplinele — între care se stabilește această relație (1), în cazul de față între bibliologie, psihologie și medicină. Din această întrepătrundere rezultă domenii separate de cercetare, discipline noi a căror utilitate rezidă în concretizarea practică, în însăși esența lor eminamente aplicativă, în folosul speciei umane.

Biblioterapia se încadrează domeniului bibliopsihologiei a cărui obiect îl constituie investigarea din punct de vedere psihologic a relației carte-cititor.

În această relație legătura de bază o reprezintă lectura. De aceea bibliopsihologia este strâns legată de psihologia lecturii, în primul rând în analizarea efectelor intelectuale, sentimentale și volitive pe care le exercită cartea asupra cititorului. Specialiștii consideră în acest context că bibliopsihologia și deci biblioterapia (care se poate încadra la rândul ei psihoterapiei), pot fi considerate domenii speciale ale bibliologiei.

Utilizarea cărții ca instrument terapeutic are o istorie îndelungată. Într-unul din basmele celor „O mie și una de nopți” un vrac și-a vindecat stăpînul de anxietate prescriindu-i răsfoirea unor cărți. În Egiptul antic bibliotecii i se spunea „balsamul sufletului”. Lui Erasmus din Rotterdam i s-a prescris împotriva furunculelor lectura unor cărți umoristice. Mișcările rezultate din hohotele de ris ale pacientului au dus la spargerea furunculelor. T. Saint Geiden, celebru medic englez din secolul al XVII-lea, recomandă pacienților lecturi din „Don Quijote”. Un alt medic englez prescria însoțirea fiecărei rețete cu 3—4 pagini citite zilnic din Smollet (2). „Cu cărți bune bolnavul nu are de ce să se plîngă; stă în propriile sale mâini vindecarea” — scria Montaigne. Autorul „Ultimelor zile ale orașului Pompei”, Bulwer Lytton, propunea o clasificare a cărților în biblioteci nu după conținutul lor, ci în raport de boile pe care acestea le-ar putea vindeca. În „Memoriile” lui Pisistrate Caxton este schițat un adevărat tratat de biblioterapie (3).

Dincolo de aspectul anecdotic, cartea a devenit în epoca contemporană, prin intermediul bibliotecilor de spital, nucleul unor structuri terapeutice complexe care implică: lectura lucrărilor de informație generală (formă de terapie prin instruire), a operelor beletristice (artoterapie) (4), organizarea unor lecturi sau discuții asupra cărților citite (psihoterapie de grup) (5), prilejul unor activități la biblioteca spi-

talului (terapie ocupațională: fișarea și aranjarea volumelor în rafturi etc.). Alegerea cărților adecvate fiecărui bolnav, în raport cu natura și etapa bolii, ca și cu posibilitățile sale intelectuale și cu nivelul său de instrucție, urmărirea efectelor obținute conferă acestei activități caracteristicile unui autentic act terapeutic presupunînd o tehnică de aplicare, o compatibilitate profesională.

Intemeietorul biblioterapiei, ca știință este considerat a fi suedezul J. Billstrem (6), dar bazele ei științifice au fost elaborate de sovieticul I. Volvovski și psihiatra americană Caroline Shrodes. Aceasta din urmă definește biblioterapia ca fiind „procesul unei interacțiuni între personalitatea cititorului și literatură, care poate fi considerat un mijloc psihologic în vederea stimulării adaptării și maturizării personalității” (7).

Se pare că, astăzi, sînt puține lucrările de specialitate din domeniu: merită însă a fi consemnate, ca fiind de o certă valoare, cele apărute în S.U.A. în 1978 sub semnătura lui Rhea Joyce Rubin — „Using bibliotherapy” și „Bibliotherapy source — book” (8) —, ca și cele din publicațiile de biblioteconomie din Polonia (9), Danemarca (10), R. D. Germană (11), Ungaria (12), R.F.G. (7), U.R.S.S. (6).

Vom exemplifica în continuare cîteva modalități de transpunere în practică a biblioterapiei în cadrul activităților din spitale, asociații, manifestări științifice, preocupări în vederea pregătirii personalului de specialitate.

— Încă din 1961, Biblioteca spitalului de psihiatrie din Saxondale (Anglia) a organizat numeroase activități: cercuri dramatice, manifestări muzicale, lecturi urmate de discuții. Se stimulează activitatea, gândirea, dialogul. Instruirea sistematică pe care o întreprinde biblioteca, manifestările în grup pe care le-a favorizat, posibilitățile ocupaționale pe care le-a oferit, i-a conferit în acest fel un statut terapeutic unanim acceptat (13).

— În 1967 într-un sanatoriu din Harlov a fost deschis primul cabinet de biblioterapie din U.R.S.S. În Lituania un asemenea cabinet funcționează din 1980 (6).

— În 1981 se creează Asociația finlandeză de biblioterapie care își propune o serie de obiective în scopul promovării acestei discipline: seminarii, schimburi de experiență (8).

— În Danemarca, la o instituție de recuperare a persoanelor handicape din Vangedehuse funcționează o bibliotecă (cu doi bibliotecari și orar de funcționare de 10 ore pe săptămână) care include în colecțiile ei cărți, casete, discuri, diapozitive, picturi, ilustrații. Sînt utilizate în paralel cu cartea înregistrările muzicale, proiecții de diapozitive, ținîndu-se cont de caracteristicile bolii, de reacțiile fiecărui pacient și de impactul pe care acestea îl au asupra psihicului bolnavului (10).

— În decembrie 1983, la Lublin, în cadrul primei consfătuiri privind lectura hipocuzicilor, organizată de Asociația hipocuzicilor din Polonia în colaborare cu Asociația bibliotecarilor polonezi, s-a insistat asupra modernizării activității de bibliotecă prin introducerea în masă a mijloacelor video. Cu acest prilej bibliotecile sînt chemate să vină în ajutorul handicapatilor, lectura fiind considerată ca mijloc eficient de integrare. Se insistă asupra pregătirii pe care trebuie s-o aibă bibliotecarii din bibliotecile de specialitate (9).

— În Polonia, în cadrul învățămîntului de biblioteconomie la toate nivelele s-au introdus cursuri de biblioterapie și psihologia persoanelor în vîrstă și handicape (9).

— Academia de medicină din Poznan acordă o mare atenție pregătirii studenților în domeniul biblioterapiei. Stau dovadă în acest sens cursurile de „culturoterapie” introduse în programa de învățămînt a Facultății de asistenți medicali din cadrul Academiei de medicină pentru studenții din anul IV, participările la diverse simpozioane consacrate lecturii handicapatilor și bolnavilor, organizarea de conferințe științifice pe probleme de biblioterapie în cadrul Bibliotecii centrale a Academiei de medicină din Poznan (9).

— Între 3 și 5 mai 1985, la Hückeswagen (RDG), a avut loc o

primă manifestare a zilei germane pentru biblioterapie cu care ocazie s-a subliniat și necesitatea pregătirii de specialitate a bibliotecarilor și în acest domeniu (11).

— La Poznan (Polonia) funcționează 15 biblioteci de spital care desfășoară o activitate competentă în sensul aplicării biblioterapiei la nivelul actualelor cerințe (9).

— La clinica specială din Lichtenberg (RDG) s-au făcut experiențe privind efectele biblioterapiei în rîndul unor copii (8—12 ani) cu deficiențe de comportament. Subiecții trec de la faza de apatie sau chiar recalcitrantă față de lectură la interesul și chiar preocuparea intensă față de cărți, efect al unei munci susținute, al unei atente aiegeri a cărților propuse copiilor (citate mai întii cu voce tare, în colectiv, pentru ca, treptat, să se ajungă la lectura individuală), al unor discuții abil conduse, vizînd descoperirea preferințelor și înclinațiilor fiecăruia (11).

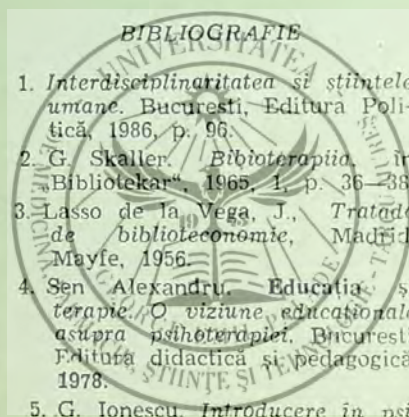
Din păcate, despre experiența românească în domeniul biblioterapiei putem aminti mai mult la tre-

cut. De pildă, la spitalul de boli mintale și nervoase din Sibiu, doctorul Ștefan Szabo organizează încă din 1874 o sală de concerte și o bibliotecă. Același spital inițiază, din 1921, o școală medico-pedagogică pentru bolnavii psihici condusă de dr. Nagy Arpad. Merită amintit în această direcție și Congresul al XVIII-lea al Societății Române de neurologie, psihologie, endocrinologie și medicină legală ținut la Sibiu în 1938. (4)

În incheiere, o caldă pledoarie în favoarea cărții ca mijloc terapeutic în momente dificile ale vieții, pentru persoane handicape, afectate psihic, pentru copii și vîrstnici.

A ignora o metodă terapeutică — biblioterapia — atît de răspîndită astăzi în lume și a cărei eficiență este unanim recunoscută ca incontestabilă înseamnă a nega un aspect important al realității.

prof. Marioara PĂȘAILĂ
bibliotecar
dr. Elena RĂDUȚOIU
medic neurolog

1. Interdisciplinaritatea și științele umane. București, Editura Politică, 1986, p. 96.
2. G. Skaller. *Biblioterapia*, în „Bibliotekar”, 1965, 1, p. 36—38.
3. Lasso de la Vega, J., *Tratado de biblioteconomie*, Madrid, Mayfe, 1956.
4. Sen Alexandru, *Educația și terapia: O viziune educațională asupra psihoterapiei*, București, Editura didactică și pedagogică, 1978.
5. G. Ionescu, *Introducere în psihologia medicală*, București, Editura științifică, 1973.
6. Miskene, G.R. *Biblioterapia în bibliotecile medicale*. În: Naucnye i tehniceskije biblioteki SSSR, Moskva, nr. 3, 1987, p. 20—21.
7. Zuschlag, Reinhart. *Literatura în sprijinul vieții. Experiența unei biblioteci publice în domeniul biblioterapiei*. În: Buch und Bibliothek, Reutlingen, 35, nr. 4, apr. 1983, p. 313—314.
8. Sippola, Leena. *Biblioterapia în bibliotecile de spital finlandeze*. În: Scandinavian public library quaterly, Copenhagen, 17, nr. 1, 1984, p. 11—13.
9. Szulc, Wita. *Organizarea lecturii bolnavilor și handicapatilor în programa de învățămînt a asistenților medicali*. În: Bibliotekarz, Poznan 53, nr. 7—8, 1986, p. 18; Korniak, Bogumil. *Cu privire la lectura hipocuzicilor*. În: Poradnik bibliotekarza,

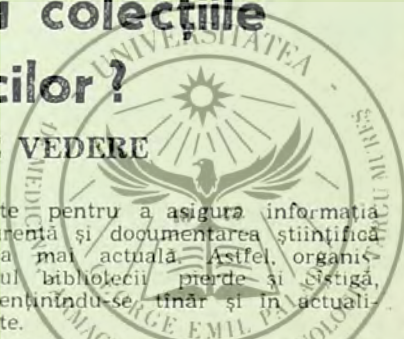
- Warszawa, 36, nr. 3, martie, 1984 p. 67—71; Szulc, Wita. *Bibliotecile de spital din orașul Poznan*. În: Bibliotekarz, Poznan, nr. 4—5, april-mai, 1987, nr. 22—26; Drabik Eugenia. *Pînd la ideal este încă departe*. În: Poradnik bibliotekarza, Warszawa, 37, nr. 7—8, iulie-sentembrie 1985, p. 208—209; Szocki Iosef. *Probleme ale lecturii copiilor neadaptati social (7—16 ani)*. În: Bibliotekarz Poznan, 52, nr. 8, 1985, p. 30—32; Pawlicka, Elisabeta. *Sistemul de servire și lectura persoanelor bolnave și handicape la Lodz*. În: Poradnik bibliotekarza, Warszawa, nr. 5, mai 1988, p. 7—10.
10. Seidelin, Susanne. *Servicii de bibliotecă pentru handicapatii mentali*. În: Scandinavian public library quarterly, Copenhagen, 17, nr. 1, 1984 p. 24—28.
11. Bunge, Ursula. *Terapia prin literatură în clinicile speciale*. În: Der Bibliothekar Leipzig, 37, nr. 5, mai, 1983; Stolzenberg, Eva. *Biblioterapia — o iluzie?* În: Buch und Bibliothek, Reutlingen, 37, 7/8 iulie-aug. 1985, p. 614—615.
12. Gyore Pal. *Bibliopsihologia, Mica enciclopedie a revistei „Könyvtaros”*. În: Könyvtaros, Budapest, 33, nr. 7, iulie, 1983, p. 425—427.
13. Aldrich, L. *Saxondale, biblioteca spitalului de psihiatrie*. În: Library Association Record, iulie, 1961, p. 248—253.

Ce facem cu colecțiile bibliotecilor?

PUNCTE DE VEDERE

Redimensionarea și restructurarea colecțiilor bibliotecilor publice, acum mai bine de patruzeci de ani, concomitent cu crearea sistemului unitar de stat al bibliotecilor publice, acțiunea permanentă de eliminare din colecțiile publice destinate informației curente a tipăriturilor „uzate moral”, sărace în conținutul de informații, depășite de realitățile („bune” sau „rele” — așa cum au fost) politice, sociale, economice, de progresele științelor și culturii, simultan cu completarea colecțiilor cu producție editorială nouă, acțiune și ea cu caracter permanent și sistematic, a avut ca rezultat alcătuirea unor colecții publice de bibliotecă cu caracter enciclopedic, ancorate în actualitate, purtătoare ale informației noi (atâta cât a fost și a fost), capabilă să răspundă, într-o considerabilă măsură, intereselor și cerințelor de informare și documentare, studiu și lectură ale celor mai diverse structuri ale populației rurale și urbane.

Se cunoaște „așemănarea” bibliotecii cu organismul viu, în care „cele mor și celele nasc”; așa și tipărituri din colecțiile de bibliotecă se învechesc, se uzează moral și fizic. Iși pierd actualitatea, devin „istorice” și trebuie să facă loc (mai ales în bibliotecile publice organizate „la îndemână”, cu spații și dotare tehnică reduse) altora noi, edi-

tate pentru a asigura informația curentă și documentarea științifică cea mai actuală. Astfel, organismul bibliotecii pierde și își pierde, menținându-se tinar și în actualitate.

Este un proces firesc, care a fost interpretat, imediat după decembrie 1989, de către unele cotidiane de „opinie independentă” apărute pe piața noastră „speculând pentru a crea „subiecte revoluționare” cu privire la „genocidul cultural”, aspectul predilect fiind restructurarea colecțiilor de bibliotecă cu operația de eliminare a tipăriturilor „inutile”.

În prezent, parcurgem o perioadă de eliminare a tipăriturilor „inutilizabile în societate, în sistemul politic, în economie, știință și cultură. Bibliotecile, aceleași pe care le-am creat (așa cum le-am creat!) în cei patruzeci de ani care au trecut, instituții care și-au constituit colecțiile ca să răspundă realităților trecute, trebuie să satisfacă acum cerințele noi de informare-documentare, studiu și lectură, să răspundă noilor realități ale societății, ale colectivităților pe care le servesc.

Aceasta impune, ca și în trecut (și ca și în alte țări), o restructurare a colecțiilor publice de bibliotecă, în concordanță cu problematica socială generală și cu cea spe-

cific locală, cu problematica vieții economice și culturale, cu noua structurare a populației servite, cu nivelul de înțelegere al beneficiarilor potențiali, inclusiv prin revizuirea conținutului informațiilor pe care le dețin, după criteriile științifice și al actualității. Documentele congreselor fostului partid comunist, planurile de dezvoltare socială și economică, lucrările din domeniile științelor sociale care teoretizează problematica ș.a.m.d. cartea social-politică în general editată în anii care au trecut, nu pot interesa pe nimeni (cum de altfel nici n-au interesat), iar din acest domeniu n-am văzut editată decât o singură lucrare: „Pluralism și conflict social” a lui Silviu Brucan; noua organizare a producției agricole și noile metode de practică agricolă nu pot fi făcute cunoscute și susținute prin lucrările de economie agrară socialistă și de popularizare a metodelor de organizare a producției agricole din CAP Vinjul Mare, de exemplu; „Cercetări în domeniul sintezei și caracterizării compușilor macromoleculari” și altele asemenea nu pot asigura informația științifică și nici preocupările pentru re tehnologizare în producția industrială; materialele de referință (și în primul rând dicționarele și enciclopediile) sînt și ele depășite sau incomplete; în domeniul literaturii beletristice și al teoriei literare au fost anunțate și lansate în ultima vreme (în special de Editura „Humanitas”) câteva titluri de opere valoroase, dar pe care le-am văzut numai la televizor și n-au intrat în bibliotecile publice, datorită defecțiunilor din sistemele de informare și de difuzare.

Două aspecte se desprind din cele de pînă aici: cerința curățirii fondurilor de carte din bibliotecile publice de vechituri și cea a întreprinderii substanțiale a colecțiilor cu lucrări nou editate. Prima este relativ lesne de realizat (cunoaștem metodologia, avem experiență), a doua, ridică însă cel puțin două probleme: sărăcia producției editoriale și costul cărții (milioane financiare pentru achiziții de care dispun bibliotecile, raportate la scumpirea costului cărții, sînt deja insuficiente).

Cine rezolvă aceste probleme și cînd? Înainte vreme le rezolva organul central al culturii și organizațiile (organele) care tutelau rețelele de bibliotecă.

Studiul stării și capacității colecțiilor de bibliotecă de a satisface interesele și cerințele de informare și documentare ar releva calitatea fondurilor publice de carte din bibliotecă, ar fundamenta politica de achiziții a bibliotecilor, ca și politica editorială destinată bibliotecilor (dacă mai interesează pe cineva problema).

Ioan HOLHOȘ

Dacă fișierele de autoritate manuale sînt instrumente create de bibliotecari (mai mult) pentru uz propriu, cele informatizate pot deveni instrumente de acces la informația bibliografică și pentru cititor. Această transformare permite — în plus — și o „valorificare superioară” a erudiției bibliotecarului, deoarece informațiile adiționale (anii de naștere/decese, profesiunea, reședința...) — menite să permită discriminarea între vedetele homografe — au o valoare informativă intrinsecă. Simpla parcurgere a fișierului de autoritate devine un fapt cultural, dar cîștigul imediat este sporul de informație asupra materialului bibliografic la care se accede.

Enumerarea principalelor fișiere clasice de autoritate (persoane, colectivități permanente și temporare, locuri geografice „subiective”) permite observația că între ele există legături, mai bine zis, se pot evidenția legături ce ar putea fi foarte profitabile în procesul de căutare bibliografică. Astfel, legăturile între

Fișiere de autoritate ca entități distincte

„persoane” și „colectivități permanente” sau „colectivități temporare” din care fac parte (să le zicem „afișiere”, respectiv „participare”) ar putea fi folosite pentru a răspunde la întrebări de genul: „care sînt lucrările scrise de cercetători ai Institutului de Studii Sud-Est Europene?” sau „care sînt lucrările care au drept subiect personalități participante la Conferința de pace de la Paris?”. Presupunem, desigur, că aceste fișiere de autoritate sînt asociate cu un catalog.

Informatizarea fișierelor de autoritate influențează, într-o oarecare măsură, dacă nu modul de prezentare a unei vedete, măcar formatul ei de înregistrare. Să luăm două exemple tipice :

Cuza, Alexandru Ioan I : domn al României (1859—1866)

Dupont, Jean : scriitor (1832—1874).

Informațiile adiționale (categoria de persoană, anii de viață sau de domnie) sînt — în cazul fișierelor informatizate — păstrate în subcîmpuri separate și pot fi folosite la parcurgeri selective ale fișierului. De pildă, în cazul nostru, s-ar putea parcurge doar lista suveranilor sau a scriitorilor. Sau, pe de altă parte, lista persoanelor născute înainte de 1850. Combinînd, s-ar putea imagina parcurgerea listei suveranilor care domneau la 1860 ș.a.m.d.

Valorificarea acestor posibilități cere însă și eforturi suplimentare de uniformizare și „prelucrare” terminologică. Bunăoară e profitabil ca toate denumirile particulare (domn, rege, împărat, șahișah...) să fie asociate cu categoria „suveran”. La fel „poet”, „prozator”, „eseist”, ...trebuie asociate cu „scriitor”.

Desigur, dacă se fac legăturile necesare cu fișierul de entități geografice, s-ar putea parcurge selectiv lista suveranilor României sau a scriitorilor francezi. Interesul bibliografic pentru asemenea facilități este greu de contestat mai ales în cazul unei biblioteci mari, cu fișiere de autoritate voluminoase.

În sfîrșit, trebuie menționată ușurința sporită — în cazul fișierelor informative — de acces cu ajutorul variantelor „neoficiale” de vedete. Practic, se scutește un acces suplimentar la varianta „oficială” ca în cazul fișierelor manuale. De exemplu, dacă se accede prin sintagma „Regatul Unit”, în cazul fișierului manual se descoperă trimiterea: „vezi Marea Britanie”, deci se impune un nou acces prin „Marea Britanie”. În cazul informatizat, programul de consultare a catalogului poate afișa forma autorizată, dar oferă pe loc și trimiterea la materialul bibliografic căutat.

O discuție aparte merită fișierul de subiecte, în cazul nostru (în România) Clasificarea Zecimală Universală. Cea mai importantă consecință a informatizării CZU ar fi posibilitatea ca pentru cititor indicii CZU să fie complet transparenți, cu alte cuvinte el să vehiculeze doar „noțiuni CZU”. Aceasta nu înseamnă că materialul bibliografic n-ar mai fi clasificat cu ajutorul indicilor, ca și pînă acum, ci doar faptul că cititorul ar putea invoca de pildă „arheologie” în loc de „902”. Indicii CZU ar rămîne „monopolul” clasificatorului. Desigur, parcurgerea sistematică n-ar fi periclitată în nici un fel. De asemenea, clasificatorul ar putea consulta fișierul CZU și cu ajutorul indicilor, dacă preferă.

Pe termen mediu, prognozăm că informatizarea fișierelor de autoritate va duce la integrarea lor într-un „macrotezaur” (sau „clasaur” — dacă va fi construit pe scheletul unei clasificări). Aceasta se va face prin evidențierea tuturor legăturilor între ele, aceste legături permițînd cititorului (și bibliotecarului deopotrivă) o „navigare” fără constrîngerii printre punctele de acces bibliografic. În plus, dacă ne imaginăm adăugarea la fiecare vedetă a unui text explicativ, obținem o adevărată enciclopedie informatizată, ceea ce legitimează subtitlul prezentului „episod”.

O posibilă
enciclopedie
pentru
bibliotecari
și
cititori

Dan MATEI
Bogdan TEODORESCU

VIAȚA BIBLIOTECILOR Teorie și practică

Soluționarea cererilor de informare a beneficiarilor prin împrumutul interbibliotecar intern și internațional

În condițiile exploziei informaționale, cerințele de documentare ale societății au crescut și vor crește enorm.

Acest fenomen obligă bibliotecile la modernizarea activității lor, înțelegând prin aceasta altă modernizarea metodelor tehnice de lucru, cât și modernizarea procedeelelor de comunicare cu cititorii.

Împrumutul interbibliotecar reprezintă unul din aceste procedee de o mare actualitate.

Abordarea acesteia la aproape toate sesiunile anuale FIAB, precum și în cadrul reuniunilor pe probleme de informare din cadrul UNESCO este un argument în favoarea acestei afirmații.

Toți specialiștii din biblioteci, și nu numai aceștia, sînt de acord cu ideea că oamenii de știință, cercetătorii, specialiștii, precum și alți beneficiari ar fi stînjeșiți în activitatea de studiu și cercetare în afara acestei importante forme de cooperare bibliotecară.

Cele ce urmează sînt rodul experienței acumulate în cadrul sectoarelor de împrumut interbibliotecar ale unor biblioteci din țară și din străinătate care practică

această formă de cooperare, ca și a celei acumulate în cadrul bibliotecii noastre.

Vom încerca să urmărim și punctul de vedere al beneficiarilor, cel mai adesea neinformați asupra posibilităților de a obține o publicație existentă într-o bibliotecă situată în afara localității de reședință sau chiar în aceeași localitate, dar unde ei nu au acces.

Creдем că ar fi binevenit dacă bibliotecile și deopotrivă beneficiarii și-ar exprima propriul lor punct de vedere la această chestiune și sperăm că revista „Biblioteca” va înscrie în preocupările ei și această problemă.

Formă eficientă de cooperare între biblioteci, împrumutul interbibliotecar îți dă posibilitatea de a obține, în original sau în copie, publicații apărute în țară sau în lume, sprijinind în acest fel dezvoltarea economică, socială, culturală, științifică și tehnică a statelor, precum și dezvoltarea individuală.

Împrumutul interbibliotecar intern se practică între diferite categorii de biblioteci dintr-o anumită țară.

În țara noastră principalii parteneri interni în cadrul împrumutului interbibliotecar sînt: Biblioteca Națională; Biblioteca I.N.I.D.; bibliotecile institutelor de învățămînt superior; bibliotecile județene; bibliotecile specializate.

Prin împrumutul interbibliotecar intern se comunică altor instituții de profil și întreprinderilor publicațiile obținute prin: achiziții; abonamente; schimb internațional; contribuții de învățămînt, de cercetare.

Împrumutul interbibliotecar reprezintă una din formele integrării funcționale, care se dezvoltă în țara noastră și care se află într-o strînsă interdependență, cu alte aspecte ale integrării precum sînt:

- deservirea coordonată a unor categorii de cititori;
- completarea coordonată a fondurilor de publicații;
- elaborarea cataloagelor colective;
- sistemul conservării fondului în bibliotecă.

După înființarea FIAB în 1928, împrumutul interbibliotecar a fost reglementat prin *cereri-angajament* care stipulează obligațiile revenite partenerilor de împrumut.

Problema împrumutului interbibliotecar a fost realizată pe plan internațional odată cu instituirea sistemelor informaționale de informare bazate pe sistemele naționale de informare (MATIS) unde sînt incluse și bibliotecile.

Scopul accesului universal la publicații este satisfacerea nevoilor de informare ale fiecărui consumator, crearea posibilității obținerii în original sau copie a oricărei publicații apărute undeva în lume, destinată consumului larg.

În țara noastră numeroase biblioteci practică împrumutul interbibliotecar intern (în țară).

Modul în care este soluționată cererea de împrumut diferă de la o unitate la alta (B.C.U. — includ clauza suportării de către bibliotecă a cheltuielilor de transport., Biblioteca Națională — împrumut gratuit).

Toate aceste cereri au însă cîteva puncte comune:

— împrumutul este destinat unei persoane anume, pentru un scop determinat;

— se asigură că se va păstra integritatea publicațiilor;

— restituirea se face în termenul fixat de bibliotecă împrumutătoare.

Proiectul de raționalizare a sistemului de evidență din subactivitatea Bibliotecii — Partea I — Bibliotecile publice și școlare — oferă un model de cerere de împrumut interbibliotecar cunoscută și aplicată, din păcate, de puține biblioteci.

În practica împrumutului interbibliotecar se constată și unele greșeli și neajunsuri prin care unele biblioteci consumă inutil banii pe poștă trimițînd cereri pentru pu-

blicării care sînt exceptate de la împrumut, cum ar fi:

- lucrări de patrimoniu;
- unele unice recunoscute;
- publicații aflate în fondul special;
- periodice.

Se întîmplă aceasta pentru că cele mai multe biblioteci nu cunosc regulamentul de împrumut interbibliotecar.

Multe biblioteci întreprind formele necesare pentru împrumut fără o verificare prealabilă a datelor bibliografice prelucrate din publicații.

Într-o anexă a datelor bibliografice ale citatelor incluse în articolele din revistele științifice s-au stabilit următoarele:

— din 2 500 de citate cuprinse în 102 reviste științifice, 15 la sută erau incorecte și numai 5 la sută din 102 bibliografii puteau fi considerate fără erori.

În fața acestei situații, se pledează pentru două tipuri principale de verificări care trebuie în mod normal să precedă orice cerere de împrumut:

— verificarea datelor bibliografice;

— verificarea înțării sau neînțării unei publicații în fondurile bibliotecii cărreia i se solicită împrumutul.

Situația împrumutului interbibliotecar în anul 1986, de exemplu, la Biblioteca Institutului Politehnic București era astfel:

- publicații trimise: 200;
  - publicații primite: 116;
  - parteneri: 153.
- Împrumut internațional**
- primite: 13 (8 în colaborare cu Biblioteca Națională);
  - trimise: 2.

Pe plan mondial extinderea automatizării activității de bibliotecă a dus la o mai mare accesibilitate a informațiilor deținute de o anumită bibliotecă.

În U.R.S.S. se află în curs de elaborare o metodă tip de realizare a unui sistem automatizat. Exploatarea experimentală a sistemului a avut loc în aprilie 1982. Funcționarea lui este asigurată de o bancă de date documente și de localizare a unor baze de informații pentru soluționarea de probleme în regim on-line. Se stabilesc parametri de bază ai proceselor tradiționale ale împrumutului interbibliotecar și, pe baza lor, procesele care necesită să fie automatizate.

În S.U.A., începînd din anul 1983, serviciile poștale au intrat în prima fază a unui plan de trei etape, conform căreia poșta va fi distribuită electronic. Acest procedeu va avea implicații deosebite pentru biblioteci. Împrumutul interbibliotecar va putea fi realizat în câteva minute, utilizînd un sistem de poștă electronic special pentru biblioteci.

În Canada, Biblioteca Națională a realizat un experiment privind

împrumutul interbibliotecar în care s-a urmărit:

- organizarea informației privind timpul necesar diverselor servicii de împrumut interbibliotecar;
- evaluarea telecopierii în procesul împrumutului interbibliotecar;
- calitatea documentului;
- timpul de trimitere;
- timpul necesar personalului implicat;
- costurile.

Concluziile experimentului au demonstrat că telecopierea este un mijloc util de rezolvare a cererilor urgente de împrumut, deși costisitoare.

Ameliorarea unor tehnologii pe care le implică face posibilă și utilă folosirea ei în viitor de către biblioteci.

La nivel internațional, una din formele cele mai importante ale cooperării bibliotecilor o constituie împrumutul interbibliotecar informațional internațional.

Împrumutul interbibliotecar este considerat ca fiind unul din aspectele esențiale ale programului de împrumut a tuturor statelor.

În anul 1985, I.F.L.A. (Office for International Lending) a trimis unui număr de 113 țări un chestionar privind statistica împrumutului internațional de publicații.

Din compararea unor date statistice reies creșteri spectaculoase de procente la numărul cererilor de împrumut trimise în afară și creșteri minime la cererile primite.

Numărul total de cereri de împrumut pe plan mondial este estimat a fi la circa 1,5 milioane.

În țara noastră, potrivit Proiectului de raționalizare a sistemului de evidență pentru biblioteci: Partea a II-a Bibliotecii Naționale, universitare, specializate, pentru împrumutul internațional cererea de împrumut are trei părți: A, B, C. Partea I o păstrează unitatea solicitatoare pentru urmărirea împrumutului, iar părțile B și C se trimit bibliotecii împrumutătoare.

Biblioteca solicitantă a unui împrumut din străinătate trebuie să respecte anumite clauze:

- publicația să nu fie împrumutată la domiciliul cititorului;
- beneficiarul să utilizeze publicația numai în scopuri de cercetare sau studii particulare.

În țara noastră, împrumutul internațional interbibliotecar este realizat de Biblioteca Națională în calitate de Centru Național de Schimb, activitate care însumează anual peste 1 500 de cereri și ale cărei volum ca și număr de beneficiari înregistrează o continuă creștere în concordanță cu nevoile mereu sporite de informare și documentare a specialiștilor și cu cerințele progresului tehnic și ale modernizării învățămîntului.

Din ce în ce mai multe întreprinderi industriale, institute de cercetare, institute de învățămînt

N-a fost supărare pe care un ceas de lectură să nu mi-o fi risipit. De cîte ori te simți nefericit și ai nevoie de o uitare a necazurilor, cînd rînit de viață, dorești un suprem balsam /.../ n-ai decît să întinzi mina spre bibliotecă și să chemi către tine acest talisman fără de preț, cartea.

Cărțile întocmesc un fel de societate pe care ne-o alcătuim singuri. Ni le alegem după firea noastră. Cei care citesc cărțile rele sînt dimpotrivă întocmai ca și oamenii care umblă într-o tovărășie rea și care în cel mai bun caz își pierd timpul fără folos.

Cărțile vechi sînt pentru autori, iar cele noi pentru cititori.

MONTESQUIEU, CH. L.
(1689—1755)

superior, centrele industriale apelează la aceste servicii asigurate de Biblioteca Națională, care, în condițiile actuale de majorare continuă a prețurilor publicațiilor la nivel național și mondial, constituie și o importantă economie de valută.

Din păcate, foarte puțini beneficiari știu de existența acestei forme de împrumut sau foarte puțini o practică.

Instrumentul de lucru indispensabil pentru împrumutul internațional este „Catalogul colectiv al cărților străine intrate în România”, elaborat de Biblioteca Națională. În condițiile în care o anumită carte nu se găsește înregistrată în acesta, apelăm la împrumutul internațional.

La nivelul județului Hunedoara, **Biblioteca județeană din Deva** are rol de centru județean de împrumut interbibliotecar, colaborând pe această linie cu marile biblioteci din țară: Biblioteca Națională, I.N.I.D., Biblioteca Universitară Cluj-Napoca, Timișoara, „Astra” Sibiu, Biblioteca Județeană Brașov, Biblioteca Institutului de Mine Petroșani, cu principalele biblioteci specializate din județ.

Cîteva date privind rețeaua bibliotecilor. În județul Hunedoara funcționează 614 biblioteci dintre care :

— două pentru învățămînt superior ;

— 324 biblioteci școlare ;

— 107 biblioteci specializate ;

— 181 biblioteci publice, dispunînd de un fond total de publicații de peste 3 600 000 de volume, dintre care 850 000 carte tehnică științifică, biblioteci care înscriu anual 218 000 cititori și difuzează 2 480 000 volume.

Numărul cererilor de împrumut interbibliotecar în județ în anul 1988, ca ultim an cu o activitate normală, era peste 230.

Instrumentele care furnizează împrumutul interbibliotecar sînt :

— Catalogul colectiv al cărții tehnico-științifice din județul Hunedoara, cuprinzînd aproximativ 2 200 de titluri.

— Repertoriul publicațiilor periodice tehnico-științifice existente în județ, care semnalează anual în jur de 600 de titluri de reviste, publicații I.N.I.D., O.I.D., stasuri. În ce privește împrumutul interbibliotecar internațional practicat de Biblioteca județeană, amintim că s-a colaborat cu Biblioteca „V. I. Lenin” din Moscova, iar pentru viitor am dori să stabilim relații de împrumut cu orașe și județe înfrățite cu județul Hunedoara, cu biblioteci din alte state.

Cercetarea efectuată privind rolul, locul și funcțiile împrumutului interbibliotecar în cadrul sistemului de informare științifică a arătat că :

— serviciul de împrumut interbibliotecar asigură creșterea calitativă a celorlalte servicii de bibliotecă destinate cititorilor ;

— contribuie la îndeplinirea cerințelor referitoare la capacitatea de informare maximă a bibliotecii și la asigurarea unei accesibilități cât mai largi a tuturor publicațiilor.

Se poate concluziona că perfecționarea sistemului de împrumut interbibliotecar se poate realiza prin operativitate în satisfacerea cererilor solicitate de beneficiari. Se impune în acest scop : crearea unor centre noi, dispunînd de cataloage colective, judicios realizate, înlăturîndu-se astfel descrierile bibliografice incomplete, cauză principală a întârzierilor cererilor de împrumut interbibliotecar ;

— cunoașterea și folosirea instrumentelor de informare colectivă elaborate de Biblioteca Națională, bibliotecile institutelor de învățămînt superior, de bibliotecile specializate și publice ;

— crearea de instrumente și mijloace de informare moderne și de tehnică electronică de calcul care să asigure dirijarea operativă a cererilor și controlului satisfacerii acestora ;

— activitatea organizatorică și cea metodică a serviciilor de împrumut interbibliotecar trebuie să se bazeze pe principiul acordării și cooperării bibliotecilor din toate rețelele.

Dezvoltarea acestor relații contribuie la accesibilitatea fondurilor de publicații a tuturor bibliotecilor din țară, respectiv din județ.

Evaluarea eficienței împrumutului interbibliotecar trebuie efectuată în funcție de :

— datele puse în evidență de un studiu anchetă, întreprins de Biblioteca Națională sau de cîteva biblioteci județene și universitare ;

— indicatorul principal urmărit să fie rapiditatea satisfacerii cererilor de împrumut ;

— intensificarea împrumutului interbibliotecar la nivelul bibliotecilor orașenești și municipale.

Sîntem convinși că rolul împrumutului interbibliotecar, ca formă eficientă a deservirii beneficiarilor, va crește în viitor.

Dezvoltarea sistemului serviciilor de împrumut intern și internațional va fi influențată de perfecționarea serviciilor bibliografice — informaționale, de modernizarea bibliotecilor cărora le sînt atribuite funcții centralizate în domeniul împrumutului interbibliotecar.

Maria RAZBA
Biblioteca Județeană Hunedoara

Folosul unei biblioteci mari este că ea sperie pe cel care o privește.

Cunosc multe cărți care au plictisit, dar nu cunosc nici una care să fi făcut vreun rău cu adevărat.

Dacă rațiunea ar înlocui memoria și s-ar studia mai mult decît s-ar transcrie, nu s-ar înmulți la infinit cărțile și greșelile ! Ar trebui să se scrie numai lucruri noi și adevărate.

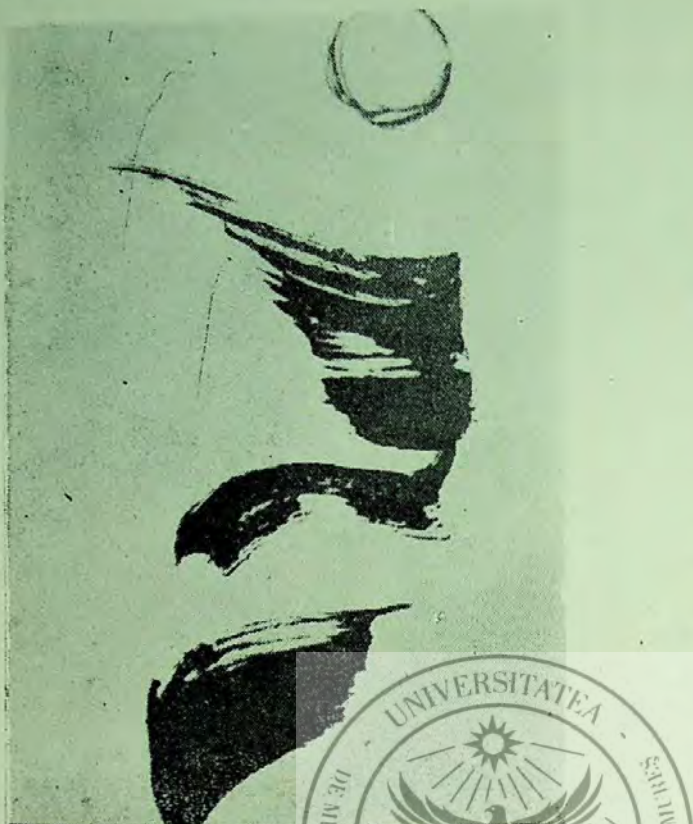
Cărțile mari trăiesc de-a pururi.

Cărțile se citesc cu mintea autorilor buni.

Cu cărțile se întîmplă ca și cu oamenii : un număr foarte mic joacă un rol mare, restul se cufundă în anonim.

VOLTAIRE (1694—1778)

[Cartea] este o comoară mai scumpă decît toate comorile pămîntesti căci [...] comoara aceasta înfrumusețează sufletul omului.

PSALTIREA SLAVONĂ (1637)

O carte regăsită

Istoria zbuciumată a poporului român a făcut ca șirul cărților pierdute de civilizația noastră să fie, din nefericire, lung. Din cîte cunoaștem astăzi, el începe chiar cu prima tipăritură realizată în limba română la Sibiu în anul 1544¹, a cărei existență ne este atestată doar de un document de arhivă. Timpul necruțător, războaiele, calamitățile naturale au făcut ca multe din producțiile noastre spirituale, încredințate acestui fragil suport care este cartea să dispară. Am fost lăsați parcă mai săraci dar în același timp mai hotărîți, mai îndrîjiți în munca de depistare a oricărui indiciu al existenței lor.

Fiecare redescoperire, fiecare mențiune de existență constituie o etapă fericită a efortului de reintregire a patrimoniului nostru cultural. Nu trebuie întotdeauna să coborîm în istorie pe scara secolelor, este suficient să ne întoarcem în timp cu patru decenii și jumătate, în Bucureștiul anului 1944, pentru a afla despre o întreagă ediție distrusă de un bombardament aerian. Fiind vorba despre cartea unui român editată de o casă editorială franceză și imprimată într-o tipografie belgiană în anii ultimului război mondial, cînd cele două țări erau ocupate de germani, este puțin probabil, în condițiile amintite, ca editorii și tipografia, în baza legii depozitului legal, să fi trimis exemplarele cuvenite bibliotecilor din Paris și Bruxelles. Chiar dacă acest lucru s-a întîmplat, cartea nu a fost încă identificată, după cîte știm, de cercetătorii interesați. Este vorba de lucrarea lui Alexandru Busuioceanu *La galerie de peintures de Sa Majesté le Roi Carol II de Roumanie...* Premier partie. Tom. II. Paris, „Les Beaux Arts” Edition d’Etudes et de Documents, 1939. Din lucrare s-a păstrat în arhiva autorului, achiziționată în ultimii ani de Biblioteca Centrală Universitară din București, corectura pe care el a dat-o în iunie 1939. Se poate naște întrebarea, cum întreg tirajul unei cărți, editată la Paris pe a cărei filă de titlu, în corectură, era înscris anul 1939 să piară într-un bombardament aerian în Bucureștiul anului 1944? Trebuie să menționăm că pe pagina, numerotată de mîna, 7/8 există o însemnare a lui Alexandru Busuioceanu, datată 3 iunie 1939, prin care, atunci cînd sîrșea această corectură, își anunța editorii, în termeni categorici că nu va da bunul de tipar dacă nu i se vor trimite noi probe cu punerea în pagină definitivă și nu numai pentru text, ci și pentru paginile care preced textul, pentru tabla de materii, index și pentru paginile ce urmează acestuia. În aceeași notă, vădînd exigența autorului, se fac observații critice privind calitatea compoziției tipografice ce trebuie revăzută și

îndreptată. Avînd în vedere aceste operații dificile și faptul că, la 1 septembrie 1939, a izbucnit războiul, iar la 10 mai 1940 Belgia a fost invadată, este probabil că lucrările să se fi întrerupt pentru mai mult timp și atunci cînd au fost reluate să fi înaintat greu, motiv pentru care lucrarea să fi ajuns la București abia în 1944.

Personalitate remarcabilă a culturii românești Alexandru Busuioceanu a fost probabil, în măsura în care în acest domeniu se pot face ierarhizări, cel mai temeinic pregătit critic și istoric de artă al epocii, Spirit analitic și discursiv el a reușit să valorifice din plin studiile de specializare parcurse la Viena și Roma, în anii douăzeci, unde a audiat pe marii corifei ai istoriei și criticii de artă ai epocii, nume celebre ca J. Strzygowski, Max Dvorak, J. Schlosser Adolfo Venturi, A. Munoz, O. Marucchi ș.a. Această formație și-a pus amprenta pe întreaga sa devenire intelectuală: istoric și critic de artă cu o vastă cultură și erudiție Alexandru Busuioceanu a fost și un remarcabil poet, critic literar și eseist cu o bogată și susținută activitate publicistică.

Una din ramurile criticii de artă în care a excelat de departe, în deosebit criticii românești, a fost cea a „atribuțiilor” pe care a practicat-o în perioada în care valoarea și reputația sa l-au impus în calitate de custode al colecțiilor de artă ale fostei case regale. Colecțiile acestea au fost constituite în timpul trecut de către Carol I care, cu ajutorul unor consilieri, a achiziționat diverse colecții particulare pe care le-a lăsat la dispoziția sa. Cea mai remarcabilă a fost cea a prințului Bamberg. Observînd că aceste colecții erau slab și încorect cunoscute, iar catalogul alcătuit de Léon Bachelin o lucrare de amator³, Alexandru Busuioceanu a trecut la îndepărtarea muncii de catalogare a ei. Cu rudenție deosebită, migală și intuiție a să i-au permis ca în cursul exercitării acestei colecții să realizeze numeroase atribuiri de mare valoare, dintre care au rămas celebre cele referitoare la prezența în tabloului lui El Greco.

Imaginat inițial în patru tomuri, în care primele două urmau să cuprindă pinzele aparținînd școlii italiene și spaniole, iar următoarele două pe cele ale școlilor olandeză, germană, franceză și engleză, catalogul a fost parțial finalizat prin apariția primelor două tomuri, din care însă ultimul a avut soarta amintită.

Acest al doilea volum pe care îl prezentăm acum păstrează structura și conținutul volumului, operele fiind clasificate pe țări, în cadrul fiecărei țări pe școli, iar în cadrul fiecărei școli — cronologic. Articolele, care sunt numerotate în continuarea celor din tomul unu, de la numărul

55, menționează autorul, anii între care a trăit, școala, locul unde se află tabloul, dimensiunile, mențiunea din catalogul Bachelin⁴, bibliografia, descrierea și comentarii. Volumul grupează operele maestrilor din Școlile italiene începînd cu Pictorii din secolul al XVII-lea, după cum urmează: Școala boloneză (Giovanni Francesco Barbieri zis Guerchin, Guido Reni, Pier Francesco Mola, Marc Antonio Franceschini); Școala toscană (Artemisia Lomi zis Gentileschi); Școala florentină (Francesco Furini); Școala romană (Pietro Berrettini da Cortona, Giovanni Battista Gaulli zis Baciccio); Școala napolitană (Mattia Preti zis Calabrese, Salvatore Rosa (?), Luca Giordano); Școala siciliană (Filippo Tancredi); Școala geneveză (Valerio Castelli, Giovanni Bernardo Carbone). Pictorii secolului al XVIII-lea din Școala romană (Andrea Locatelli); Școala geneveză (Carlo Antonio Tavella); Școala Italiei de nord (Giacomo Francesco Cippar zis Todeschini); Școala venețiană (Giovanni Antonio Pellegrini, Jacopo Amigoni); Școala boloneză (Ubaldo Gandolfi, Caetano Gandolfi). În continuare sînt înregistrate operele maestrilor din școlile spaniole începînd cu pictorii secolului al XV-lea după cum urmează: Școala catalană (un maestru anonim); Școala castiliană (un maestru anonim). Pictorii secolului al XVI-lea cu Școala Valensiei (Juan de Juanes); Școala castiliană (Atelierul lui Luis Morales, Domingo Theodoropoli zis El Greco). În continuare Pictorii secolului al XVII-lea reprezentanți de Școala seviliană (Francisco de Zurbarán, Bartolomé Esteban Murillo, maestru din Școala lui Murillo, Juan de Valdes Leal); Școala Granadei (Alons Cano); Școala castiliană (Juan Bautista Mayo, Luis Tristan, maestru din școala lui Diego Velasquez, Antonio Pereda y Salgado, Jose Antolinez). După cum vedem, în acest volum sînt cuprinși 36 de pictori, 21 aparținînd diferitelor școli italiene din secolele XVII—XVIII și 15 școlilor spaniole din secolele XV—XVII. Sînt înregistrate 53 de tablouri, 28 din diferitele școli italiene, iar 25 aparținînd maestrilor spanioli.

Corectura care ne-a păstrat această lucrare cuprinde 120 de pagini numerotate tipografic, 5 pagini numerotate, cuprinzînd tabla de materii, toate imprimare numai pe recto filei și 39 fotografii din cele 57 care trebuiau să servească la ilustrarea volumului, fotografiile, cu ștampila Proprietatea artistică „Foto-Press” și Foto-Tehnica Nicolae Tașu, au pe verso însemnări manuscrise referitoare la autor și titlul tabloului, făcute cu creionul de Alexandru Busuioceanu. Paginile au fost renumerotate cu creionul incluzînd în paginație filele albe

ce preced pagina de gardă și capitolele, precum și tabla de materii rezultînd după această operație un număr de 133 p., care însă nu este cel final deoarece lipsesc paginile cu indexul și cele albe care-l vor urma, după cum am putut constata din adnotarea autorului citată anterior. În text sînt numeroase corecturi făcute atît de autor cît și de alte persoane, probabil tehnoredactori, cu creion negru sau roșu și diverse cerneluri. Autorul a procedat la eliminări și adăugiri, majoritatea pe filele tipărite, dar în cazul lui Giovanni Francesco Barbieri a adăugat o filă dactilografiată, iar în cel al lui Bartolomeo Estaban Murillo una manuscrisă. Grijă și minuțiozitatea în lucru a lui Alexandru Busuioceanu este reflectată și de numeroasele observații legate de estetica tiparului pe care el le face în corectură.

Descoperirea acestei lucrări în colecțiile bibliotecii universitare bucureștene este după opinia noastră un eveniment deosebit. În primul rînd este vorba despre completarea unei opere de mare tinută și care, prin natura subiectului său, este menită să rămînă în permanență un instrument de referință. După aceea, ea este o piesă importantă în ansamblul bibliografiei autorului, importanța sa rezidînd în faptul că sintetizează o bună parte a activității de „atribuționist” a lui Alexandru Busuioceanu. Apoi forma în care s-a păstrat, corectură cu intervenții importante, dar mai ales unele notații succesive de pe spatele fotografiilor, ne permite accesul, într-o oarecare măsură, în fazele procesului de elaborare ale acestei opere, aparținînd unuia din cei mai competenți critici de artă români. Nu trebuie să uităm nici faptul că, prin reîntregirea lucrării, valoarea sa metodologică de ansamblu este restituită. În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd ca importanță, prin această descoperire s-a mai adus încă o contribuție la completarea patrimoniului nostru cultural prin reîntegrarea unei lucrări de mare rafinament ce are ca subiect o parte a acestui patrimoniu.

Doru BĂDĂRA

NOTE

1 B.R.V., I, 5.

2 A. Busuioceanu, *La Galerie de peintures /.../ II-ème parti* tom I Paris, 1939, p. IX.

3 *Ibidem*, p. XIII.

4 L. Bachelin, *Tableaux anciens de la Galerie Charles I-er. Catalogue raisonné*. Paris, Dornach & New York, 1898.

UN NUME PENTRU ISTORIA BIBLIOTECILOR

S-a născut la Brăila, în febr. 1898. Și-a terminat studiile universitare la București ca licențiat în filosofie și litere, după care a fost recomandat de către prof. Const. Rădulescu-Motru pentru obținerea unei burse de studii în Franța.

La Paris (1927—1932) a studiat și a lucrat în Laboratorul de psihologia copilului al prof. Henri Wallon (1879—1962), profesor de psihologia copilului la Sorbona; a lucrat în laboratorul de psihologia experimentală și fiziologică al prof. Henri Piéron (1881—1964), profesor de psihologie experimentală și fiziologică la Collège de France; a lucrat de asemenea pentru specializare în psiho-patologie, la Clinica de boli mintale a Facultății de medicină din Paris, ai cărei directori erau Georges Dumas (1866—1946), profesor de patologie la Sorbona și Henri Claude, profesor de psihiatrie la Facultatea de medicină.

Face parte din prima promoție de elevi ai Institutului de orientare și selecție profesională, înființat în anul 1929 de Ministerul Învățământului din Franța.

După întoarcerea în țară, a activat ca psiholog privat, împărțindu-și munca între cercetările de psihologie la Clinica neuro-chirurgicală (cl. dr. d. Bagdasar) a Spitalului de boli nervoase, unde a lucrat ca psiholog în timpul celui de-al doilea război mondial, cercetarea științifică de psihologie școlară și munca de bibliotecă.

Deoarece stadiul de dezvoltare a psihologiei românești, în perioada 1934—1944, era de nediferențiere, lucrarea cea mai de autoritate fiind Cursul de psihologie al prof. C. Rădulescu-Motru, C. Georgiade a fost printre primii psihologi, din a doua generație de foști elevi ai prof. C.R.-Motru, care s-a gândit că este necesară o dezvoltare a psihologiei românești în sens diferențiat, pe marile discipline. Din acest imbold el a abordat cercetările de psihologia gândirii copilului (1934); în continuarea acesteia, în 1938, a publicat lucrarea *Originile magice ale minciunii și geneza gândirii*; în 1942, a publicat prima lucrare de psihopatologie a gândirii, bazată pe cercetări făcute pe răniți de război din timpul celui de-al doilea război mondial, care prezentau tulburări de gândire și de limbaj.

În afara acestor studii, a publicat studii și articole de informație asupra cercetărilor de psihologie modernă, cum e de exemplu *Probleme și idei noi în psihologie* (1936).

După 1944, în limita posibilităților, C. Georgiade a ținut legătura cu marii săi dascăli de la Paris, precum și cu alte mari personalități științifice din Franța și din alte țări europene. Că foștii săi mari maestri l-au apreciat rezultă și din faptul că prof. H. Piéron i-a dresat de pe patul de spital, unde după câteva zile a și murit, o ultimă scrisoare fostului său elev din România. (Corespondență donată Bibliotecii Academiei Române), după cum Paul Fraise, profesor la Sorbona, vizitându-ne țara (înainte de 1960) a ținut să aibă o întrevedere cu colegul român.

A continuat să publice diferite articole originale în reviste de psihologie din țară și din Franța.

Astfel, pe lângă unele articole publicate în *l'Année psychologique*, menționăm articolul *Psychologie et ethologie*, în *Psychologie française* nr. 2/1961, cu răspuns de René Chauvin, profesor de psihologie la Universitatea din Strasbourg.

A trimis de asemenea o serie de comunicări la Congresele internaționale de cibernetică în legătură cu posibilitățile de aplicare a ciberneticii în cercetarea fenomenelor psihologice: „La revolution du teste d'attention” (din *Éléments cybernetiques dans l'oeuvre d'Henri Piéron*), comunicare la Congresul internațional de cibernetică din sept. 1967 (Namur — Belgia) și „Interprétation psycho-cybernetique de quelques cas psycho-pathologiques” la Congresul de cibernetică medicală din sept. 1968, la Neapole și „Le besoin de revanche”, la journées de Creyologie (știința nevoilor bio-psihologice) din 4—5—6 sept. 1968, Paris (Société de creyologie).

Pînă în ultima vreme a corespondat cu mari personalități științifice cum sînt: P. Fraise, profesor la Sorbona, Didier Anzieu, profesor la Universitatea din Paris X Nanterre care, din 1950, a practicat psihodrama analitică și alții, făcînd, astfel, schimburi de idei și, uneori, de publicații.

A fost membru al Societății franceze de psihologie, al Asociației internaționale de cibernetică medicală, al Asociației foștilor elevi ai Institutului de psihologie al Sorbonei.

După 1961, a donat Bibliotecii Centrale Universitare din București bibliotecă științifică personală, iar în ultima vreme, a donat aceleași biblioteci, cărți pe care le mai achiziționase, între timp, precum și toate notele și manuscrisele printre care și o carte despre timiditate.

Restituiri

În urmă cu 30 de ani, viața mi-a purtat pașii și destinul spre strada Negustori nr. 9, unde, sub numele de „B.C.U. 2” mai funcționa Fundația Maria Brezeanu, bibliotecă devenită, sub conducerea psihologului Constantin Georgiade, una din cele mai reprezentative colecții ale Capitalei, bine structurată și excelent pusă în valoare. Am lucrat acolo o lună sau două sau poate mai multe, nu mai știu. Într-o bibliotecă, timpul își pierde întotdeauna dimensiunile reale.

Printr-o concepție organizatorică pusă strict sub semnul economiei și raționalizării, lipsită de căldura sufletului și înțelepciunea spiritului, se dezmembra tocmai, filă cu filă, această colecție, pentru a fi integrată administrativ și funcțional în Biblioteca Centrală Universitară. Se stergea astfel, cu bună știință, o pagină din istoria bibliotecilor Capitalei, se demola o dovadă vie a mersului nostru spre civilizație, așa cum mai tîrziu mici sau mai mari colecții particulare de artă plastică și-au pierdut personalitatea într-un mare muzeu inform. Am lucrat atunci la întocmirea listelor de transfer și mi-au trecut prin mîni multe valori, devenite ulterior „dublete” la B.C.U., în timp ce aici constituiau o bibliotecă cu o personalitate inconfundabilă.

Personalitatea lor în această constituire le-o dădea *BIBLIOTECA-RUL: domnul Georgiade*. Contactul cu acest om de o mare distincție intelectuală, erudit și creator în același timp, cercetător profund și cauzeur plin de farmec, cred, azi după ani, că a fost hotărîtoare pentru mine în îmbrățișarea profesiei de bibliotecar, deși nu l-am mai întîlnit de atunci.

S-a stins de curînd din viață, la 93 de ani, într-o cămăruță din casa de pe str. Negustori unde trăise mulți ani într-o perfectă simbioză cu biblioteca. Numele său se află înscris de pe acum, cu argumentul

CONSTANTIN GEORGIADÉ (21 feb. 1898-11 feb. 1991)

multor lucrări publicate și al altora încă în manuscris, în istoria *psihologiei*, pentru că, întâi de toate, a fost un mare psiholog. Dar el rămîne și ca un nume pentru istoria *bibliotecilor*. Inaugurăm azi o rubrică de „Restituiri”, pe care, o dedicăm în acest număr lui Constantin Georgiade ca om, bibliotecar și psiholog. Autoare de drept a grupajului este doamna *Ileana Băncilă*, ilustru bibliograf și veche colaboratoare a revistei noastre căreia pe această cale îi aducem mulțumiri.

Ioana TĂUTU

Bibliotecarul

Pe psihologul C. Georgiade l-am cunoscut în calitatea sa de conducător al unei biblioteci, fiindu-i colaboratoare între anii 1947—1949 și 1951—1961.

Om de o deosebită cultură și formație științifică, spirit cu o superioară concepție a profesiei de bibliotecar, pentru care bibliotecăria se confunda cu cărturăria și nobiteța studiului, C. Georgiade a fost zeci de ani un devotat și demn slujitor al învățămîntului din țara noastră, cu precădere al învățămîntului superior. El nu numai că a contribuit, alături de alți colaboratori, la transformarea modestei Casa de citire de cartier „Maria Brezeanu” într-o bibliotecă universitară de structură științifică — a cărei valoare însuși Ministerul Învățămîntului avea s-o recunoască în anul 1949, cînd a integrat-o printre filialele Bibliotecii Centrale Universitare, devenind, astfel, Biblioteca Centrală Universitară nr. 2 —, dar a făcut din acea bibliotecă un instrument de cercetare științifică, ajutînd și contribuînd serios și adînc, fără să iasă din modestia caracteristică, la formarea și educația științifică a numeroase

generații de elevi și studenți.

Biblioteca aceasta posedă bogate și interesante colecții de scrieri științifice din mai toate domeniile, bine ținute la curent, mai ales din domeniile științelor fizico-chimice, matematiche, naturale, medicale, tehnice, filosofice etc., colecții ce rivalizau cu acele ale bibliotecilor de specialitate ale facultăților. Biblioteca era căutată de cititori nu numai pentru cărțile strînse cu multă sîrguință și pricepere de responsabilul ei, dar și pentru cataloagele analitice, organizate pe probleme și subprobleme, clasificate zecimal, unde găseau tot materialul necesar chestiunilor care-i interesau, cules nu numai din cărți, dar și din revistele de specialitate românești și străine, din care bibliografia tot ceea ce putea interesa și satisface. În prezent sau într-un viitor apropiat, nevoiele lor de informare. Consultațiile bibliografice, aveau loc imediat, la cerere. În această privință, C. Georgiade era foarte exigent, considerînd ca o scădere a prestigiului bibliotecii plecarea unui cititor fără să fi fost bine documentat în legătură cu problema pentru care venise.

Deși B.C.U. 2 era o bibliotecă de structură universitară, conducătorul ei i-a păstrat un caracter de largă folosință obștească, de la elevii de liceu pînă la profesori universitari și de la muncitori pînă la cadrele de specialitate profesională cele mai calificate. De aceea, desființarea Bibliotecii, în anul 1961, a fost regretată de foarte mulți oameni.

Elevii de liceu, pe lingă modul de comportare într-o bibliotecă, aflau, prin îndrumarea bibliotecarilor de aici, răspuns la întrebările pe care și le puneau, mulți dintre ei continuînd s-o frecventeze ca studenți și ca profesioniști (medicii S. Demetriană, M. Voinescu și psihologul Sen Alexandru).

În apropierea Bibliotecii exista un Centru școlar metalurgic, printre ai cărui elevi și mai tineri și mai în vîrstă, se găseau și mulți muncitori veniți de la diferite întreprinderi din țară pentru o calificare sau o formație superioară sau chiar pentru a se pregăti în vederea intrării la Institutul Politehnic. C. Georgiade rămînea seara tîrziu,

peste orele de program, pentru a le pregăti documentația de care aveau nevoie în legătură cu proiectele lor.

Studenții Universității, cît și ai altor instituții de învățămînt superior, în special ai Facultății de Medicină și ai Institutului Politehnic, găseau aici, pe lingă cursurile și tratatele necesare studiului și efectuării lucrărilor de seminarii și de stat, un îndrumător, un sprijin moral și, uneori, chiar material, oferit cu generozitate. L-aș pomeni pe dr. Oproiu de la Spitalul Fundeni, pe dr. I. Nicola de la Spitalul municipal sau pe medicul Dumitru Popescu, mort foarte tînăr în urma unei infecții, pe I. Teodorescu de la Facultatea de fizico-matematică și pe dr. fizician Bălțățeanu de la Platforma Măgurele, care i-a fost lui C.G. aiături, cu stimă, recunoștință și devotament, pînă aproape în ultima clipă a vieții.

Cadrele didactice din învățămîntul superior, pe lingă materialul necesar studiilor, găseau la Biblioteca și un mediu propice studiului. Astfel, profesorul psiholog Const. Botez își pregătea acolo prelegeriile și articolele care i se publicau în diverse periodice de specialitate, iar Istoria psihologiei (1958), scrisă în colaborare cu M. Ralea, a fost redactată tot acolo, folosindu-se, pentru cea mai mare parte a informării, materialul existent în Bibliotecă; profesorul și compozitorul Alex. Pașcanu a găsit aici material care i-a servit pentru una din lucrările sale; inginerul Șalchin conferențiar la Institutul Politehnic, își pregătea prelegerile în această bibliotecă, după cum profesorii de la A.S.E. găseau acolo material mai ales în legătură cu cibernetica.

Pe lingă informațiile și consultațiile oferite, Constantin Georgiade le împrumuta cercetătorilor, îndeosebi psihologilor și cărți din biblioteca personală.

Biblioteca mai era frecventată și de unii redactori tehnici de carte de la diverse edituri.

Îmi amintesc că, multă vreme, a frecventat biblioteca scriitorul Iulian Vesper, care în vremea aceea lucra la traducerea epopeii naționale finlandeze *Kalevala*, alcătuită de E. Lönnrot.

Pe lângă munca de bibliotecă, Constantin Georgiade a ținut, la B.C.U., în cadrul manifestărilor culturale, conferințe. Imi amintesc în particular, de conferința în legătură cu aniversarea centenarului nașterii scriitorului Alexandru Vla-huță (1858—1919), la care a parti-cipat și fratele poetului, Gh. Vla-huță, în vîrstă de 88 de ani. La ce-rere, conferința a fost repetată în fața salariaților M.A.I. Apoi, ni-meni dintre salariații B.C.U. nu ar fi fost mai competent să vorbească despre psihologia bibliotecarului. A mai conferențiat și în cartier, spre exemplu, cu ocazia împlinirii a 500 de ani de la fundarea orașului Bu-curești.

Dar psihologul Constantin Geor-giade, conducătorul B.C.U. 2, pe lângă volumul mare de lucrări de bibliotecă (de multe ori rămînea cu un singur ajutor) trebuia să asigure și curățenia bibliotecii cînd perso-nalul de îngrijire lipsea (Un an întreg nu a fost nimeni în schemă). Munca de întreținere devenea mult mai grea în timpul iernii (pînă în anul 1958 cînd au fost introduse gaze), căci trebuiau sparte și cărate din pivniță lemne și cărbuni pen-tru alimentarea sobelor. Nu l-am auzit niciodată plîngîndu-se, soco-tind aceasta o obligație ce decur-gea din funcțiile sale de responsa-bil al Bibliotecii și îndatoririle sale față de cititori.

Printre cadrele bibliotecare de nădejde, formate la B.C.U. 2, amintesc numai pe regretatul N. Miro-nescu, devenit apoi succesiv direc-torul Bibliotecii Centrale Univer-sitare și al Bibliotecii Academiei R.P.R., și profesor la Facultatea de biblioteconomie, care-i purta fostu-lui său îndrumător multă stimă și recunoștință.

La bibliotecă, pentru unele infor-mări sau numai pentru a-și vedea prietenul sau colegul, veneau oa-meni de mare cultură, pe care am fost fericită să-i cunosc și să-i aud discutînd diverse și interesante probleme științifice, literare, artis-tic etc. N-aș putea să nu amintesc aici pe profesorii filosofi N. Bagda-sar, V. Băncilă, S. Diamandi, pe medicii N. Dumitrescu, M. Enă-chescu, T. Horneț, Al. Ștefănescu, pe psihologii I.M. Nestor și G. Za-pan, pe sociologul Tr. Herseni și mulți, mulți alții care astăzi nu mai sînt în viață, ca și cel mai frecvent vizitator al „nostru” prof. Const.

Viola da gamba tenor. Pictură de Verkolje (1650—1693).

Mari sînt riscurile celui care tipărește o carte, întrucît nici unei cărți nu-i e cu puțință să-i mulțumească întru totul pe toți cei care o vor citi.

CERVANTES, M. (1547—1616)

Niculescu — clasicul, care era un om extraordinar și care, în vremea aceea, muncea trudnic la o catedră de limba română la ciclul II, la Jilava, precum și la traducerea lui Ovidiu în metru original, după ce-l tradusese pe Horațiu, în întregime, în același metru.

În timpul celor 12 ani, cât am colaborat cu Const. Georgiade la munca de organizare și conducere a bibliotecii, am avut deseori prilejul să văd numeroși profesioniști (medici, profesori, ingineri, tehnicieni, scriitori, artiști etc.) care, trecând pe Str. Negustori cu diverse treburi, veneau la Biblioteca să-i stringă mâna și să-i mulțumească în mod respectuos pentru cordialitatea și competența științifică cu care le îndrumase lecturile și munca de informare în vremea când veneau să lucreze în calitate de studenți cititori.

La rîndul meu, îi port adîncă recunoștință cărturarului și omului Constantin Georgiade, de la care am învățat munca științifică de bibliotecă și, mai ales, înțelesul nobil, social-obștesc al îndatoririlor bibliotecare în munca de îndrumare, de informare și de educație științifică și culturală a cititorilor și alături de care eu am „crescut” foarte mult din punct de vedere intelectual. Urmînd îndrumările sale ajunsesem, în scurt timp, să mă aching onorabil de toate cererile bibliografice, să furnizez, spre exemplu, medicilor chirurghi materialul care-i interesa în legătură cu o nouă metodă de operație etc. Aceleași îndrumări mi-au fost de mare sprijin în munca mea de bibliograf, cea de documentarist științific și cea de redactor de revistă, pe care le-am efectuat după anul 1961, cînd B.C.U. 2 a fost desființată. După pensionare, mă duceam cînd și cînd să-l văd și discutam despre foarte multe lucruri. Îl preocupau, printre altele, problema visului.

Am convingerea că, pentru tot ce a făcut și a lăsat cu atîta generozitate și abnegație, stăpînit de cinstea și modestia-i caracteristică, omul și cărturarul Constantin Georgiade nu s-a gîndit o clipă să-și spună, precum odinioară străbunicul nostru Horațiu: „Non omnis moriar”.

Maria C. HANGIU

Eram în anul II la Litere și Filosofie în toamna anului 1929, cînd, prezentîndu-mă la cursuri, am văzut așîzat un concurs pentru un post de custode-bibliotecar la biblioteca centrală a acestei facultăți. Cum voiam din suflet să mă înscriu la acest examen scris și oral bazîndu-mă și pe cunoștințele mele de limbi străine. Deși îmi pierdusem aproape orice speranță cînd am văzut maturitatea candidaților, n-am mai dat înapoi. Comisia era prezidată de profesorul-decan Dimitrie Gusti. Am făcut cu bine față tuturor întrebărilor ce mi s-au pus, am tradus cu ușurință textele străine prezentate, iar lucrarea dactilografiată oferită a făcut o impresie bună. Am fost admisă. Cu această ocazie am aflat de numele lui Constantin Georgiade, care, prin plecarea lui la Paris în 1927, pentru continuarea studiilor filosofice, lăsase liber postul de custode-bibliotecar, pe care îl avusese mulți ani în această bibliotecă.

Mai tîrziu, mi-am dat seama ce rol important avusese acest tînar psiholog în viața viitorului meu soț, profesorul N. Bagdasar, între familiile noastre întemeindu-se cu timpul o frumoasă prietenie. Prietenia cu studentul N. Bagdasar începuse din primul an de studiu la Facultatea de filosofie din București. Erau amîndoi studioși, însetați după cultură, neîrosind nici un moment în care și-ar fi putut completa și îmbogăți cunoștințele. Constantin Georgiade, fiind deja custode bibliotecar la această bibliotecă, îi înlesnea lui N. Bagdasar posibilitatea de a intra și duminica în sala de lectură a bibliotecii și amîndoi — cu cîte un covrig în buzunar — își petreceau sîrbătoarea studiind cu neață și în perfectă tăcere, ca să nu trezească bănuiala paznicului clădirii.

Constantin Georgiade a fost student al profesorului C. Rădulescu-Motru și al profesorului francez Piéron, între anii 1927—1932. Cei doi prieteni s-au despărțit cînd au plecat pentru doctorate, unul la Paris, celălalt la Berlin. Corespondența dintre ei — folosită de mine în cele 2 volume de corespondență ale lui N. Bagdasar și dată în păstrare Arhivelor de stat sub numărul 1092, nepublicate încă — deși reflectă întreaga mișcare filozofică românească a epocii — este foarte semnificativă pentru condițiile de viață în care s-au îndirjit să se consacre studiilor preferate. Au trăit amî-

doi momente foarte grele, de privațiuni, dar nu s-au dat bătûți, precum se vede și din volumul Amintiri de asemeni nepublicat, în care N. Bagdasar își povestește viața. Reîntors în țară, Georgiade a preferat să rămînă bibliotecar, ca să-și continue în liniște activitatea științifică preferată.

În Franța, Constantin Georgiade se orientase către psihologia biologică-fiziologică, patologică și către psihologia copilului. Era un colaborator activ la: „Analele de psihologie”, „Revista de filosofie”, „L'Année psychologique”, „Psychologie française”, „Revista de psihologie”, „Arhiva pentru știința și reforma socială”, „Cronica” și altele.

Un timp a fost și publicist: a scris în „Tinerimea română”, „Neamul românesc”, „Convorbiri literare”, „Universul literar”, „Ritmul vremii” și altele.

Pasionat de specialitatea lui, C. Georgiade a dat multe lucrări originale: „Psihologia gîndirii copilului” (1934), „Probleme și idei noi în psihologie” (1936); „Originile magice ale minciunii și geneza gîndirii” (1938); „Les troubles psychopathologiques d'autoconduction de la pensée chez un blessé de guerre” (1958), acestor masive lucrări alăturîndu-li-se nenumărate studii și recenzii, multe contribuții apărînd în această perioadă de timp în Revista de filosofie al cărei secretar era N. Bagdasar.

În volumul omagial al lui C. Rădulescu-Motru, Georgiade a fost prezent cu studiul „Psihologia” (1932). N-au lipsit nici cele două studii polemice cu psihologul Zapan, „Orientare și selecție profesională”, vol. XVI, nr. 3—4, iul.-dec. 1931, pag. 341—344.

I-a plăcut să se țină la curent cu toate inovațiile ce apăreau în psihologia occidentală. Dau exemplu „Résolution d'un test psychologique d'attention (test H. Piéron) par une machine électronique” (1967).

După instalarea noastră la Iași, unde soțul meu fusese numit profesor la Catedra de istoria filosofiei deținută anterior de Ion Petrovici, relațiile frățești dintre noi au continuat cu aceeași afecțiune, dar și cu regretul că prin plecarea lui N. Bagdasar de la Casa Școalelor, interesanta sa lucrare despre „Psihologia timidității” avea toate șansele să rămînă nepublicată, ceea ce s-a și întimplat pînă în ziua de azi.

Scrisorile din această perioadă vădesc marea oboseală și adîncă sa deprimare pricinuită de munca coplesitoare cerută de biblioteca din strada Negustori cît și de imposibilitatea de a-și finaliza unele lucrări personale atît cele din cadrul clini-

cii neurologului Dumitru Bagdasar, cit și cea consacrată „Psihologiei limbii române“, care ar fi trebuit să apară — conform promisiunii profesorului Rădulescu-Motru — în cadrul editurii Academiei Române.

În 1947, la invitația Societății de cercetări psihologice și a Societății de neurologie, are loc la București vizita marelui psiholog Henri Wallon de la Sorbona. Cu această ocazie Constantin Georgiade face o amplă și minuțioasă prezentare a activității acestuia, mult apreciată atât de savantul francez cât și de publicul cunoscător în ale psihologiei occidentale. Bucuria îi este umbrită doar de faptul că studiul început despre **Bolile mintale** nu mai poate fi terminat, din imposibilitate de a avea materialul informativ necesar.

Constantin Georgiade a fost membru plin al Societății franceze de psihologie, iar eu am devenit membru corespondent cu ocazia invitației ce ni s-a făcut de a participa în 1968 la un Congres de creiologie intitulat **Journées françaises de Vaucresson**. Comunicarea lui Constantin Georgiade a avut titlul „**Le besoin de vengeance**“, iar a mea conform specializării mele „**L'évolution du besoin affectif chez les filles aux différents âges**“.

Am discutat deseori de-a lungul prieteniei noastre de o viață diverse probleme care m-au preocupat atât în lucrarea publicată de Editura didactică și pedagogică în 1975, intitulată „**Aspecte ale dezvoltării afectivității feminine**“, cit și în fundamentală mea lucrare nepublicată încă „**Probleme ale dezvoltării personalității femeii**“ și de fiecare dată mi-am dat seama de teimeinca sa pregătire științifică. În ceea ce privește studiile sale despre personalitatea și activitatea sufletului meu apărute atât în timpul vieții sale ca și postum, cit și amintirile sale scrise despre George Călinescu, Vlădescu-Răcoasa sau despre Vasile Băncilă, cu care era prieten **, nu pot să spun decât că ele erau mărturia vie a frumosului său caracter, a generoasei sale dăruiri, a concepției sale înalte despre omenie.

Constantin Georgiade a fost o personalitate de seamă a psihologiei românești, a cărui pasiune științifică n-a fost întrecută decât de distincția sa sufletească și de marea sa modestie.

Nu l-am auzit niciodată plângându-se de suferințele materiale îndurate nici de izolarea creată în jurul lui, nici de pensia sa mică din care mai ajuta și pe alții, nici de singurătate. Tăcerea și discreția lui erau făcute din noblețe și orgoliu, din conștiința valorii sale.

Ecaterina BAGDASAR

(Notele la p. 35)

L-am cunoscut pe Constantin Georgiade cumnatul meu, în anul 1957. Avea atunci 59 de ani. Era un bărbat impunător care mă intimidă. Îl găseam întotdeauna la masa de lucru printre cărți, extrase și teancuri de hîrtie așezate într-o ordine numai de el știută.

Apropierea mea de „nea Titi“ s-a produs acum 8 ani, când și-a pierdut sora cu care locuia. Mi-am dat seama că simte nevoia de comunicare.

Mulți dintre prietenii pe care i-a avut în tinerețe: M. Ralea, C. Botez, D. Murărașu, Tomoiagă, Vlădescu Răcoasa, dr. Horneț și Vasile Băncilă muriseră. Dispărușeră de asemeni George Călinescu, cu care fusese coleg-bibliotecar la începutul studenției, Al. Graur, Șerban Cioculescu — colegi de generație.

S-ar putea enumera printre prietenii și fostul său profesor Henri Piéron pentru care a nutrit afecțiuni și respect. Scrisorile acestuia au fost depuse la Biblioteca Universității.

În ultimul timp îi mai rămăseseră prietenii cu care corespundea. D-na Natalia Tomoiagă, D-na Ecaterina Bagdasar, urmașii familiei Băncilă, D-na Maria Hangu și Dl. Băltățeanu, precum și fiul lui Vlădescu Răcoasa.

Aceștia din urmă îi mai vizitau.

Din străinătate primea scrisori și de la M. Didier Anzien (Franța) care îi trimitea și materiale publicate de el însuși; Paul Traisse actualul director al Institutului de psihologie „Henri Piéron“ din Paris care l-a invitat ca membru de onoare la aniversarea centenarului institutului din anul 1989; M. Viadimir Gheorghiu din Germania — plecat din țară în urma persecuțiilor regimului comunist în perioada în care apăruse chestiunea cu „transcendentalii“, care-i trimitea scrisori și medicamente.

În primii ani mai ieșea din casă pentru cumpărături și în zilele frumoase se ducea pe jos pînă în Cișmigiu unde găsea totdeauna pe cineva cu care să stea de vorbă.

Îi plăcea să se ducă la teatru și la cinematograful. Mi-a povestit odată că a fost la Teatrul național unde s-a jucat Vlaicu Vodă. După spectacol tinerii s-au strîns în jurul lui ca să-l întrebe cum era interpretată piesa aceasta la începutul secolului.

Se mai ducea la Biblioteca americană pentru a viziona filme și audia conferințe și făcea aceasta în jurul vârstei de 90 ani.

Cît despre ziare și reviste, după revoluție, pe masa lui se aflau alături Dreptatea, Libertatea și Adevărul — precum și o serie întreagă

de ziare și reviste de toate culorile politice. Îmi aduc aminte că în perioada cînd se audiau cu precădere posturile străine, asculta în fiecare seară atât „Vocea Americii“ cit și „Radio Moscova“ pentru a putea interpreta just evenimentele.

Programul nostru săptămînal cu prindea în afara alcătuirii unei cinefrugale o perioadă de timp afectată conversației. „Hai să vorbim!“ sau „Mai întii să stăm de vorbă!“ Comentam scrisorile primite sau evenimentele petrecute în săptămîna care trecuse. Odată ne-a apucat seara. Nu ne era foame la nici unul. Nenea Titi citea studiul privind filosofia profesorului Băncilă și antinomiile Bărăganului. Aveam senzațiile celui care într-o noapte de vară contemplă cerul înstelat. Constantin Georgiade dispărușe. Era doar un spirit care lumina puternic cu un înveliș material care abia se zărea și o voce care abia se auzea. Restul era frumusețe și armonie. Am înțeles de ce îl preocupau atât de puțin grijile vieții de fiecare zi, fiindcă el trăia de fapt dincolo de lume și avea puterea să comunice și altora trăirile sale.

Era cumnatul meu un credincios? Formația sa intelectuală nu i-o permitea. Învățase în Franța cu Pierre Janet, Henry Piéron și alți medici și psihologi, întemeietorii filosofiei experimentale. Se pare că aceștia erau aței, intrucît nu puteau lua în considerare decât ce cade direct sub simțuri, ce poate fi măsurat, cîntărit etc. Mi-a mărturisit la bătrînețe că nu citise niciodată Biblia. Totuși dăruise o icoană a Sf. Nicolae unei biserici din apropiere și la o procesiune făcută în cinstea Sf. Dimitrie Basarabov a stat o zi și o noapte în mijlocul mulțimii adunate pe dealul Mitropoliei. Acțiunile sale erau ale unui adevărat creștin. Deși nu mărturisea deschis, cu gîndirea lui profundă avea o legătură directă cu forța care ne călăuzește.

Scrisul său era cu totul particular. Fiecare literă părea că are o semnificație aparte. Stilul era concis, clar și strălucitor. Nu lipsea niciodată nimic și nu avea nimic în plus.

Cînd l-am cunoscut mai bine, majoritatea cărților sale fuseseră donate Bibliotecii Centrale Universitare.

În ultimul timp îl preocupau psihologia bătrîneții și semnificația viselor. Îl interesa în special visul profetic. Cu o săptămîină înainte de a muri mi-a spus că îi visează în fiecare noapte pe prietenii săi care au decedat. Intenționa să scrie un studiu aprofundat cu privire la bă-

trîni. În acest sens am citit împreună una din lucrările scrise de Simone de Beauvoir. M-a rugat și pe mine odată să-i fac un material cu această finalitate, dar a rămas dezamăgit fiindcă ceea ce scrisesem eu nu conținea date exacte — ci constituia — după aprecierea lui — doar literatură.

În ceea ce privește începutul carierei sale — mi-a povestit cum a venit în București, cum s-a înscris întâi la medicină și apoi la Conservator. Intenționa să ajungă cîntăreț la operă. Avea o voce plăcută și puternică și D. Chiriac l-a încurajat în această direcție, dar neavînd posibilități materiale nu putea să-și asigure frecvența. A lucrat apoi la un ziar unde făcea corectura materialelor predate la tipografie. Tot el le aducea la chioșcurile de ziare. Apoi l-a cunoscut pe George Călinescu și prin intermediul lui a ocupat un post de bibliotecar. De ce n-au rămas prieteni? Fiindcă aveau concepții filosofice diferite: Constantin Georgiade era un idealist, iar Călinescu un utilitarist.

A fost chemat odată de Gh. Duca și i s-a propus să devină un om politic, dar aceasta nu intra în vederile sale și a refuzat.

NOTE

*. Studiile corelațiilor în psihometrie: semnificația și importanța lor psihologică, vol. XIII, nr. 4, oct.—mart. 1928, pag. 390—401; Henri Piéron, *psychologie expérimentale* (1927), vol. XIII, nr. 4, oct.—nov. 1929; Pierre Janet și psihologia conduitei: o nouă concepție a memoriei, vol. XIII, nr. 3, iulie-sept. 1928, p. 259—268; Concepțiunile bio-chimice în psihologic, vol. XIV, nr. 1, ian.—mart. 1929, p. 87—97; Problema afectivității în psihologia conduitei. Concepția lui H. Piéron în vol. XV, nr. 2, apr.—iun. 1929, pag. 169—177; Cîteva observațiuni asupra unui caz de psihologie a gândirii, vol. XIV nr. 3, iul.—sept. 1929, pag. 343—348, *Dreptul și măsura în care psihologia se poate ocupa de teoria cunoștinței*, vol. XX, nr. 1, am.—mart. 1935

Ce-aș putea spune în final despre Constantin Georgiade?

— A fost înzestrat de la natură cu un fizic și cu un spirit puternic. Din punct de vedere fizic a putut să reziste în condiții foarte grele pînă la o vîrstă înaintată.

— A avut o inteligență și o memorie remarcabile la care s-a adăugat o muncă perseverentă.

— Ar fi putut continua să publice și în regimul comunist, dacă ar fi făcut unele concesii, dar conștiința l-a împiedicat să le facă.

— Iubea tot atît de mult singurătatea cît și societatea. Ii plăcea să fie singur ca să poată gîndi, dar totodată se simțea bine în mijlocul oamenilor, în special al celor tineri.

— Era un om bun. Ii plăcea să dăruiască și să se dăruiască pe sine.

— Avea cultul prieteniei — în special al celei de idei, dovadă numeroșii săi prieteni.

— Era un om de știință dublat de un artist.

Și iată că tot ceea ce am scris pînă acum reprezintă doar niște pete de culoare despre un om pe care l-am cunoscut în apusul existenței sale și care a avut tăria să opună o rezistență tuturor posibilităților care i-ar fi asigurat o viață mai bună, dar i-ar fi știrbit demnitatea.

Maria GEORGIADE

p. 12—34, *Influxul nervos. Ipotezele privitoare la natura și transmisivitatea sa*, vol. XXI, nr. 1, ian.—mart. 1936, p. 51—82; *Metoda Charlotte Bühler-Hildegard Hetzer pentru examenul evoluției psihologice a copilului de la una zi la șase ani*, Vol. XXVI, nr. 1—2, ian.—mart. 1941, p. 148—155; Alexandru Roșca, *Psihopatologia deviațiilor morale* (1931); Alexandru Roșca, *Debilitatea mintală* (1931), Vol. XVI, nr. 3—4 iul.—dec. 1931; *Centenaire de Th. Nibot; Jubilé de la psychologie scientifique française*, Vol. XXVIII, nr. 3—4, iul.—dec. 1943, p. 352—360; H. Deculis, *Le vieillissement du monde vivant*, Paris, 1941, vol. XXVII, nr. 3—4, iul.—dec. 1942, p. 356—360; etc.

** Titlul în mnscriere: *Filosofia lui Vasile Băncilă*. Apărut în *Revista de filosofie*, XXXVII, nr. 1, 1990, p. 3—12, cu titlul: *Despre filosofia de inspirație țărănească a lui Vasile Băncilă*.

APEL

În urma inundațiilor de la sfîrșitul lunii iulie, cîteva din bibliotecile de pe raza județului Bacău (Berești-Tazlău, Ardeuani Filipeni, Izvorul Berbeciului, Barauani) au pierdut o parte importantă din fondul de carte (circa 60—70 de mii de volume).

Adresăm pe această cale un apel tuturor bibliotecilor din țară și, prin ele, cititorilor lor de a contribui la refacerea fondului de carte distrus.

Donațiile dumneavoastră pot fi trimise atît bibliotecilor comunale în cauză, cît și la Biblioteca Județeană Bacău.

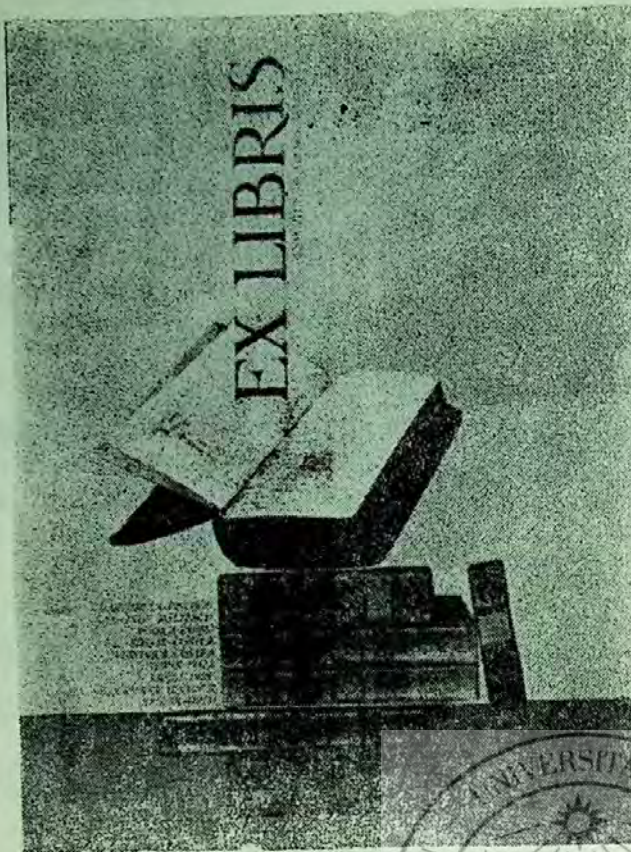
Cu mulțumiri,

Redacția

Deoarece prețul unui exemplar al revistei **BIBLIOTECA** pe anul 1991 este de 15 lei, pentru a primi toate cele 12 numere pe anul acesta este necesară achitarea diferenței de 60 lei per abonament anual. Deoarece poșta nu se implică în această operație, vă rugăm să achitați această diferență în contul 645120 608 Banca Comercială Română, Filiala Sectorul 1, București, Direcția pentru Presă, Publicații și Tipări-turi (D.P.P.T.), Piața Presei Libere, nr. 1, București, sectorul 1.

Totodată, vă sugerăm să contractați abonamentele la revista **BIBLIOTECA** tot prin acest cont, D.P.P.T. fiind instituția care ne administrează.

GALAXIA GUTENBERG

Eseu

Funcții ale sintezei bibliografice

Fără să dea loc unei controverse — opțiunea în favoarea sintezei bibliografice se impune cu dificultate. Motivul, deși nu sigurul, a fost avansat, acum câțiva ani, la congresul ordinar al bibliotecarilor olandezi, unde Willem Götter a susținut că operează în multe cazuri, cu deosebire în marile biblioteci, principiul reducerii la unitate. Conservatorul celebrei biblioteci a universității din Utrecht a dorit să adauge, pentru limpezirea opiniei sale, că în raport cu evantaiul de posibilități de cercetare, bibliografia tinde să acopere spațiul ce îi revine oferind instrumente de informare neprelucrată și mai rar să dezvolte interpretări. Deși independent de autorul citat un bibliograf american nu afirmă altceva. Acesta, Samuel Shannon, crede că în conexiune cu efortul spre o relație de calitate între informație și beneficiar ar trebui să acționeze și o mărire a numărului de lucrări care

transmit puncte de vedere asupra domeniului pe care bibliografia îl acoperă, nu neapărat ca o știință anexă. Shannon vede în bibliografie un revelator al posibilităților de investigare, ceva care determină, dacă este la obiect, „productivitatea intelectuală a cunoașterii“. Din păcate, adaugă tot el, se cultivă indicii de titluri și de nume, se întocmesc liste pasive de surse, extragem de puțin întâlnim altceva decât „...categoriile restrictive ale cercetării de bibliotecă. Referatele și sintezele, adevărate modele de creativitate bibliografică, lipsesc“.

Acest concept al creativității bibliografice merită reținut. El poate fi pus la baza manifestărilor orientate spre densificarea informării prin dublarea ei cu date, poziții și idei de autentic relief științific.

Cum am mai avut prilejul să mă ocup de sintezele bibliografice (chiar în aceste coloane am publicat cîndva articolul „Sinteza bibliografică — instrument de relație...“) revin la necesitatea inițierii, realizării de atari instrumente. Văd în ele, exprimînd foarte disociativ mult discutata mutație a bibliografiei din disciplină de consens (adună izvoare și le grupează) în disciplină de îndrumare. În măsura în care sinteza bibliografică (exemplul dat de mine era propria-mi lucrare despre „Conștiința de sine a criticii literare românești“. Vol. I, 1974 Vol. II 1982) are spirit de sistem și coerența ideilor, se înțelege că ea va depăși stadiul instrumentului de consens. Au dovedit că purtînd discuția spre un făgaș nou, în care actul investigator servește ca să demonstrăm noi deschideri la ideea de evoluție a gândirii critice, de coeziune internă în cultură și literatură sinteza bibliografică îndeplinește funcții pe care nici un alt tip de lucrare bibliografică nu și-a asumat.

M-am ocupat anterior de funcția de relație. Încă o dată, foarte pe scurt, să amintim că această funcție asigură transferul de informații. Dacă funcția de relație implică identificarea domeniilor de convergență, cealaltă funcție, asupra căreia întîrzi acum este funcția de evaluare. Aceasta consacră un concept unificator pe baza căreia dispunem și de suma și de motivarea datelor transmise.

Să vedem cum este atins un asemenea obiectiv.

Funcția de relație indică o arie a coexistenței bibliografice de surse primare și secundare dintr-o perspectivă integratoare. Numai că integrarea nu exclude, ici și colo disparități de valoare, urgențe diferite, fără solidarizarea lor intrinsecă.

Funcția de evaluare, perfect personalizată, trece peste acest concept integrator, să-l numim metodologic așezînd alte premise la baza actului bibliografic. Și anume a) premisa determinismului intern, în sensul că de la surse ajungem la validarea lor ca dinamică axiologică. Apoi b) după operația de aplicare la un criteriu constitutiv urmează aderența la structuri, ierarhizate, actul de sinteză fiind gîndit ca interpenetrația între conținutul intern, structural și forma bibliografică.

O secționare a acestora nu este de dorit. Pentru că distrugem în sinteza bibliografică o culminația a spiritului teoretic, dedus din cel aplicativ.

Henri ZALIS

Nume pentru Academie,
Nume pentru bibliotecă

Un erudit modern: VIRGIL CÂNDEA

Cînd se va scrie istoria culturii române din a doua jumătate a secolului al XX-lea se va înțelege cu adevărat ce au însemnat descoperirile, noile interpretări și sintezele unice datorate profesorului Virgil Cîndea care, iată, acum în al 64-lea an de viață, a intrat în Academia Română, fiind ales membru corespondent. M-am întrebat întotdeauna, cînd găsește răgazul profesorul Virgil Cîndea într-aftea tumultuoase activități, toate dăruite culturii și istoriei românești să scrie. L-am auzit vorbind de zeci de ori în conferințe publice, la cursuri, la congrese, la radio și la T.V. Farmecul cu care știe a transmite auditoriului cele mai savante cercetări istorice este dintre cele mai rare. Pe lângă farmec, ceea ce dă consistență oricăreia dintre expunerile sale, este solida formație pluridisciplinară. Iar ceea ce dă relief vorbirii sale este convingerea că românii, trăind de-a lungul veacurilor o istorie dintre cele mai zburcinate, au reușit totuși să închege și să afirme o cultură dintre cele mai originale din Europa.

Cred că este absolut necesar să mă sprijin în toate aceste afirmații pe câteva date din biografia și opera savantului de sub cupola Academiei.

Cunoscut pentru studiile sale de mare erudiție, consacrate operei unor cărturari de seamă ai vechii noastre culturi — stolnicul Constantin Cantacuzino, Nicolae Bălcescu, A. I. Odobescu, Nicolae Iorga și îndeosebi principele Dimitrie Cantemir (editarea *Operele*), descoperirea versiunii arabe a *Divanului...*, identificarea manuscrisului original al *Istoriei Imperiului otoman*, (descoperire semnalată în „Magazin istoric”, nr. 1/1985) — profesorul Virgil Cîndea, născut la 27 aprilie 1927, la Focșani, a studiat Dreptul, Filosofia și Teologia (absolvite în 1949, 1950, respectiv, 1955) și este doctor în filosofie (1970).

Profesorul Virgil Cîndea este vicepreședinte al Centrului italo-român de studii istorice din Milano (1974), membru al Centrului european de cultură din Geneva (1983), fellow al Centrului Wilson din Washington (1984), membru corespondent al Societății sud-est europene din München (1990), membru de onoare al Societății elene de arheologie din Atena (1990), și al altor societăți științifice de peste hotare; de asemenea, este membru al Uniunii Scriitorilor (din 1971);

în perioada 1972—1990 a fost secretar general al Asociației culturale România; din 1988 a fost ales secretar general și trezorer al Asociației Internaționale de studii sud-est europene (AIESEE) și cooptat în această calitate în Comitetul internațional al istoricilor, calitate confirmată și la recentul Congres internațional de științe istorice (Madrid, 1990).

Dintre contribuțiile sale științifice, menționăm: descoperirea celui mai vechi *Letopiseț al Țării Românești* (1292—1664), păstrat numai în versiunea sa arabă, descoperirea icoanelor melkite (*Les icônes melkites*, Beyrouth, 1969), expresie a artei postbizantine propriie creștinilor arabofoni din Orientul Apropiat, o nouă viziune asupra umanismului românesc (*Rațiunea dominantă*, Cluj-Napoca, 1979), ediții critice și traduceri din Dante (*Opere minore*, București, 1971), Francis Bacon și alți autori.

S-a desfășurat activitatea științifică la Institutul de studii sud-est europene din București și a predat istoria relațiilor internaționale la Facultatea de drept din București (1965—1967), Institutul universitar de înalte studii internaționale din Geneva (1967—1971) și Universitatea din Strasbourg. A predat, de asemenea, cursuri de istoria artei în Institutul de arte plastice „N. Grigorescu” din București (1982—1983) și de istorie literară la Universitatea „La Sapienza” din Roma (1990).

Devotamentul profesorului Virgil Cîndea pentru cultura românească s-a manifestat — în afara operei științifice — prin acte de civism, precum scrisoarea de protest din anul 1985 împotriva dărîmării mănăstirii Văcărești (publicată în „Magazin istoric”, nr. 2/1990) și donația unei importante colecții de cărți vechi Bibliotecii Centrale Universitare din Capitală, după distrugerea acesteia (decembrie 1989).

Aș vrea să dezvălui una dintre direcțiile de studii și cercetare căreia profesorul Cîndea i se consacră de decenii.

Este vorba despre valorile românești despre patrimoniul cultural național aflate în străinătate. Doar ea singură, această muncă titanică de investigație, ar fi justificat o îndelungată viață pusă în slujba științei și patriei sale.

Bălcescu și Korănescu au remarcat mai întîi faptul că multe izvoare privind istoria românilor nu

se află în țară, ci în arhive și biblioteci străine, iar cercetările ulterioare ale lui Eudoxiu Hurmuzaki, Nicolae Densușianu, Alexandru Odobescu, Ioan Bogdan, Nicolae Iorga, au dus la descoperirea și publicarea a mii de asemenea surse sub auspiciile Academiei Române. Cercetări ulterioare ale lui Ioan Bianu, Nicolae Iorga, Marcu Beza, C. Karadia ș.a. au dus la aflarea de creații culturale românești înstrăinate de-a lungul timpurilor prin danii, vânzări sau fururi; manuscrise, opere de artă, cărți rare, piese muzeale etc. Nici o dată nu s-a întreprins însă o evidență globală a acestor bunuri culturale în străinătate.

Cercetările profesorului Cîndea în acest domeniu au fost întreprinse în decurs de trei decenii. Între 1959 și 1989. Izvoarele folosite au fost: literatura de istoriografie și istorie culturală română și străină, cataloage de arhive, biblioteci și muzee din țară și de peste hotare, cataloagele acestor așezăminte consultate în cursul călătoriilor.

O primă evidență — provizorie — a întocmit-o în 1962 sub titlul *Repertoriul general al bunurilor culturale externe ale poporului român* (480 p. roneografiate, în 3 tomuri), ca lucrare de uz intern pentru atașatii culturali ai României din țările unde se păstrează asemenea bunuri. Ea cuprindea descrierea a 62 000 de piese românești sau despre țara noastră, de la documente și manuscrise pînă la opere de artă și monumente construite de români peste hotare.

Continuarea cercetărilor i-a permis descoperiri cu totul neașteptate. De exemplu: manuscrisele cantemiriene din Statele Unite, Siria, Liban și Franța; *Letopisețul Țării Românești* (1292-1664) în versiunea redactată în limba română din care s-a păstrat doar versiunea ei arabă descoperită la mănăstirea Deir eș-Sir de lângă Beirut și publicată în revista „Studii”, 23/1970, nr. 4; 12 manuscrise despre Transilvania în limbile latină și germană și un portret inedit, 23, 1970, nr. 4; 12 manuscrise în 1985 în Biblioteca de Stat din Stuttgart, publicate în „Magazin istoric”, 22, 1988, nr. 2; două manuscrise de artă din epoca lui Stefan cel Mare, descoperite la Pierpont Morgan Library din New York, semnalate în aceeași revistă, 20, 1986, nr. 1; numeroase manuscrise arabe păstrate în Siria, Liban, Biblioteca Vaticană din Roma, la Cairo și Paris, cuprinzînd traduceri de cărți publicate în Țările Române în sec. XVII-XIX, apărute sub titlul *Sources grecques et roumaines dans les bibliothèques du Proche-Orient* în „AIESEE Bulletin”, 8, 1970, nr. 1—2; exemplare din cărțile în arabă și greacă tipărite în Țările Române în sec. XVII-XVIII aflătoare în Biblioteca Patriarhiei Ortodoxe din Damasc,

semnalate în „România literară”, 21, 1988, nr. 50 etc.

A adus în țară și a depus în colecții publice documente și manuscrise descoperite în străinătate. Este vorba de Cel mai vechi manuscris Alexandri („România literară”, 14, 1981, nr. 41), descoperit într-o colecție particulară din New York și dăruit Bibliotecii Academiei; o colecție de 40 de discuri cu muzică românească imprimată în S.U.A. între 1900 și 1925, descoperite la Detroit și dăruite aceleiași bibliotecii; circa 150 documente de la Nicolae Titulescu obținute de la fostul diplomat Ion Hudășteanu din Londra și dăruite Arhivei M.A.E.; circa 100 de documente de la George Enescu descoperite la colecționarul Ovidiu Fenster din New York și aduse în țară etc.

O nouă prezentare selectivă a unor piese românești de peste hotare a format obiectul a patru albume publicate (cu reproduceri fotografice de C. Simionescu) la Editura Sport-Turism după cum urmează: *Mont Athos, Présences roumaines*, 1979 (cu o prefață de acad. Em. Condurachi); *Présences culturelles roumaines: Istanbul, Jérusalem, Paros, Patmos, Sinai, 'Alep*, 1982; *Prezențe culturale românești: Austria, Belgia, Elvetia, R.F. Germania, Olanda, Portugalia, Spania, Suedia*, 1984; *Prezențe culturale românești: Bulgaria, Iugoslavia, Grecia*, 1987. Primele trei volume au și versiuni paralele în limbi străine (engleză, franceză, germană).

Sinteza acestor cercetări este lucrarea *Mărturia românești peste*

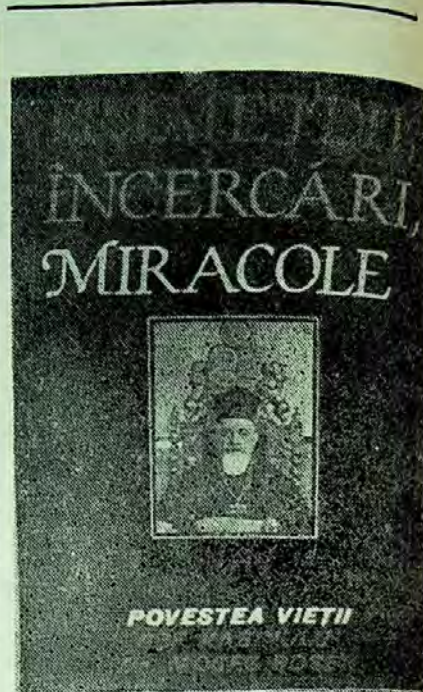
hotare, *Mică enciclopedie de izvoare externe privind istoria și cultura poporului român*, care cuprinde în 4000 de pagini descrierea a circa un milion de documente despre români sau creații culturale românești aflate peste hotare. Este prima lucrare de acest gen întocmită până azi nu numai la noi, dar și în cultura mondială și reprezintă instrumentul de bază pentru cercetări privind pe de o parte, integralitatea patrimoniului cultural național, inclusiv partea înstrăinată, iar pe de altă parte istoria răspîndirii creațiilor românești în lume și a formării imaginii despre poporul român în conștiința altor popoare.

Nu putem să nu ne exprimăm admirația entuziastă față de un om care, avînd mii de articole, studii și conferințe, participînd extrem de intens la viața științifică din țară și străinătate prin contribuții la marile congrese de istorie din ultimii 30 de ani, a găsit în sine puterea și talentul de a alcătui această opus magnum.

Necesitatea apariției sale este mai mult decît evidentă pentru întreaga cultură și am spune chiar pentru întreaga istorie românească.

Gîndindu-ne la miile de nopți petrecute pentru pregătirea acestei lucrări înțelegem perfect de ce de la Washington și Beirut, de la Paris și Roma, de la Strasbourg și Lausanne, din Australia și Noua Zeelandă, gîndul profesorului Cîndea era mereu la valoarea supremă a vieții sale, cultura română.

Ioana URSU

GALAXIA GUTENBERG

Cărțile minorităților
naționale

„Nu sînt
autorul vieții —
acela este
Dumnezeu —,
sînt autorul
unei cărți“

Interviu cu Eminența Sa șef
rabin dr. MOSES ROSEN

Virgil Cîndea, în 1968, în mijlocul membrilor redacției „Revistei bibliotecilor” și ai unor colaboratori apropiați ai acesteia. De la dreapta la stînga: Gh. Radu, Antoaneta Tofan-Corvătescu, George Baiculescu, Angela Popescu-Brădiceni, Ștefan Gruia, Virgil Cîndea, Ioana Lupu, George Vlădescu, Atanase Lupu, Anne-Marie Mihiț, Nicolae Rașu, P. Negreanu,

Cu toate acestea

pentru cititorii noștri

Biblioteca

Pinu P. P. P.

— Sinteți autorul unei vieți de primejdii, încercări și miracole cum ne lasă să înțelegem titlul — o carte de interes nu numai pentru comunitatea evreilor din România, ci pentru orice om de cultură prin lumina pe care o aduce asupra unei perioade istorice pe care am trăit-o cu toții. Implicarea în epocă, lipsa de suficientă distanță ne face pe cei mai mulți dintre noi să nu-i înțelegem încă toate resorturile, complexitatea.

În concepția dvs., eminentă, de autor al acestei cărți, ce loc au ocupat datele autobiografice și în ce măsură acestea au constituit un pretext pentru a reconstitui un proces istoric cărui nu i-am fost numai martori și victime, ci într-un fel și părtași?

— Nu sînt autorul vieții — acela este Dumnezeu —, sînt autorul cărții, care vrea să fie o succintă privire generală asupra unei vieți care a fost dramatică nu numai de cînd am fost ales șef rabin al cultului mozaic în 1948, ci încă din copilărie. Dacă ați citit cartea, ați văzut că drama începe din 1920—1921 — cartea este numită autobiografie dar în realitate se ocupă foarte puțin de intimitățile vieții mele.

— Da, am remarcat.

— De, fiecare om își are compartimentele sale intime, legate strict de viața personală. Dumnezeu a vrut ca viața mea să fie legată de viața obștii mele, a țării mele — este un fel de capitol de istorie. N-am pretenția că sînt istoric, dar am trăit evenimentele nu

numai ca un simplu martor, ci chiar și ca actor al ei. Soarta mi-a prilejuit să întîlnesc și să pot discuta cu multe personalități contemporane din toate domeniile: religios, social, politic, filozofic — de toate religiile și naționalitățile. Cartea este zgîrcită în amănunte pentru că, după părerea editorului ei, care are experiență în materie, ei voia să cuprindă în 320 de pagini toată viața mea, ceea ce nu e ușor. Ca să fiu eu însumi criticul operei mele, tin să spun, că indiferent de cum a fost scrisă conținutul ei este așa de dramatic încît n-a avut nevoie de talent, de îndeminare; faptele sînt în sine atât de grăitoare, încît cînd le recitesc îmi par halucinante. Cred că interesul cititorului este concentrat asupra acestei epoci, care se întrezărește printre rîndurile cărții mele și asupra acestui destin care este un destin dramatic într-o epocă dramatică — epoca dintre cele două războaie a fost dramatică, o prefață la război. Războiul primului război, cu fascismul, bineînțeles populația evreiască era de pe atunci lovită, apoi războiul propriu-zis, catastrofa fascismului și apoi comunismul — toate acestea au făcut ca această carte să fie scrisă dintr-o suflare. Chiar apariția cărții care s-a întîmplat să fie după revoluție, deși terminată înainte — deci, și această apariție a avut episoadele ei dramatice și așa putea scrie o altă carte numai cu aceste peripeții...

— Mi-au rămas în minte următoarele cuvinte, un fel de profesii-

une de credință „Adevărul și numai adevărul e menirea acestei cărți, care e o mărturie pe care o depun în fața lui Dumnezeu și a istoriei”.

— Vedeți dvs., fiecare epocă, moment istoric poate fi consemnat în lumina mai multor memorii, mai multor versiuni, fiecare om își are optica lui și fiecare întîmplare poate fi văzută în fel și chip, iar istoricul de mai tirziu are material de consultat. Eu m-am ocupat în special de epoca de cînd sînt șef rabin — epoca comunistă. Am avut sentimentul tot timpul că sînt în fața unor arhive care nu se deschideau, a unor scrisori care nu primeau răspuns — o tactică de izolare a autorităților — și în timpul acesta se petreceau evenimente, iar ziarele nu scriau o vorbă, conflictul nu se putea mărturisi în public, era un conflict închis, care era amenințat să dispară odată cu dispariția mea. În această carte deci, am avut sentimentul nu numai al cronicarului martor, ci și al actorului, al omului care este unul dintre eroii sau erou principal al acestei drame și de aceea i-am dat asemenea importanță și am considerat-o tot timpul ca o mărturie și că fără această carte foarte multe lucruri ar rămîne total neînțelese sau necunoscute.

— Ca revistă a bibliotecilor, interesată să cunoască și să medieze cunoașterea activității editoriale, sîntem plăcut surprinși de această apariție la Editura „Hasefer” pe care am avut ocazia să o cunoaștem direct. Ce rol atribuiți cărții în consolidarea etnică a minorității evreiești din România în contextul integrării în națiunea română cu propriile lor valori? Leg și de faptul cunoscut de altfel că în cultura românească s-au remarcat nume de prestigiu, valori incontestabile aparținînd spiritualității evreiești. Progresul unui popor se face prin contactul cu alte culturi, prin schimb de informații și de idei, iar poporul român a avut și are posibilități și disponibilități reale în acest sens.

— Evreii, care trăiesc pe acest pămînt de 600 de ani și-au adus contribuția lor la progresul acestei țări și era, cum și este, necesar, ca această sinteză să se producă. O populație care a trăit, a coabitat cu poporul român și și-a adus contribuția la cultură și mai ales o

populație care a suferit atât de mult și ale cărei suferințe au fost ascunse, interzise. Au crescut 2—3 generații care nu știu ce înseamnă holocaust sau s-a acreditat versiunea că nici n-a fost holocaust evreiesc în România — deci este absolut necesar să se știe, să se cunoască. În acest fel, prin cunoaștere, prin reconstituirea faptelor, așa cum au fost, putem evita noi pericole cum ar fi neofascismul. Fascismul și antisemitismul s-au dovedit a fi pericole pentru întreaga lume. Într-o discuție îmi spunea recent cineva că fascismul a generat antisemitismul și l-am corectat, spunându-i că antisemitismul a generat fascismul, adică însăși ideea de ură împotriva unei etnii, a unei rase, a unei religii. Însăși ideea de discriminare — că unii sînt aleși, iar alții sînt paria societății — s-a dovedit a fi, nu numai de această dată, ci dintotdeauna, un pericol pentru toată lumea și a generat fascismul care a vrut să fie o primăjdie și pentru poporul român. Cine citește și e bine să se cunoască *Mein Kampf*, cartea ideologică de bază a fascismului, și care prevede un program de stîrpire a tuturor oamenilor inferiori, a raselor care nu merită să trăiască, un program mărturisit oficial că au dreptul la viață numai blonzii, arienii și se specifică și românii, ungurii, rașii, polonezii, toate aceste rase inferioare trebuiesc stîrpite. Noi am fost — pentru a exemplifica — așa cum în vremea potopului, cînd o așa mare nenorocire se abătuse și toate viețuitoarele au fost adunate în arca lui Noe (Noah) — pe cine a găsit Noe să trimită să vadă dacă mai e potop? — porumbița cea mai plîpîndă și dezarmată dintre ființe. Astfel, nu o dată, poporul evreu a avut un destin dramatic, fiind testul gradului de civilizație și după cum i-a fost dat să fie primul care să vestească suferințele altora. În definitiv, fascismul este de fapt o revărsare de brutalitate, de forță primitivă a celui care are ghiare și colți asupra celui care este mai slab; iar în istorie evreii au fost risipiți, împrăștiați și umiliți. Aceasta ar fi o explicație istorică a revărsării acesteia de sălbăticie pe care am avut-o din partea tuturor tiranilor, de la Nabucodonosor și pînă în zilele noastre. Cartea mea, fără să se pretindă a fi istorie, este bazată pe documente și este menită să povestească faptele așa cum au fost, cum foarte bine ați afirmat dvs., nu numai celor care nu știu nimic, dar și celor care știu o versiune falsă, minciuni.

— Răspunsul la întrebarea mea l-ați dat generalizînd, într-un mod plîdător, dar aș reveni asupra rolului și importanței cărții, a cuvîntului scris.

— Drept să vă spun, eu cînd am scris cartea nici n-am putut visa că voi reuși să o public în România vreodată. Era în 1986—1987, atunci cînd chiar faptul de a scrie un articol sau o poezie afară era o crimă, era pedepsit de lege; or eu am scris-o atunci cu gîndul că sînt un om ajuns la o anumită vîrstă, să rămînă documentul și să vadă lumina tiparului într-o limbă oarecare, a fost în engleză pînă la urmă. După revoluție, nici atunci nu am putut să-mi închipui că voi reuși să public cartea în țară, în condițiile de difuzare pe care le avem.

La ediția românească care este fidelă cu cea din engleză, în plus doar cu o adenda, am avut în vedere ca scop principal acela de a-mi aduce mărturie în fața noii generații, a poporului român care trebuie să știe ce s-a întîmplat, pentru a învăța lecția și să nu mai cadă în greșeala de a da posibilitatea celor care vor să repete atrocitățile, să ridice capul.

— Presupunem că editura Hasefer, alături de secția de iudaism de la Universitatea din Cluj se înscriu într-un program mai larg de manifestare a culturii specifice, cu reverberații firești și asupra culturii naționale a țării noastre în general. Cum concepeți aceste preocupări, cu referințe speciale la domeniul care ne interesează, cel al cuvîntului tipărit?

— Noi publicăm o revistă a culturii mozaic. În regimul comunist era un unicat — din octombrie 1956 pînă în prezent apariție regulată — publicată în 4 limbi cu o difuzare mondială în cele 4 continente. Dar mi-am dat seama de putere are cuvîntul scris — ei bine, era o doamnă la cenzură, o analfabetă, mîrginită și nu ne dădea voie să trimitem în America decît 2 exemplare. După cinci ani, cînd m-am dus în America — ce credeți? — am găsit revista în mii de exemplare — s-a xeroxat, a fost trimisă bibliotecilor, arhivelor și am găsit-o și la San Francisco, Los Angeles, peste tot. Acesta cred că reprezintă puterea cuvîntului scris. Ei bine, revista asta a avut și are ca scop tocmai difuzarea eticii iudaice, a culturii noastre, pentru că prima condiție a unei apropieri între etnii este să se cunoască; necunoașterea reciprocă este izvorul tuturor discordiilor, deformărilor, calomniilor.

Vom continua — deși sîntem foarte puțini — am fost 250 000 înainte de război, am rămas aproape jumătate după război, iar astăzi sîntem abia 20 000. Totuși ne străduim să difuzăm ideile noastre și cultura noastră în limba română, pentru ca ea să fie accesibilă și sîntem bucuroși să vedem mare interes.

— Există inițiative concrete de ajutorare prin carte, carte destinată studiului universitar, științific dar nu în ultimul rînd și din zonele umaniste ale culturii? În ce constau acestea și în ce măsură se înscriu într-un program coerent?

— Aici nu-i vorba de cultură universitară, ci de o popularizare, pentru că avem de-a face cu un teren virgin, ori un teren otrăvit — care trebuie deștelenit. Noi trebuie să dăm, mai întîi, noțiuni elementare, ceea ce facem în revista noastră și în măsura posibilităților și în alte publicații. Un alt proiect, să-l numesc așa, în măsura în care există interes la Universitatea din București — zilele acestea am discutat despre acesta cu domnul ministru al culturii, domnul Andrei Pleșu —; partea proastă este că nu mai avem cadre, 97 la sută din evreii din România au plecat în Israel deci au plecat aproape toți oamenii de cultură iudaică, așa că au rămas foarte puțini cei care ar putea participa. Și din punct de vedere demografic sîntem o populație bătrînă.

— Întrebarea se leagă de faptul că în bibliotecile noastre cu caracter public și de învățămînt — și nu numai în cele închise, ale comunității —, aceste valori spirituale ar trebui să-și găsească un loc binemeritat, ceea ce ar duce la o cunoaștere și apropiere mai de fond între comunitățile naționale ce trăiesc la noi.

— O cale ar fi dacă o serie de traducători s-ar apuca să tîlmăcească în românește. Există un tezaur de cărți — din diferite domenii: istorie, istoria culturii și altele, care ar putea fi traduse. Este și în programul nostru, să ne ajute Dumnezeu să avem vremuri liniștite și să putem face cum am dori. În bibliotecile publice se află cărți nu mai în limba română sau în alte limbi?

— Da, desigur.

— S-ar putea, deci organiza ceva cu această finalitate pentru a primi și cărți editate în occident.

— Punîndu-vă aceste întrebări am vrut să exprimăm totodată interesul specific al revistei noastre față de aceste probleme și dorința de a sluji informării și propagării celor mai valoroase apariții editoriale ale editurii comunității precum și a celor mai semnificative importuri de carte sau alte inițiative ce sînt de domeniul cărții.

— Inițiativa dvs. este salutară, binefăcătoare, necesară. Eu nu pot decît să vă urez succes și din partea noastră, cu tot ce o să fie în puterea noastră și vă ajutăm, o vom face.

Interviu realizat de
Corina COSTOPOL

Actualitate și perspectivă în editarea cărților în limbile minorităților naționale

Problematika editării cărților în limbile minorităților naționale care viețuiesc de mai mult sau mai puțin timp alături de populația majoritară românească se pune în ultima vreme cu acuitate sporită. Intensificarea preocupărilor în domeniu trebuie neapărat asociată cursului democratic al țării început după decembrie 1989, primilor pași reali din ultimele decenii de depășire a demagogiei găunoase, contrar aspirațiilor și necesităților minorităților. Nu-i mai puțin adevărat că a existat constant o presiune în jos asupra întregului complex editorial, cea mai apăsătoare fiind cartea românească, în coborâre vertiginosă de titluri și tiraje, dar și cartea în limbile minorităților a suferit același impact al unei politici culturale nefaste. Explicația dată era doctrinară, și anume omogenizarea societății care, chipurile, ar fi dus la treptată ștergere a deosebirilor lingvistice, deci și a nevoii de carte în alte limbi. După cum s-a dovedit și în acest domeniu a acționat încă o utopie totalitară deosebit de dăunătoare pe termen lung asupra păstrării specificului etnic al minorităților istorice constituite în țara noastră.

Școlarilor — manualele necesare!

Măsurile luate în ultimul an și jumătate necesare în substanța lor, dar nu lipsite de unele porniri excesive, tind să corecteze cu posibilitățile actuale degringolada editării cărților în limbile minorităților. Pașii cei mai concreți, evidenți pentru orice observator cinsit, se înregistrează în domeniul cărții didactice, acolo unde se pun bazele instrucției copiilor și a tineretului în limba lor maternă. Ministerul Învățământului și Științei a reușit încă de la începutul anului școlar 1990/91 să stabilească prioritățile corecte și să întreprindă primele măsuri concrete în alcătuirea manualelor și apoi în tipărirea lor, proces în desfășurare cu amplificările sau corecturile de rigoare. În aplicarea politicii cărții în acest domeniu Editura Didactică și Pedagogică s-a implicat decisiv, experimentatul colectiv a reușit să depășească obstacolele dificile, legate atât de redactarea lucrărilor, cât și de lipsa hârtiei sau a spațiilor tipografice. Faptul că s-a depășit acest moment, atât în atitudinea față de necesitatea editării cărții în limbile minorităților, cât și în acțiunea practică ne este sugerat cel mai sensibil de câteva comparații posibile oferite de directorul Editurii, dr. Constantin Floricel. Ni se pare utilă transcrierea și comentarea lor printre altele și pentru faptul că asemenea cifre evidențiază apariția unui nou mod de gândire în abordarea unei realități cu implicații adânci în viața socială sau culturală.

Să amintim doar că în 1989 s-au tipărit 69 de titluri într-un tiraj de 309 701 de exemplare și ne putem da seama imediat de insuficiența producției. Numai șase minorități naționale au beneficiat de carte didactică în limbile proprii, celelalte fiind pur și simplu ignorate. Paleta manualelor era destul de restrânsă, cu excepția celor în maghiară și germană, reducându-se în general la abecedare sau lucrări de pregătire a limbii materne. Anul 1990 marchează un salt semnificativ în asigurarea cu cartea a domeniului. Se tipăresc 110 titluri în 1 120 450 de exemplare. Celor șase limbi li se adaugă a șaptea, ceha, ce-și dobândește și ea după mulți ani cartea de căpătâi, abecedarul. Se remarcă o creștere spectaculoasă atât a numărului de titluri cât și a tirajelor, mergând până la dublare în cazul sârbei și slovacei, și aproape de dublare la maghiară și germană. Dacă asupra titlurilor, pe materii și clase, se poate observa încă un deficit datorat în principal neredactării în timp util a unor manuale, în ceea ce privește tirajul se pare că a depășit cifra optimă, cu unele plusuri, așa cum o dovedește necesarul anului în curs stabilit la 1 091 770 de exemplare, cu 29 680 de exemplare mai puțin decât anul trecut. Descreșterea are o explicație, să-i spunem naturală, datorată scăderii accentuate a necesarului de carte în limba germană, din producția anului trecut rămânând un stoc important de carte tipărită în această limbă, prin părăsirea țării de către populația germană, astfel încât anul acesta se vor tipări cu 35 650 de exemplare mai puțin. Deci necesitățile de tiraj — ținând seama și de reutilizarea unor lucrări editate în anul trecut — este satisfăcută, dar și paleta manualelor se dovedește mai diversă, mai aproape de necesitățile reale ale programei de învățământ.

Semnificația progresului apare și mai clară dacă avem în vedere editarea unor manuale în limbile altor șase minorități naționale, excluse până acum din program, cum sînt croata, turca, lipoveana, greaca, bulgara și, amintită mai înainte, ceha, dar care abia în acest an apare cu 8 titluri, față de unul singur anul trecut. Fără îndoială titlurile, dar mai ales tirajele sînt modice, fiind însă deosebit de importante pentru minoritățile respective în cultivarea limbii și tradițiilor proprii. În același timp, editarea manualelor respective anunță dificultăți specifice în ceea ce privește alcătuirea lor. Astfel 38 de manuscrise sînt încă remis la tipografie, ce se confruntă la rîndul lor cu aspecte noi, cum ar fi lipsa lucrătorilor calificați să opereze cu noi tipuri de alfabete și limbi puțin uzuale, cum sînt alfabetele chirilic sau grecesc, limbile turcă sau croată etc. Mai mult, lipsesc nu numai oamenii calificați din tipografie, ci și rentabili-

tatea acestor tipărituri. Care tipografie se grăbește să execute lucrări în tiraje de o sută-două exemplare, ce mai trebuie tipărită, de pildă, și în alfabet grecesc? Specialiștii Editurii Didactice și Pedagogice atrag atenția asupra costurilor extrem de ridicate ale acestor manuale. De pildă, numai ilustrația unui abecedar costă în jur de 80 mii lei, iar prețul unui exemplar depășește o mie de lei. Or școlarul lipovean ca și celui român sau german i se oferă manualul la același pret, diferența de costuri fiind acoperită de la buget. Astfel din cele 12 limbi în care se tipăresc manuale, în șase din ele tirajele nu depășesc 3250 de exemplare, în unele (poloneza — 650, greaca — 100) fiind aproape de cea zero. În greacă nu s-a mai tipărit un abecedar de mai bine de zece ani din lipsă de elevi.

În aceste condiții, ansamblul tirajelor tipărite în limbile minorităților reprezintă 5 la sută din tirajul total, dar costurile sînt, procentual, mult mai mari. De aceea apare necesară căutarea unor soluții care să nu facă din adevăratele drepturi democratice o pîrghie de risipă și motiv de neînțelegere. Ar fi util, sîntem convinși, să se obțină cooperări cu parteneri străini interesați în tipărirea unor cărți sau să se ajungă la convenții de reciprocitate cu acele țări în care există o minoritate românească, care are nevoie să-și împlinească nevoile spirituale, de cultivare a limbii în aceleași condiții ale respectului și prețurii.

Un tărîm cu prea multe improvizații

Problematică similară dar și diferentieri vizibile se desprind și în sfera tipării celorlalte cărți în limbile minorităților naționale din țara noastră. Cel mai relevant aspect este acela al existenței unei tradiții în editarea cărților beletristice, de etnografie și folclor, enciclopedice, din alte domenii în limbile unor minorități mai ales unguri, germani, sîrbi, ucrainieni, idîși și altona, prin mijlocirea editurii Kriterion specializată în acest sens, dar și a altora („Ion Creangă”) preocupate de tipărirea literaturii pentru copii.

Pe de altă parte, similitudinile se regăsesc în partea negativă, în dificultatea realizării unor asemenea tipărituri. Aceeași lipsă de hîrtie, aceleași probleme de spațiu tipografic și, de la o vreme, costurile de producție și prețurile de desfacere încorsetează tot mai strîns procesul firesc al editării și difuzării cărților în limbile minorităților naționale. Depășirea monopolului editorial, prin înscrierea în orizontul acestor preocupări și a altor edituri nasc unele speranțe, ce

n-au avut însă timpul să producă modificări de substanță. În mare, dificultățile se mențin, unele chiar s-au accentuat pînă la acutizare. Să punctăm cîteva din acestea.

Editura Kriterion rămîne în continuare principalul producător de carte în domeniu. Deci o editură de stat al cărui statut are numeroase imprecizii și disfuncții în întreaga activitate. Astfel, deși se autofinanțează, nu i s-a îngăduit să fie societate comercială. Discuțiile purtate pînă acum cu forul tutelar nu au luat forme precise, definitive. Acordarea statutului de societate comercială, pe lîngă o cunoașterea exactă a limitelor legale de acțiune, ar da posibilitatea editurii să întrețină relații directe cu parteneri externi. Neavînd această posibilitate, totalitatea exportului de carte se face prin Artexim-Romstar — cu ineficiența și amatorismul binecunoscute ale fostei întreprinderi de comerț exterior ale cărei structuri și nărvuri le-a moștenit. Or, în cazul editurii Kriterion sau al altor edituri ce operează în domeniu, relațiile de comerț și colaborare externe sînt vitale, deoarece le deschid pietele unor țări care au minorități la noi. Este ușor de înțeles că altul este tirajul și prețul unei cărți tipărite în germană, dacă o poți comercializa și în Germania, și uneia în limba sîrbă din Iugoslavia, alta în ucrainiană în Ucraina.

Nu numai vinzarea de produse finite, cărțile, ar avea alte dimensiuni, ci și formele deosebit de actuale, cum ar fi coeditările, s-ar plasa în altă perspectivă socială, economică sau umană. Trebuie găsit numai acel partener interesat în apariția unei anumite lucrări la una din editurile românești. S-au făcut cîteva încercări în ultimul timp. De pildă, editura „Karpati” din Ucraina colaborează cu Kriterion la editarea unor lucrări în ucrainiană și maghiară. Mai exact spus, ucrainienii rezolvă nevoia de carte în limba maghiară prin mijlocirea unei edituri românești. Lucrul trebuie consemnat nu numai pentru eficiența economică, ci și pentru nefirescul lui. Dar aceasta este realitatea. Nu știm dacă vreo editură de la noi, care tipărește cărți românești, are contract de coeditare cu o editură ucrainiană pentru a oferi cărți în limba maternă a sutelor de mii de români din această republică sovietică.

Coeditările ridică nu numai probleme strict economice, ci și de altă natură mult mai sensibilă — cum am văzut, de reciprocitate a intereselor. Tipărim cărți în limba sîrbă la Timișoara și partenerul din Iugoslavia pune condiții ca scriitorul sau cartea editate în cooperare să fie neapărat din județul Timis. Sprijinim tipărirea unor cărți în limbile unor țări din Balcani, cu cheltuială serioasă, dar nu știm să fi obținut vreo coeditare pentru

cărți în aromână. Principiul reciprocității în astfel de cazuri apare absolut necesar și nu poate fi lăsat la aprecierea unei edituri, oricît de competenți ar fi oamenii acestia. Coeditările ating interesele statului și e de drept să-și asume responsabilități atît Ministerul Culturii cît și Ministerul de Externe. În lipsa cărora cooperările editoriale se pot transforma în mici aranjamente pecuniare cu oarecare, modeste, avantaje pentru ambele părți.

E de observat că asemenea avantaje nu pot fi subestimate, mai ales în condițiile cînd fiecare editură trebuie să se mențină pe linia de plutire cu mijloace proprii. Or în situația actuală a prețurilor hîrtiei, tiparului și difuzării multe cărți în limbile minorităților devin prohibitive: o carte în limba idîș ajunge la prețul aberant de peste 650 lei. Cine o va produce la acest preț, datorat, ca și în cazul cărții școlare, tirajelor minime cerute de librării, care nu se dovedesc preocupate de limita minimă de rentabilitate a editurii producătoare? Librăriile știu, sau ar trebui să știe, cît pot vinde și în consecință atît vor cere, ignorînd problemele editorului. Editarea cărților în limbile minorităților în timpină așadar cea mai mare rezistență din cauza condițiilor economice nefavorabile, a prețurilor deosebit de ridicate în ansamblul unor tiraje reduse. Bunele intenții se pot dovedi neputincioase în fața realității dure a banului.

Concluziile nu par a fi, în momentul de față, deloc optimiste. În același timp, se cere o aplicare mai serioasă asupra remediilor ce trebuie să întîrzie cît mai puțin. Între acestea specialiștii din edituri sugerează instituirea unui cadru legal adecvat, mai ales a relațiilor de export și de coeditare, domeniu ce nu și-a aflat încă corespunzător reglementarea. Pe de altă parte trebuie încurajat mai mult mecenatul de stat și particular prin realizarea unor convenții reciproce cu alte state interesate. Dar neapărat reciprocitate pentru că altfel riscăm să irosim mijloacele noastre modeste în acțiuni ce ne defavorizează. Și, în ultimul rînd, atragerea forțelor proprii ale minorităților la sprijinirea politicii de carte în limbile respective. Societatea „Kriterion” își poate asuma în acest sens obligații precise, inclusiv dirijînd fondurile ale unor formațiuni politice ale minorităților spre tipărirea cărților necesare. Dacă se vrea, e posibil să se și poată. Cum dovedesc țiganii care subvenționează tipărirea unei gramatici sau a unui dicționar ale acestei limbi. În acest moment de tranziție cărțile în limbile minorităților au nevoie de sprijin larg al întregii societăți pentru a-și găsi locul firesc, necesar în ansamblul spiritual al țării noastre.

Emil VASILESCU

Difuzarea publicațiilor între blocaj și speranțe

Dezvoltarea explozivă a presei scrise din ultimul an și jumătate a produs o adevărată blocare a sistemului de difuzare. Paradoxal, este mai ușor să tipărești o revistă decît s-o difuzezi, ceea ce explică în parte și unele dificultăți în vânzarea presei. Fosta Direcție a Difuzării Presei, unitate aparținînd de Ministerul Transporturilor, s-a văzut brusc, ca și sistemul poștal, în incapacitatea de a putea relua întregul tiraj al presei tipărite și de a-i asigura o desfacere conformă cu cerințele cititorilor. Au fost multe luni de adevărată convulsie cînd editorii, începînd cu cei ai marilor cotidiane din Capitală și pînă la cei ai publicațiilor trimestriale, reclamau imposibilitatea ajungerii producției lor la consumatori, cu consecințe previzibile asupra rezultatelor economice, chiar asupra existenței unor publicații. Și toate acestea, au conchis cei interesați, datorită incapacității unei întreprinderi ultracentralizate de a mai răspunde condițiilor unei economii deschise pieței, cum de fapt a fost cea din țara noastră scrisă și din păcate pînă acum încă singura.

Soluțiile nu au întîrziat să apară, la început improvizatii timide sau reactualizări ale unor practici de mult abandonate — difuzori ambulanz, vânzarea la tarabă etc., care cel puțin în Capitală au satisfăcut pe termen scurt cererea lăsînd însă zone întregi ale țării, mai ales cele rurale la dispoziția aceluiași sistem ineficient și uneori abuziv prin preselectia operată preferențial printre publicațiile oferite. Se poate spune acum cu certitudine că unele publicații își mențin un procentaj relativ ridicat de vandabilitate mulțumită șansei de a ajunge în sistemul mai larg de difuzare, în timp ce altele și nu puține — sînt cunoscute de un cerc restrîns de cititori, iar unele chiar mor prematur, deși substanța lor le-ar îndreptăți să viețuiască, tocmai datorită imposibilității de a fi oferite, în deplină egalitate a șanselor, publicului larg. Dincolo de aspectul economic, pe cuniar al întreprinderii respective posibilitățile egale de difuzare tre-

buie neapărat înțelese ca parte a unei democrații în acțiune, unde piedicile artificiale nu au ce căuta.

S-au încercat, în același timp, și răspunsuri mai atent fundamentate socio-cultural și economic, mai apropiate de exigențele unui comerț cu elementele de modernitate necesare unei serviri civilizate. Agenți individuali sau în grup au stabilit relații directe cu editorii sau s-au asociat unor forme deja existente concomitent cu amplasarea unor chioșcuri sau tonete, ori cu preluarea unor spații din comerțul de stat. Difuzarea în interiorul marilor localități a început deja să se reglementeze fără însă a se realiza pe deplin acceptabil și stăruie improvizatia, diletanșismul, în condițiile precarității mijloacelor de transport. Aceasta a condus pe întreprinzătorii particulari la constituirea Asociației difuzorilor de presă, publicații și tipărituri din România, cu personalitate juridică și al cărui statut stipulează scopurile și mijloacele respective. Deși asociația are o conducere centrală, ea acționează totuși, preponderent pe orizontală, adică în județe și localități mai importante printr-o serie de întreprinzători particulari. Forma de coagulare a acestor mici întreprinderi este foarte diversă, ca și cifra lor de afaceri, mergînd de la cîteva zeci de mii zilnic, pînă la un milion de lei, cît realizează asociația din Brașov. Numai acest fapt indică dimensiunile întreprinderii dar și marile diferențieri de la un județ la altul cu efecte vizibile în aprovizionarea cu publicații a diferitelor zone.

Din discuțiile avute a rezultat că funcționează, în fiecare județ, peste 50 de întreprinzători particulari, capabili să acopere cu mijloace proprii întreaga țară, adică să procure și să difuzeze atît publicații cît și cărți. Se poate spune că Asociația difuzorilor particulari e capabilă să ofere o alternativă la sistemul tradițional și să participe la deblocarea aprovizionării cu publicații și cărți. Am spus-o, deși acestea sînt la început și au de depășit numeroase dificultăți, activitatea

lor pare a se situa în sensul bun, necesar răspîndirii cuvîntului tipărit. Detalii mai cuprinzătoare am putut cunoaște din modul de funcționare al asociației bucureștene, de la dl Gh. Muscalu, președinte și dl Nicolae Vartolomei secretar. Mai întîi, s-a remarcat situarea activității într-un cadru legal prin înființarea unității economice „Ecoforum” al cărui scop, alături de difuzare, urmărește organizarea de spectacole, reprezentanță economică, reclamă și publicitate, import-export de produse alimentare. Creată pe iîngă „Clubul tinerilor eroi” și „Liga internațională pentru drepturile omului și protecția mediului”, unitatea economică „Ecoforum”, alături de preocupările de a asigura mijloace de trai, de pregătire și perfecționare profesională tinerilor participanți la revoluție face pași serioși în spațiul economic, mai ales prin preocupările pentru difuzarea publicațiilor și, în perspectivă, a cărților.

Direcția de difuzare a „Ecoforumului” a încheiat un subcontract cu „Rodipet” (fostă D.D.P.) de la Combinatul Poligrafic București, care îi asigură preluarea unei cantități de publicații pentru a fi comercializată cu personalul propriu. Deocamdată cifra de afaceri este încă modestă (circa 100 mii lei zilnic), dar în continuă creștere, concomitent cu angajarea de personal nou și treptata lui pregătire profesională, nu numai de simpli vânzători, ci și de sfătuitoari avizați ai potențialilor cumpărători, prezentatori moderni ai propriei mărfi. Deocamdată acestea sînt încă deziderate dar și eforturi constante ce nu vor întîrzia să dea roade. Mai mult, se încearcă constituirea de chioșcuri și tonete proprii, unde comerțul civilizată modern să se desfășoare din plin, inițiativa fiind încă anemică din lipsă de fonduri dar și a unor obstacole birocratice apărute din te miri ce parte.

Preocupările Asociației difuzorilor particulari țintesc în momentul de față două obiective. Primul, să-și amplifice și diversifice activitatea prin lansarea mai susținută și în procesul de difuzare a cărții, domeniu aproape încă virgin; apoi în al doilea rînd, să facă din rețeaua proprie un sistem de circulație și difuzare națională a publicațiilor, adică ce se tipărește la București să ajungă la Satu Mare sau Botoșani, dar și invers, astfel încît preponderența unor circuite zonale relativ închise să facă loc unui mare circuit la scara întregii țări care să schimbe hotărît modul de difuzare a publicațiilor. Din pașii făcuți pînă acum avem îndreptățirea să sperăm că prezența Asociației difuzorilor particulari se va exprima pozitiv, pe măsura așteptărilor.

E.V.

Fenomenul Mircea Eliade

Ascultam cu mai puțin de un an în urmă opinia unui distins profesor și director de editură despre necesitatea editării integrale în țară a operei lui Mircea Eliade. Se recunoștea cu acel prilej dificultățile ce se cer învinse, dovedite ulterior chiar mai importante decât se considera. În așteptarea împlinirii unui vis legitim, opera lui Mircea Eliade își face tot mai mult loc spre interesul publicului larg printr-o serie de lucrări tipărite din inițiativă și cu mijloace diferite. Nu se poate vorbi, cel puțin pînă acum, de existența unei strategii în editare (sau dacă aceasta există nu se vede încă), ci doar de oportunități de extracții diferite, cea mai de luat în seamă fiind aceea a deținerii unui cît mai important portofoliu de manuscrise. S-a început deja să se „valorifice” editorial cîte ceva din acest tezaur cu posibilitatea de a fi martori încă o bună perioadă de timp la lansarea „cu pipeta” în librării a unei opere ce merită a fi cunoscută în integralitatea ei.

Parte a unui proces de durată, editarea lucrărilor eliadești se află deopotrivă sub semnul amplitudinii succes de public și al inerentului diletantism editorial. Cel puțin în unele laturi, acest ultim aspect se impune rapid privirii de suprafață fără a fi în adevăratul înțeles dăunător difuzării corecte a operei editate. Oricum asemenea ediții constituie un prim pas spre cuprinderea ansamblului scrierilor lui Mircea Eliade în forme de consum mai puțin pretențioase, chiar dacă de parte de așteptările și, am spune, de necesitățile unei culturi. Dar dacă nu se poate începe din motive obiective, cu ediții critice care să stea la baza lucrărilor de popularizare, nu trebuie omisă nici calea inversă ce poate pregăti un asemenea proiect de anvergură.

O contribuție la fixarea geografiei acestei opere o constituie și tipărirea recentului volum de *Nuvele inedite*, apărute anul acesta la editura Rum-Irina din București sub îngrijirea lui Mircea Handoca. După cîte înțelegem, domnia sa se află în posesia unui important „dosar” de manuscrise eliadești cărora le facilitează o treptată deschidere spre public, angajîndu-se să se ocupe sub toate aspectele de editarea lor. Astfel, volumul de față este însoțit de un „Cuvînt înainte” al editorului și de o „Notă asupra ediției”, ambele absolut necesare în fixarea locului acestor lucrări în ansamblul operei. Aflăm din „Note” că nuvelele apar pentru prima oară în țară, fiind preluate din publicații străine. Deci după cîte înțelegem sînt inedite pentru noi cei din țară, explicabil dacă ne gîndim la exilul de o viață al autorului, dar nu pe deplin și cu atît mai puțin

inedite ne apar fragmentele din *Addenda* apărute în revistele românești interbelice; „Cuvîntul”, „Universul literar” sau „Viața ilustrată”, după cum ne asigură editorul. Nu-i mai puțin adevărat că publicului larg îi sînt necunoscute lucrările editate în volum, dar tratarea lor ca inedite nu poate să producă decât confuzie nedorită sub impactul unui puseu comercial de care opera de față nu are nevoie.

Pe de altă parte ordinea internă a lucrării este cel puțin bizară, dacă nu derutantă pentru înțelegerea evoluției scriitorului în interiorul propriei sale opere. După primele trei lucrări distribuite cronologic ce materializează mișcarea creatoare ascendentă, următoarele două ne trimit spre origini a rebours, într-un descrescendo amestecat. Fragmentele din „Ștefania” (1939, 1943) sînt urmate de „Confesiunile unui tînăr al secolului” din 1932, care și încheie volumul. Fără a fi motivată de evoluția istorică literară, estetică sau stilistică o asemenea alcătuire, nu poate să producă decât confuzie și să sublinieze încă o dată caracterul amatoristic al alcătuirii.

Probabil vom mai întîlni pe parcursul anilor asemenea tentative ceea ce nu trebuie să ne împiedice să vedem esențialul și anume proza lui Mircea Eliade ce se întregeste pentru cititorul român cu cîteva lucrări de excepție dezvoltate în registre ideatic și stilistice dintre cele mai diverse. Poate că lucrul cel mai interesant este o intimă amendare a fantasticei conținut în toată proza sa prin viaținea scormonitoare asupra cotidianului biologic și social pentru a poposi în final în dimensiunea religioasă și a metafizicului. Dar prozele sale scrise în deceniile 7—8 manifestă o largă deschidere spre politic înscriindu-se în literatura rezistenței exilului românesc. Încă „Fratele risipitor” (1949) se anunța a fi una din acele lucrări extrase din condiția proprie de exilat și nu găsesc nimic fantastic în ea, numai dacă utopia nu e ea însăși o fantasmă. Cei doi ce se tirase spre graniță spre a scăpa de raiul comunist dezvoltă partituri umane diverse în calvarul lor ontologic dar cunosc aceiași sfîrșit tragic sub gloanțe ucigăse. Zădărnicia gestului se demonstrează de la sine, dar extincția nu devine banală, ci se recuperează în infinita zare a cosmosului. O situație similară regăsim în nuvela „Într-o cazarmă” axată pe distingerea evoluției umane în interiorul spațiului concentraționar totalitar. Dorind să se inspire din mediile deținuților politici, un scriitor constata imposibilitatea de a

distinge chipuri și personalități în interiorul unui univers supus constant despersionării. Localizarea stabilimentului sînt puși să respingă o piesă fără final, din care toți se reținut doar începutului obsesiv și petat: „Mă numesc Tudor Vladimirescu. Nu mă cunoașteți, dar să auziți curînd de mine”. Intențional deținuți se află la dispoziția unui tortionar, Bașkirul, care a ușit să le șteargă orice urmă de personalitate, transformîndu-i într-un cor indistinct.

Ideea spațiului concentraționar se relevă mult mai amplu în primele trei nuvele ale volumului cu excepția lui „Dayan” se implică largii categorii a realismului politic, chiar dacă întîlnim repetate apariții în fantasticul mitologic și livresc. „Pelerina”, de pildă, apare ca o scriere ironică adresă precisă la discrepanța berose soniană dintre efort și rezultat. Serviciile de interceptare și reparații totale sînt puse să descopere misterioasa semnificație a aparițiilor apocrifice din „Scînteia”. Se vede peste tot comploturi și sepecti, sînt urmăriți, anchetați, se reținuti mai ales intelectuali. Ancheta dovedește posibilitățile ganului de represiune de a desfășura intrigile aranjate cu grijă dar neputința de a depăși mentalitatea de țarc într-un moment al comunicațiilor planetare. Dintr-o perspectivă inversă se operează în umbra unui crin”, unde exilații mîni devin obiectul neîncrederii serviciilor locale.

Mijloacele utilizate aparțin genului „policier”, cu mai puțin agitat psihologic ca la Dürrenmatt însă cu dese incursiuni în universul mitologic sau filozofic. Astfel „Dayan”, tratează în esență aventurile unui matematician de geniu preocupat să descopere formula ultimă a relației dintre materie-energie spațiu și timp, este supus acelor mistificări totalitare, care vede orice complot și sabotaj și acționează ca atare cu aceleași mijloace securiste. Dimensiunea fantastică este mult mai largă, de esență a unei crepusculare, cu repetate căderi în somn și amnezii, cu legende și mituri biblice, personajul trece printr-un labirint gnosologic ca într-o autentică literatură inițiativă.

Prin aceste nuvele, mai ales de din prima parte, fenomenul Mircea Eliade sporește în dimensiuni, diversifică ideatic și stilistic, deschide perind fațete cu adevărat inedite. Chiar și cu un text plin de greșeli tipografice, proza de mari delicatesuri cînturărești a autorului român de pînă în urmă cu cinci ani se relevă tot mai bogată și incitantă pentru generațiile actuale și viitoare.

O istorie a „modelelor literare”

Ne amintim, uneori cu nostalgie, de prelungitele dispute iscate periodic în ultimele decenii în jurul necesității scrierii unei istorii a literaturii române integrale, adică de la începuturile ei până în zilele noastre. Nu au lipsit în acele ocazii opiniile teoretice mai mult sau mai puțin argumentate aduse „la zi” în ceea ce privește informația, dar faptic ele nu au avansat prea mult. Este adevărat, s-au scris câteva istorii literare „parțiale” (Al. Piru, G. Ivașcu, Ion Rotaru, G. Munteanu, Ov. S. Crohmăniceanu) sau volume de studii fără un inițial liant istoric, ulterior dovedite a fi ample cercetări istorico-literare (E. Simion), numeroase alte studii dedicate școlilor sau curentelor literare, monografiile ale unor autori de primă importanță dar și a celor de plan secund, toate participând la conturarea firului evolutiv al literaturii române. Efortul cel mai important s-a consumat însă în așa-zisele lucrări „colective”, acele tratate gigant — azi inutilizabile — care și-au asumat monopolul conducerii, redactării și editării unor asemenea lucrări. Dacă reținem sprijinul oficialității pentru asemenea „opere” hibride vom înțelege dincolo de dificultățile reale uriașe de ce inițiativa individuală a istoricilor literari a fost constant descurajată, dacă nu privită cu suspiciune. Pe de altă parte, alături de traducerea unor lucrări de istorie și teorie literară străine, s-au reeditat istoriile noastre literare „clasice”, datorate lui N. Iorga, S. Pușcariu, O. Densusianu, E. Lovinescu, G. Călinescu, N. Cartoian, S. Cioculescu, VI. Streinu, T. Vianu și alții, care au menținut vie o tradiție deloc neglijabilă, astfel încât ispită scrierii de istorii literare i-a încercat pe mulți, fie că proveneau din universitari, esești sau critici literari.

Cel mai recent căzut în „păcatul” istoriei literare este Nicolae Mano-

lescu cu *Istoria critică a literaturii române*, volumul I, apărută anul trecut la Editura Minerva, dar prezența sa în acest teritoriu era o surpriză previzibilă. Numeroase fapte conduc spre această încheiere, fastă, i-am spune, și necesară în același timp. Un sfert de secol de exercițiu critic constant în calitate de cronicar și recenzent — situație unică în literatura noastră — l-a pus în contact nemijlocit cu aproape toate cărțile scrise sau reeditate în această perioadă, asupra cărora și-a exercitat, cu har și dăruire, vocația critică. Pornind de la această acumulare imensă de experiență, Nicolae Manolescu și-a căutat tot mai insistent argumentele specifice istoriei literare, depășindu-și chiar unele repere ontologice inițiale, puțin favorabile cercetării diacronice. Se poate spune că mișcarea spiritului a fost naturală, de la asimilările succesive spre sinteza integratoare oferită de acest prim volum, care, probabil, va fi urmat de altele.

Ca în orice început, autorul se simte dator să divulge unele considerente teoretice avute în vedere atunci când și-a ales căile și mijloacele de împlinire a obiectivului propus.

Intr-o primă fază se urmărește evoluția realizării istoriilor literare la noi, cu sublinierea meritelor fundamentale ale lui G. Călinescu la definirea conceptului și împlinirea lui. Din trecerea în revistă a diverselor tipuri de istorie literară, N. Manolescu observă deplasarea treptată de la istorism și factologie spre istoria valorilor, a monumentelor literare, printr-o treptată „absorbire a istoriei de către critică”. Principiul valorii estetice devine precumpănitor în alcătuirea unei istorii literare prin separare de istoria culturală, despărțire făcută de autor în partea a doua a „Introducerii”, când încearcă să stabilească obiectul istoriei literare și

metodele specifice de împlinire a acestuia. Cercetările lui Gadamer, Jauss sau Braudel, ale altor teoreticieni ai secolului XX, proiectele structuraliste și matematice, psihanalitice sau psihologice modifică esențial metodele și perspectivele istoriilor literare tradiționale pentru a oferi de fiecare dată dacă nu un alt obiect cercetării, cel puțin fețe, aspecte particulare ale unui anumit mod de lectură și înțelegere.

Din toate aceste considerente, în ultima parte a „Introducerii”, N. Manolescu prezintă opțiunile personale ce au fundamentat scrierea „Istoriei” sale. Ținând seama de matricea sa individuală, autorul este adeptul unei „Istории critice și stilistice”, ilustrată de G. Călinescu, dar amendată de noile experiențe, ceea ce face să ignore biografiile, cadrul istoric general, ambianța culturală, chiar anii de naștere și de moarte ai autorilor. Dacă magistrul i-a deschis căile necesare nu i-a putut oferi și metoda epică utilizată de acesta atât de personal, pe care a înlocuit-o cu „interpretarea și valorizarea” critică. În consecință acordă un spațiu important analizelor de texte, citirii și recitării operelor literare din perspectiva gustului personal și găsirea acestor „modele” semnificative pentru evoluția din interiorul operei literare. În ceea ce face autorul a dorit să rămână critic, eliminând spiritul narativ atractiv, mai puțin prielnic însă modulului său de a gândi și a releva locul unei opere în sistemul istoriei literare. Toate acestea duc la acceptarea ideii că istoria literară nu urmărește scopuri didactice și cu atât mai puțin pe cele ale istoriei generale și nici chiar pe ale istoriei culturale, distanțându-se de N. Iorga sau N. Cartoian în ceea ce privește începuturile literaturii române, dar și de G. Călinescu, care aproape ignora această perioadă. Atât „Introducerea” cit, mai ales, sumarul indică încercarea de mediere între lucrările datorate unor lingviști sau istorici și istoriile literare ale unor critici și esteticieni. Fără a fi rezultatul unei încercări conjuncturale, substanța primului volum dovedește înțelegerea personală a evoluției literaturii române, cu aplicare concretă asupra începuturilor și a devenirii ei în primele decenii ale secolului trecut.

Trei mari încercături alcătuiesc acest prim volum: Literatura medievală, Începuturile literaturii artistice și Romantismul. În cuprin-

* Manolescu, Nicolae. *Istoria critică a literaturii române*. Vol. I. București, Editura Minerva, 1990.

sul fiecăruia materia literară e tratată pe genuri și în interiorul acestora pe autori. Astfel un autor care s-a produs în mai multe genuri e de regăsit în genul considerat dominant, fără a se exclude însă succinta analiză și a celorlalte forme literare.

Spre deosebire de G. Călinescu, autorul „Istoriei” de față nu ignoră literatura română veche, restrînsă însă numai la textele în limba română. „Păreră mea este că poezia românească nu poate să înceapă decît cu texte scrise în limba română. Faptul de a se fi scris în Evul Mediu românesc în mai multe limbi nu ne îndreptățește să socotim respectivele texte ca aparținînd literaturii române”. Astfel criteriul limbii devine esențial pentru definirea din perspectivă istorică a literaturii ca expresie a unei limbi. Să observăm totuși: că nu numai limba înseamnă o literatură, ci și sensibilitatea specifică, gândirea aparte, climatul original. Pînă la un punct, începuturile literare se confundă cu însăși scrierea. Dacă absolutizăm componenta lingvistică vom ajunge să-i negăm lui D. Cantemir o parte din contribuții cu evidentă dimensiune literară, cum este „Descriptio Moldaviae” pentru simplul fapt că a fost scrisă în limba latină. Mai mult, Europa Occidentală ar trebui să-și excludă o întreagă literatură scrisă în limba latină, limbă de cancelarie și de cult, ca slavona la noi. Separarea este importantă și merită deplină elucidare a locului ce-i revine în istoria literaturii noastre. Unele excese protocroniste se cer deplin înlăturate (Ovidiu este scriitor roman pentru că nu exista români și Dobrogea aparținea imperiului, dar Nicolae Olahus trebuie să aparțină literaturii române chiar dacă a scris în latină. Din acest considerent fi cedăm altor literaturi sau îi lăsăm ai nimănui?). Cel puțin pentru începuturile literaturii, criteriile au nevoie de o anumită flexibilitate, de mai multă concretețe și complexitate. Astfel nu simpla și vana dorință de a împinge literatura română cît mai mult în trecut, deși dacă are temeiuri nu e de neglijat, ne îndeamnă să nu refuzăm pe motiv de limbă unele scrieri românești, cum ar fi „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie”, lucrare cu evidente valori literare, chiar dacă nu a fost pe deplin elucidată limba originară a scrierii. Slavona și greaca în Orient, latina în Occident au fost limbi culturale, în acestea s-au scris la noi incisiv lucrări literare pe care nu avem dreptul să le abandonăm literaturilor bulgare, sîrbe, ruse, polone, sau neogrecești. Absolutizarea principiului limbii ne-ar îndemna, în epoca modernă, să scoatem din literatura noastră „Cîntarea României” scrisă inițial în franceză, dacă autorul nu ar fi oferit

și o variantă românească (trecută în „Istoria” de față cu totul în subsidiar) sau operele altor scriitori români contemporani care au scris o parte a operei în alte limbi (Eugen Ionescu, Emil Cioran, Martha Bibescu etc.). În aceeași notă oarecum exclusivistă figurează și contestarea elementelor baroce în literatura română, dar, după părerea noastră, demonstrate convinșător de Horia Mazilu.

În economia lucrării apar unele dificultăți cauzate de o prea liberă tratare a criteriului cronologic, ceea ce aduce prea în față pe unii autori și îi aruncă pe alții în cu totul alte perioade. Astfel Iancu Văcărescu este cercetat pe larg înaintea lui Gheorghe Asachi sau Eliade Rădulescu, insuficient cuprins în subcapitolul „Moartea unei specii nobile” alături de I. Prală sau V. Bum-bac ceea ce nu ne încurajează să distingem piscurile de movilele întimplătoare. Nici D. Bolintineanu nu se bucură de aprecierile cuvenite, deși, dincolo de stîngăciile și improprietățile de limbaj are totuși contribuții, în poezie și proză, destul de clar stabilite. Înțelegem pe deplin exigențele istoricului literar, nevoia lui firească de a trata perioade și autori din perspectiva gustului propriu, dar nu și ignorarea unor autori sau minimalizarea altora în virtutea unor exigențe axio-

logice folosite aleatoriu. Un Călinescu, un Asachi, Eliade, Rădulescu nu pot fi ocoliți în scrierea unei istorii literare moderne fără sărăci chiar literatura însăși. E de observat, totodată, avansarea în direcție pînă în zărea secolului nostru (Odobescu și Hasdeu) în timp ce poezia a fost amînată în timpuri probabil de spațiu în volume următor. E de înțeles în volum fragmentării în volume, dar în literatura romantismului s-ar fi curat să se dea prioritate liricului mai aproape de timpul lui de expresie.

Cu absențele și dificultățile înscrise, lucrarea de față se impune însă hotărîtor prin înstăpînarea răsăritului textului ca axiomă definitivă. Cu unele excepții, gustul și judecata critică reliefează dimensiunile axiologice neabuzate, scot în prim plan opere adesea îngnorate sau uitate, propune în ansamblu o re-desenare a geografiei literare cu nuanțe și relieful inedit. În domeniul său de istoric literar, Nicolae Manolescu recitește pentru noi de cele mai multe ori exact și subtil, o întreagă literatură de început pentru a-i afla, cu rigoare și respect pentru text, noi înțelesuri și străluciri, modele dăruind dincolo de timp.

Emil VASILESCU

O restituire de referință

Participînd direct la elaborarea corpusului folclorului românesc, doi cercetători cu vocație pentru astfel de opus-uri — Iordan Datcu și Viorela Săvulescu — au publicat la Editura Minerva remarcabilul volum: **O capodoperă a baladei românești: Toma Alimoș**.

Deși balada Toma Alimoș face parte „dintre cele mai vechi cîntece haiducești la români” (Petru Caraman, *Studii folclorice*, I, 1987, p. 136) ea a fost identificată în 138 de variante-text, cu mult, deci, mai puține față de Miorița pentru care avem azi 1100 de atestări poetice. Păstrînd și rezolvînd cu acribie recunoscută adnotarea textelor publicate în timp, transcriind noi variante din arhiva Institutului de Etnografie și Folclor, semnatarii acestei ediții critice au finalizat, remarcabil, un corpus **Toma Alimoș** ce se recomandă, în același timp, și un instrument de lucru indispensabil viitoarelor elaborări științifice pe teme poetico-muzicale ale epicii românești.

Abordînd un impresionant volum de surse editate și inedite, de colecții de stat și particulare, pînă la notațiile muzicale aparținînd lui Constantin Brăiloiu, George Breazu, Ilarion Cocișiu, iar mai pe urmă cele înregistrate de Ghizela Sulițeanu, D. D. Stancu, Alexie Buze-

ra, autorii acestui corpus reușesc să-și convingă cititorii despre valoarea din trăsăturile inconfundabile ale creației populare românești și anume sincretismul ei.

Din sumarul acestei ediții prestigioase mai aflăm, spre exemplu, despre existența unor versuri românești cu același conținut, notate în Bulgaria, Iugoslavia, în Basarabia precum și despre unele variante. **Toma Alimoș** dintre care una, cea „semnată” de Vasile Alecsandri, a fost publicată în limbile franceză, engleză, germană, iar o alta, cea din colecția lui G. Dem. Teodorescu, în limba spaniolă.

Deși Iordan Datcu și Viorela Săvulescu atenționează asupra faptului că „ne lipsește însă un studiu închinat valorilor muzicale ale acestei creații”, prin exemple metodice anexate, puține la număr, ediția critică, **O capodoperă a baladei românești: Toma Alimoș** constituie într-un exemplu de editare a folclorului românesc în conștiința contemporaneitate.

Constantin CATRIN

Intemeiată cu trei ani înaintea revistei slovace *Cítatel*, revista românească de profil *Călăuza bibliotecarului* a fost înființată în anul 1948, ca publicație de specialitate pentru bibliotecarii de toate categoriile. „Ea a înregistrat succesele, riile, „Ea a înregistrat succesele, bucuriile, ca și greutățile și dăbuirile bibliotecarilor în acești ani, a ținut la curent opinia publică asupra dezvoltării bibliotecilor și a reușit să polarizeze în jurul ei numeroși oameni de cultură, care văd în bibliotecarii colaboratorii lor cei mai apropiați“. Am citat din articolul de fond al numărului 1/1966 al Revistei bibliotecarilor, titlul sub care s-a transformat *Călăuza bibliotecarului*. Această revistă modernizată a mai funcționat 8 ani. Cu numărul 12 al anului 1973 se termină brusc apariția ei.

Un colectiv de specialiști și oameni vrednici, câțiva dintre ei făcând parte din colectivul redacțional al Revistei bibliotecarilor, a reușit să strecoare în apariția *Indrumătorului cultural, Cântarea României* de mai târziu, problematica domeniului, iar din anul 1975, noul periodic cu apariție trimestrială, *Biblioteca*. O suplinare salutară: în condițiile vitrege de atunci, pe baza căreia s-a relansat, după evenimentele de la sfârșitul anului 1989, publicația *Biblioteca* (Revistă lunară de bibliologie).

Simt nevoia să fac o paranteză menționând că în această perioadă nefastă pe care am traversat-o, în care bibliotecarii au fost văduviți de periodicul lunar, deși mai puțin numeroși, muzeografilor nu se aflau în aceeași situație. *Revista muzeelor* a apărut neîntrerupt, deși era o publicație mai tinăra cu ceva; în anul acesta se află în al douăzecișioptulea an de apariție.

În sprijinul pledoariei de mai sus doresc să prezint, în al 40-lea an de existență, o „apariție bibliotecărească“, similară *Călăuzei, Revistei bibliotecarilor*, respectiv *Bibliotecii*. Se numește simplu, dar simbolic, *Cítatel*. Este un periodic cu apariția lunară, dedicat după cum se spune și în subtitlu, rețelei bibliotecarilor din Slovacia. Traducerea titlului revistei este *Cítatorul*. O revistă similară, cu denumire în limba cehă *Ctenár* apare, în paralel la Praga. Este de menționat că, fiecare din aceste reviste își are un colectiv redacțional propriu și materialele publicate sînt tot proprii.

Revista *Cítatel* apare în localitatea Martin (Slovacia centrală), în instituția națională de limbă, literatură și cultură, *Matica slovenská* (care îndeplinește și funcția unei biblioteci naționale). Colectivul de redacție al revistei este alcătuit din specialiști formați la Catedra de bibliotecă și informare docu-

mentară a Facultății de Filozofie a Universității Komeský din Bratislava. Majoritatea dețin titluri de doctor în bibliotecă, obținute în cadrul aceleiași catedre. Ținuta grafică și semnalmentele exterioare ale revistei nu s-au schimbat prea mult în 40 de ani. Structura interioară a evoluat pe baza unei problematice bibliotecărești fundamentale, în funcție și de necesitățile culturii slovace. Cu toate acestea, colectivul redacțional a încercat să păstreze rubricile principale.

În primele două numere ale anului 1991 rubricile sînt următoarele: *Caleidoscop bibliotecărească*; *Materiale de bază*; *Cítatel pentru munca cu cititorii*; *Recomandări pe o temă* (bibliografie, bibliologie ș.a.); *Consfătuiri — seminarii — acțiuni*; *Voci și ecouri din bibliotecă din Cehia, din străinătate și ca altă rubrică*; *Din bibliotecile noastre*. În nici un număr din *Cítatel* nu lipsește rubrica *Li cunoaștem?* Este o rubrică formată din medaliaone biobibliografice ale specialiștilor slovaci și din străinătate. Fiecare număr se încheie cu o rubrică de *Sfaturi — experiențe — propuneri* (de specialitate) și *Recenzii și referate*.

Iconografia numerelor este realizată în alb-negru și conține fotografii cu interioare și exterioare ale bibliotecilor. În mijlocul fiecărui număr se află anexate portretele scriitorilor naționali și străini cu o minibiografie, minibiografie a operelor și lucrărilor despre ei. Ultimul număr din fiecare an cuprinde indice alfabetice după numele autorilor de articole și contribuții, lista publicațiilor recenzate, indice tematic și cuprinsul tuturor numerelor comasate, conform rubricilor din *Cítatel*.

Dacă urmărim nr. 39 din 1990, al revistei *Cítatel* luăm contact cu o eferveșcență în activitatea redacției, respectiv a bibliotecilor publice din Slovacia, găsim un curent nou, cu toate că munca cu cartea, prelucrarea și relațiile cu publicul rămîn aceleași. *Cítatel* marchează, după cum era de așteptat, începutul etapei noi în viața Asociației bibliotecarilor slovaci (nr. 6, p. 204—205). În 29 martie 1990 s-a încheiat o etapă de 21 de ani în existență și activitatea Asociației bibliotecarilor slovaci. Din Asociație fac parte bibliotecari, bibliografi, informaticieni, pe baza participării benevole. Are 3 secțiuni: *bibliotecărească, bibliografie și informatică*. (Am amintit, mai pe larg, despre această problemă, pentru că poate fi luată drept model și de bibliotecarii români.)

Celelalte materiale principale se ocupă despre calitatea muncii în

bibliotecă, automatizare în bibliografie, ocrotirea fondurilor din bibliotecă, despre lectura copiilor, mobilierul bibliotecilor, libri prohibiți (văzute în lumina nouă), achiziții în noile condiții, Biblioteca națională slovacă, funcție îndeplinită și de *Matica slovenská* etc.

În fiecare număr, rubrica *Cítatel pentru munca cu cititorii* se ocupă de problema investigației nevoilor celor ce folosesc bibliotecile, cititorii. Se oferă o bibliografie tematică — *cititorii, serviciile bibliotecarilor cititorilor, informații, bibliografii, munca de documentare, cataloagele în serviciul cititorilor, educația cititorilor în bibliotecă, necititorii* (formează această categorie o *problemă socială?*).

În fiecare număr, rubrica *Cítatel* cută spre exemplu: probleme actuale ale pregătirii universitare a bibliotecarilor și informaticienilor, evoluția bibliotecilor municipale în ultimii ani. La rubrica numită *Sfaturi pe temă* mi se pare a fi interesant modul în care se pune problema. Se pregătește în fiecare număr, de către un autor, o bibliografie pe temă: lectură, afișe, ilustrații, literatura pentru copii, ocrotirea fondurilor etc. În rubrica: *Din străinătate* s-au discutat în anul 1990: tipografia plantiniana, Alexandria și Muzeionul ei, bibliotecile naționale din Italia, consfătuirea internațională despre bibliografia națională, bibliotecile publice ale Budapestei, Biblioteca universitară din Lodz ș.a. În rubricile: *Din bibliotecile noastre* și *Din bibliotecile cehe* se spicuesc problemele ale cite uneia din bibliotecile din rețea.

În afară de această revistă lunară de specialitate în probleme de bibliotecărească, lectură, istoria bibliotecarilor etc., în Slovacia mai sînt editate unele culegeri de materiale pe specialități strict delimitate: *Knižničný zborník* (Anuarul bibliotecarilor), *Bibliografický zborník* (Anuarul bibliografic), *Kniha* (Cartea — anuarul referitor la istoria cărții și a bibliotecilor).

Am încercat în cele de față să-i informez pe colegii de breaslă despre preocupările similare dintr-o țară vecină oglindite pe paginile revistei aparținînd bibliotecarilor slovaci, revistă ce-și serbează anul acesta 40 de ani de existență. Remarcam că revista *Cítatel* s-a interesat ani la rînd despre eforturile din prezent, dar și din trecut ale bibliotecarilor din România și a publicat numeroase informații și contribuții mai lungi legate de activitatea bibliotecărească de aici.

dr. Eva MĂRZA

fost anunțată abnarea la opera lui Eminescu în 16 volume, reluare a ediției lui Perpessicius. În genere, avem foarte multă carte bună care se editează în Basarabia, dar conțăm și pe colaborarea cu editurile din România.

— Cred că mai mult pentru lucrări cu caracter enciclopedic, științific, de geografie, de istoric, de filosofie, probabil.

— Visul nostru este să avem în bibliotecile publice toate scrierile editate în România sau referitoare la istoria, literatura, cultura și civilizația românească, pentru că fondurile bibliotecilor de lectură publică din Moldova au fost pînă acum politizate; ele erau, bibliotecile acestea, niște puncte de reper ale partidului. Se păstrau acolo rezoluțiile, cuvîntările conducătorilor, Lenin. Într-o bibliotecă de la țară, Lenin e prezent cu patru seturi de „Opere complete“.

— Spuneți-mi, așa ca să transferăm niște termeni ai comerțului în lumea bibliotecară, oferta stimula cererea? Se citeau aceste cărți în bibliotecile moldovene?

— Am să aduc un exemplu concludent în privința aceasta. Biblioteca din comuna Boldurești avea patru seturi de „Opere complete“ de Lenin și încă vreo 500 de volume de carte marxist-leninistă, în total vreo 700 de exemplare și au fost solicitate în anul trecut numai 2 exemplare. Am considerat că 700 de volume ocupă pur și simplu locul degeaba...

— Un fond mort, necirculat. Am auzit că ați avut niște mici neplăceri, că s-au făcut speculații urite în presa occidentală în legătură cu operațiile de epurare a colecțiilor. Cum a fost de fapt?

— Ieșind din starea de lucruri dezastruoasă în care s-au pomenit bibliotecile basarabene, Ministerul Culturii a emis un ordin cu privire la reorientarea fondurilor bibliotecilor de lectură publică și eliminarea edițiilor suprareprezentate, a edițiilor depășite moral etc., etc. După emiterea acestui ordin am fost atacați vehement în presă, în presa rusofonă, în organele de presă ale Partidului comunist; informațiile au fost preluate apoi de unele organe de la Moscova și, în unele fine, „exportate“ în Italia, Franța, în alte țări. Era vorba de niște calomnii la adresa ministrului Ungureanu; au folosit acest ordin ca un pretext în lupta lor pentru putere. Din păcate, avem și așa ceva în viața politică a Basarabiei. Ungureanu a fost jignit cu cele mai urite cuvinte: fascist care arde cărțile etc., etc. Am intentat un pro-

ces acum contra acestor jurnaliști care l-au calomniat pe ministru nostru, pentru că în realitate a fost vorba doar de punerea acestor cărți în alt circuit, Nimeni nu avea de gînd nici să ardă cărțile, nici să le distrugă, dar literatura de partid nu mai ține de profilul bibliotecii publice. Obiectivul nostru este să punem activitatea bibliotecilor publice pe principiile Manifestului UNESCO pentru biblioteca publică, pe principii umanitare.

— Ca un drept inalienabil al omului de acces la cultură, lectură și informare în limba maternă?

— Da. Scopul nostru este să întoarcem bibliotecile noastre publice cu fața spre cultură și civilizație. Politica să și-o facă partidele, mai ales că Partidul Comunist are bibliotecă de partid în fiecare raion. Deci, noi eliminăm această literatură, dubletele bineînțelese. Ei au interpretat cu totul în altă lumină această treabă și s-a ajuns la un moment politic chiar foarte încordat.

— Fiindcă ați invocat Manifestul UNESCO, aș invoca eu acum un alt document, să-i zicem clasic al ideii de bibliotecă publică, intitulat chiar așa, „Biblioteca publică“ de André Maurois, în care el spune că școala nu face decît să deschidă porțile către bibliotecă, aceasta în perspectiva educației permanente, a școlii continue. Cît poate face la dumneavoastră școala în momentul acesta în privința formării și educării pentru cultura maternă și cît preia ea sarcină biblioteca pentru a duce mai departe sau chiar pentru a sprijini școala care are niște posibilități limitate, în absența dascălilor de limbă maternă și în absența manualelor?

— Este un lucru în general știut că școala basarabeană era cu mult inferioară celei europene, chiar și celei românești, că erau cu totul alte exigențe, școlile noastre fiind și ele niște focare ideologice. Se făcea educație comunistă mai mult decît carte la școala noastră. De cînd avem un nou ministru al învățămîntului, domnul Nicolae Măcaș, se fac niște lucruri foarte frumoase în această privință: o altă structură, un alt statut funcțional a fost conferit școlilor, se deschid multe licee, gimnazii, școli de meserii. Deci, pe viitor, școala basarabeană se va sincroniza cu procesul de instruire românesc și cu cel european. Lucrurile bune le așteptăm deci să se producă în viitor. Se va introduce deci și această viziune a învățării

de a învăța, pentru că se spune că școala modernă trebuie să dea mai mult decît cunoștințe, tehnicile învățării, ale informării.

— Aveți și o rețea de bibliotecă școlare? Sau bibliotecile publice îndeplinesc și funcția aceasta?

— Avem bibliotecă în fiecare școală.

— Ele aparțin altui sistem?

— Da. În sistemul Ministerului Învățămîntului și Științei.

— Aveți un Consiliu național al bibliotecilor care asigură colaborarea între cele două rețele de bază?

— Am elaborat o concepție nouă a sistemului de bibliotecă din Basarabia. Pivotal acestui sistem îl constituie tocmai bibliotecile de lectură publică și cele de învățămînt. Va exista și în Basarabia un consiliu biblioteconomic național care va coordona activitatea bibliotecilor indiferent de apartenența lor.

— Cum vedeți, fiindcă am vorbit de sistem și de comunicare, integrarea într-un sistem comun de informare și de comunicare profesională cu bibliotecile din România?

— Aș vrea să menționez în legătură cu aceasta că cercetările noastre, căutările noastre în domeniul biblioteconomiei au coincis cu cele ale bucureștenilor, ale specialiștilor de la Biblioteca Națională, adică ne-am orientat către modelele franceze, foarte avansate la ora actuală. Folosirea aceluiași modele ne va ajuta desigur să ne sincronizăm.

— Am înțeles din cele discutate pînă acum că există colaborare în planul dezvoltării colecțiilor, că se fac vizite reciproce interbibliotecare, că se organizează stagii profesionale. Au toate acestea o coerență sau se află sub semnul unor inițiative ocazionale?

— A fost semnat un protocol de colaborare cu Ministerul Culturii din România; se preconizează crearea așa-numitei confederații româno-basarabene în cadrul căreia vom obține un exemplar legal de carte românească pentru Biblioteca Națională din Republica Moldova, după cum, Biblioteca Națională a României va primi exemplarele legale ale cărților editate în Moldova; se va facilita achiziționarea de carte românească pentru bibliotecile comunale; vom face schimburi de grupuri de bibliotecari care vor trece stagiaturi, deci basarabenii în România și românii la noi, cam cîte 10 oameni; ne-am înțeles, de asemenea, ca de cîte ori biblioteconomii români vor

SISTEMUL DE ÎNDRUMARE METODICĂ A BIBLIOTECILOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR ȘI MEDIU DIN REPUBLICA MOLDOVA

pleca în Europa occidentală să ia în componența grupurilor lor și cite un basarabean de-al nostru, să vadă și el ce este Europa, cum se lucrează în bibliotecile europene; vom deschide o librărie specializată care să vîndă carte românească în Basarabia și care se va preocupa în mod special de completarea colecțiilor bibliotecare.

— Ce poate face revista noastră pentru dumneavoastră și cum puteți colabora în perimetrul acestor literaturii de specialitate și al publicisticii bibliologice?

— Revista „Biblioteca” ne este necesară ca aerul nou în Moldova, în primul rînd sub aspect lingvistic, schiopătînd foarte mult în acest plan. Aș invoca aici o vorbă cu tîlc a poetului Leon Butnaru la o întîlnire cu cititorii. În legătură cu un defect al său de vorbire, graseierea, el arăta că aceasta se trata în Roma, în alte țări civilizate din antichitate, ținînd sub limbă pietricele din mare; noi neavînd ieșire la mare poetul graseiază în continuare. Este de fapt o metaforă, graseiază toată Basarabia. Deci, sub aspect lingvistic în primul rînd, revista „Biblioteca” ne-ar ajuta foarte mult, dar și sub aspect documentar, de informare asupra procesului biblioteconomic din România, din lume.

— Întrevedeți niște posibilități concrete de colaborare în afară de difuzarea reviste noastre la dumneavoastră pentru a reflecta și realitățile bibliotecare din Basarabia în mod sistematic?

— Da, de altfel și în proiectul-programului Confederației culturale româno-basarabene într-un punct se stipulează chiar acest lucru în sensul înființării unei subredacții a revistei „Biblioteca” la Chișinău. Visul nostru este ca fiecare bibliotecar basarabean să se aboneze, să aibă și acasă, și la serviciu, revista „Biblioteca”.

— Credeți că este posibil ca redacția noastră să facă o vizită în Basarabia pentru a face cunoscută revista noastră bibliotecarilor basarabeni și pentru a vedea în direct realitățile bibliotecare de la dumneavoastră?

— Nu e doar posibil, e chiar nevoie de așa ceva! Vă invităm și vă așteptăm cu bucurie. O să organizăm niște întîlniri cu cititorii dumneavoastră potențiali.

— Noi am dori foarte mult acest lucru. Avem asemenea întîlniri cu cititorii în țară, dar am dori foarte mult ca una din primele să fie la dumneavoastră, în Republica Moldova.

Interviu realizat de
Ioana LUPU

Tineretul studios din Republica Moldova este deservit de 9 biblioteci ale instituțiilor de învățămînt superior și 52 ale învățămîntului mediu special.

Zilnic, bibliotecile sînt frecventate de aproximativ 4 milioane și jumătate de cititori, cărora li se oferă mai mult de 10 milioane de informații din documente primare și secundare.

Restructurarea activității rețelei de biblioteci presupune crearea unui sistem de servicii informaționale pe baza bibliotecilor care reprezintă centre metodice pe profile de învățămînt. Reorganizarea sistemului de învățămînt public în Republica Moldova a influențat mult conținutul, structura, dimensiunile și orientarea activității metodice. S-a organizat o comisie științifico-metodică pentru biblioteci, unitară pe întreaga republică, (RNMBK), cu patru secții distincte, în funcție de profilul instituțiilor de învățămînt. Aceasta comisie își organizează activitatea pe baza centrului metodic republican, așume Biblioteca științifică a Universității de Stat din Moldova.

Bibliotecile instituțiilor de învățămînt superior îndeplinesc funcția de centre metodice pentru sprijinirea activității bibliotecilor din unitățile de învățămînt preuniversitar, pe criterii teritoriale sau de profil.

Biblioteca științifică a Moldovei și bibliotecile universitare menționate desfășoară activitate metodică în următoarele direcții:

— acordarea de sprijin metodic rețelei de biblioteci pentru realizarea diverselor procese ale activității lor;

— studierea, generalizarea și introducerea experienței înaintate;

— coordonarea activității cu centrele metodice ale altor sisteme și departamente.

Acordarea asistenței metodice rețelei de biblioteci se realizează prin consultații și discuții în timpul deplasării lucrătorilor din biblioteci la Comisia republicană sau la secțiile metodice ale bibliotecilor desemnate să sprijine această activitate; familiarizarea metodiștilor cu activitatea bibliotecilor și acor-

darea de consultații operative pe probleme care le interesează; prin organizarea de seminarii și consultații practice; în sprijinul studenților de la facultatea de biblioteconomie din Moldova, prin absolvirea cursurilor și sistemelor lucrărilor de diplomă.

În timp, s-au dovedit utile și eficiente următoarele experiențe în domeniul ridicării pregătirii bibliotecarilor:

1. studiarea de către bibliotecarii a literaturii de specialitate, îndeosebi a materialelor ce descriu experiențe înaintate, publicate în buletine ca: „Noul în activitatea bibliotecilor din învățămîntul superior special” și „Introducerea experienței înaintate în bibliotecile din învățămîntul mediu”;

2. luarea unor măsuri științifico-practice cu caracter general și pe domenii distincte de activitate. Experimentarea lor o dată — de două ori pe an, de regulă în aceeași bibliotecă, în care acel tip de activitate s-a realizat la cel mai înalt nivel de exigență;

3. elaborarea de materiale științifico-metodice.

Activitatea metodică a bibliotecilor din învățămîntul superior se coordonează cu a celor mai importante biblioteci ale republicii. Se promovează o colaborare interdepartamentală, în cadrul căreia un rol important revine bibliotecilor din instituțiile de învățămînt superior. Toate lucrările științifico-metodice din bibliotecile universitare sînt prezentate în „Planul de coordonare a activității științifice de cercetare, metodice și bibliografice” a republicii pentru anii 1991—1993.

Totuși, problemele coordonării trebuie încă perfecționate. Pînă în prezent s-a procedat la alcătuirea diverselor documente, referințe, informații. Se cer elaborate o serie de materiale metodice.

Îndrumarea metodică ca parte constitutivă a conducerii activității de bibliotecă este o pîrghie importantă a ridicării calității și eficienței acestei activități. De aceea identificarea căilor de desăvîrșire a ei reprezintă o sarcină importantă. Cu acest scop s-a realizat

cercetarea științifică a eficienței activității metodice desfășurate de Biblioteca științifică a universității din Moldova și a celorlalte biblioteci cu funcții metodice din instituțiile de învățământ superior. Anuțurile de învățământ superior. Anuțurile de învățământ superior. Anuțurile de învățământ superior. Anuțurile de învățământ superior. Anuțurile de învățământ superior.

Analiza rezultatelor a permis nu numai evaluarea eficienței îndrumării metodice, dar și concluzii referitoare la asistența de specialitate acordată nemijlocit bibliotecilor de către centrele metodice.

Analiza sociologică a evidențiat faptul că bibliotecile au apreciat ca sprijin metodic real alcătuirea de materiale metodice, pe diverse domenii de activitate (89 la sută), iar 56 la sută dintre subiecți s-au referit la consultațiile și informațiile despre experiențele înaintate. Circa 13 la sută au consemnat și deplasările metodiștilor în biblioteci spre a le ajuta în rezolvarea unor probleme.

O importanță deosebită au acordat-o bibliotecarii perfecționării profesionale. Dintre formele utilizate, sînt considerate eficiente: schimbul de experiență între biblioteci (71 la sută), cercetarea experienței pozitive (70 la sută), seminariile teoretice și seminariile practice de ridicare a calificării (62 la sută). Numai 16 la sută dintre cei chestionați au formulat aprecieri semnificative pentru cursurile de perfecționare profesională.

Răspunsurile au relevat și faptul că bibliotecile utilizează în mare măsură îndrumările metodice elaborate în bibliotecile centrale ale republicii. Cercetarea întreprinsă a permis și o serie de concluzii relative la atașamentul bibliotecarilor față de profesia practică, rolul atitudinii lor în prestarea unor servicii de lectură eficiente, faptul că pasivitatea și indiferența afectează prestigiul social al lucrătorilor din biblioteci.

Pe baza rezultatelor anchetei sociologice s-au elaborat o serie de măsuri, în scopul desăvîșirii activității științifice, de îndrumare metodică a bibliotecilor, în perspectiva trebuințelor și exigențelor contemporane.

A. A. RAU

Ministerul Culturii și Cultelor

A. M. NOVAK

Ministerul Științei și Învățămîntului

E. D. GLĂBACI

Biblioteca Științifică a Moldovei

O întîlnire europeană: „East West Information Transfer Conference”

Un teritoriu spiritual nu se lasă niciodată descoperit în întregime. El ascunde reliefuri nebanuite, invitat mereu la investigație, propune abordări inedite și revelatoare. După decenii de izolare, Estul și Vestul Europei se regăsesc alături în căutarea perspectivelor comune. Redeschiderea continentului are loc pe toate planurile, vîdînd imensă diferență dintre dimensiunile simțite și cele trăite, dintre unitatea imaginată și unitatea ca relație, ca realitate productivă.

Din inițiativa Consiliului Britanic, a avut loc la Gosen, lângă Berlin, o conferință consacrată temei mari a transferului de informații între Estul și Vestul continentului european. Alegerea țării și a locului erau semnificative: Germania, ca simbol al uneii din căutele reunificării, al tragediei despărțirii, al rușii brutale a unei entități complexe.

Sub semnul acestei repetentate nevoi de conciliere în lumina tradițiilor dar mai ales ca expresie a unor exigențe ineluctabile pe care le propune ziua de mîine „Consiliul Britanic”, împreună cu gazdele germane au invitat la Gosen bibliotecarii din toate țările continentului pentru a căuta căi specifice de reîntregire spirituală europeană.

Desigur, entitatea europeană are tot atitea componente cîte sensuri și modalități de manifestare are realitatea complexă a vieții, dar simbolul cărții trebuie și el considerat ca avînd o imensă forță integratoare.

Într-o lume a informaticii în ascensiune, cartea se dovedește, mai mult ca oricînd, legată de viitorul cooperării umane. Întîlnirea oamenilor cărții de la Gosen a urmărit tocmai să întindă punțile necesare pentru ca traseele cărții să fie mai directe și mai rezezi. Au fost prezenți la conferință delegați din 16 țări.

Din partea bibliotecilor românești la invitația Consiliului Britanic au răspuns: Carmen Banciu

(Biblioteca Națională), Veronica Pangrațiu (Biblioteca Centrală Universitară din Cluj), George Anca (Biblioteca Centrală Pedagogică) și Ion Stoica (Biblioteca Centrală Universitară din București).

Principala problemă urmărită de organizatori, ca segment al transferului de informații, a avut în vedere împrumutul de documente și, în general, furnizarea de documente la cerere, dar s-au vehiculat în același timp idei privitoare la multe alte zone ale activității bibliotecilor. Iată extrase din textul pe care l-am prezentat: „Conferința aceasta ne așază alături sub sceptrul uneia din cele mai generoase și mai profund generative componente ale progresului: transferul de informații. Omul și societățile se definesc din multe unghiuri, dar definirea lor informațională este poate cea mai cuprinzătoare, cea mai specific umană. Ideea de relație, cea de punere în comun a valorilor trec prin teritoriile informației. Nimic nu este mai împlinator pentru omul contemporan decît faptul de a trăi în deplin acord cu timpul său, de a vibra împreună cu semenii săi. Conceptul de transfer de informații acoperă toată sfera umanului, de la participarea socială la ungherele intime ale vieții interioare. Este de aceea o mare bucurie pentru mine să fiu aici ca director al unei mari biblioteci universitare — aceste instituții cu o complexă vocație informațională — cît și ca om care vine dintr-o țară împinsă timp de decenii către teritoriile sterge ale izolației.

În domeniul informației, în ciuda marilor realizări de pînă acum, totul rămîne încă de făcut. La nivel european trebuie mai întîi depășit clivajul Est-Vest, o sarcină nu tocmai ușoară, pentru ca, într-o acțiune continuă, să învățăm împreună să gîndim integrator și fără prejudecăți. Drumurile acțiunii concrete sînt foarte numeroase. Unele dintre aceste drumuri sînt deschise și intens frecventate. E suficient să

amintesc că pentru Biblioteca Centrală Universitară din București, o instituție martirizată în timpul revoluției române din decembrie 1989, transferul de informații Est-Vest s-a concretizat în numeroase, impresionante și exemplare acte de generozitate, finalizate prin trimiterea a sute de mii de exemplare de cărți și reviste pentru refacerea colecțiilor. Nu este întâmplător faptul că însuși «The British Council» care patronează această conferință a pus la dispoziția Bibliotecii Centrale Universitare din București și a altor biblioteci din România peste 400 000 de volume de cărți și reviste din toate domeniile cunoașterii. Astfel de gesturi de fraternitate culturală au făcut instituții și organizații din alte țări europene ca Franța, Italia, Elveția, Suedia, Germania, Spania, Uniunea Sovietică.

Transferul de informații Est-Vest nu pornește de la cota zero. În conștiința culturală Europa a fost și va rămâne o entitate indivizibilă. Trebuie să lucrăm însă pentru amplificarea acestei rețele de vase comunicante.

Din punctul meu de vedere consider că la baza unei reale îmbunătățiri a transferului de informații la scară europeană trebuie așezate câteva programe coordonate.

1. Un program structural, axat pe construirea unor rețele bine echilibrate tematic și geografic;

2. Un program instrumental care să cuprindă forme de condensare și de diseminare a informațiilor în toate domeniile de activitate;

3. Un program de relații care să stabilească scheme și metodologii de comunicare între structuri, producătorii de informații și utilizatorii de informații;

4. Un program formativ și de perfecționare pentru intermediarii informației;

5. Un program de propagandă a structurilor, instrumentelor și metodologiilor informaționale.

Sînt convins că această schemă de programe necesită unele aprofundări și detalieri, dar cred că motivațiile noastre sînt suficiente de puternice pentru că se întemeiază pe ideea unității europene și pe adevărul incontestabil că nevoia de informații și de cunoaștere este o componentă a libertății și a umanismului.

În rapoartele și intervențiile participanților s-au regăsit idei legate de voința comună de acțiune viitoare, precum și analize pertinente ale stadiului actual. Din păcate, unele statistici europene referitoare la intensitatea cererilor de documente spre și din România relevă izolarea documentară a țării, numărul foarte mic de cereri transmise către unele din marile structuri de surse de pe continente, ritmurile lente de vehiculare și chiar abaterile de la codurile de relație. Mai ales statisticele și interpretările lui

Graham Cornish, sobre, exacte, cuprinzătoare, relevante, au subliniat o distanță informațională îngrijorătoare, imputabilă atît structurilor și formelor de asigurare, dar și condiției studiului și cercetării în general.

Mai optimistă, intervenția lui Ian Mowat, un specialist de înaltă clasă, utilizat de altfel ca expert de către UNESCO și trimis pînă acum de 2 ori în această calitate în România, a remarcat fondul profesional bun al bibliotecilor românești, disponibilitatea lor pentru înnoire și de altă parte, competența cercetătorilor din țara noastră.

Aparent cantonată într-o problemă tehnică a transferului de documente, Conferința de la Gosen a vizat mai departe și mai adînc, înscriindu-se într-o serie de acțiuni consacrate informatizării pan-europene, nu doar în sensul alinierii la modernitate a comunicării pe aceste canale cît și din perspectiva înțelegerii intereselor comune, a valorii resurselor și a formulării unor programe de acțiune bine integrate. Reuniunea a făcut evidentă concluzia că spațiul european este foarte dens din punct de vedere

informațional, că transferul de informații nu are și nu poate avea sens unic, că procesul este complex și continuu. Dimensiunea actuală a Europei — s-a subliniat adesea — are în biblioteci o splendidă ilustrare și un viitor bine întemeiat. Propriile noastre concluzii transmise de altfel și ca sugestii pentru planul de acțiune conturat la sfîrșitul conferinței au avut în vedere: necesitatea continuării inițierilor de acest fel pentru a consolida unitatea de gândire a oamenilor din biblioteci; reeditarea unui studiu european consacrat situației și perspectivelor bibliotecilor; organizarea unor programe profesionale pentru bibliotecari la nivel european; compatibilizarea tehnologică a bibliotecilor; elaborarea unor dicționare terminologice și, în general, dezvoltarea cercetării în bibliologie și știința informării.

Pentru participanții din România, întâlnirea n-a fost doar o experiență profesională ci și un prilej de cunoaștere, trăit cu intensitate și cu îmbogățiri nebanuite.

dr. Ion STOICA

(Urmare din p. 53)

alte variante ca cea europeană, japoneză etc.

Clasificările de bibliotecă amănunțit studiate (1—2 ani) sînt LC Classification și Dewey, cele mai practicate în SUA, iar CZU și altele sînt deci numai prezentate, în 2—4 ore.

Literatura de specialitate bibliologică studiată în facultăți este foarte bogată și nuanțată, pentru fiecare disciplină existînd cîteva tratate în ediții succesive, actualizate pînă la nivelul anului în curs, precum și numeroase studii și articole publicate în seriile de profil (cam 25—30 titluri reviste bibliologice americane curente) și în lucrările congreselor și conferințelor organizate de bibliotecarii americani din ALA anual sau chiar mai des, la nivelul fiecărui stat federal.

Fiecare facultate de biblioteconomie are, în afara sălilor de curs, de seminar și de calculatoare, o bibliotecă de profil bibliologic în care literatura de specialitate, tratatele, monografiile, seriile stau alături de instrumentele de lucru, bibliografiile naționale, clasificări, tezaure, referințe din cele mai diverse, cataloage colective etc.

La încheierea facultății, absolvenții află care sînt posturile vacante din biblioteci, semnalate în revistele de biblioteconomie și în di-

verse alte anunțuri afișate la avizierul facultății. Ei se prezintă la posturile dorite cu o scrisoare în care este prezentat curriculum vitae (o succintă biografie cu datele esențiale prezentate în ordine invers cronologică), lista lucrărilor publicate, premiile obținute, certificatul de studii și numele cîtorva persoane care pot da referințe, printre care și profesorii facultății.

Mai toate facultățile de biblioteconomie americane au de la 250 la 600 studenți și de la 25 la 75 profesori care își duc activitatea în campusuri universitare izolate de marile aglomerări citadine, în frumoase parcuri cu copaci, gazon, flori, lacuri, stadioane, terenuri sportive, grădini botanice. Clădirile nu sînt mai înalte de 2—3 etaje și au, de obicei, un aspect exterior tradițional, iar înăuntru sînt extrem de moderne, curate, civilizate și confortabile, cu restaurante studențești cu autoservire, cu diverse magazine utile și librării unde se vînd cărți legate de procesul de învățămînt sau de loisir.

Astfel de facultăți de „library and information science” am vizitat la Universitatea Manjland și Universitatea Catolică de lângă Washington, la UCLA (Universitatea California din Los Angeles) și la Universitatea Harvard din Cambridge, Massachussets, lângă Boston.

Coordonate ale învățămîntului biblioteconomic american

Învățămîntul biblioteconomic american, unul dintre cele mai puternice și mai avansate din lume, dispune astăzi de 40 de facultăți denumite de obicei „Library School and Science Information“, aflate în cadrul diferitelor universități și care sînt coordonate din punct de vedere profesional de către Asociația Bibliotecarilor Americani (American Library Association).

Prețuirea pe care americanii o acordă bibliotecilor, documentării științifice se reflectă și în mentalitatea pe care o au față de învățămîntul biblioteconomic considerat ca avînd o valoare științifică la fel de importantă ca și studiul medicinei, dreptului, filozofiei etc. După absolvirea celor 12 clase de școală primară și secundară și a 4 ani de colegiu care nu conferă o specializare anume, ci o cultură generală de nivel superior în care matematica, științele și informatica au un loc important, la fel ca și domeniile umaniste, studenții trebuie să urmeze doi sau trei ani de specializare la o facultate de biblioteconomie. Intrarea la facultate este determinată de rezultatele unui test, în care matematica, fizica și limba engleză au un rol important, iar la universitățile de prestigiu, și de notele obținute în ultimii ani de școală la aceste materii.

În mod obișnuit, studiile superioare se plătesc foarte scump. Fiecare an de studiu la o facultate de biblioteconomie costă între 10 și 13 mii de dolari, cu excepția situațiilor cînd studentul a obținut o bursă, oferită doar în mod excepțional celor foarte studioși, dar nevo-

iași sau de minoritate națională (negri, asiatici, indieni, eschimoși, hispanici). Plata acestor taxe se poate face și muncind în timpul studiilor pentru a cîștiga bani, în care caz studiul se face „part-time“, ca și la facultățile serale din România, adică participînd doar la anumite cursuri și seminarii și dînd mai puține examene pe an, fapt care duce la prelungirea perioadei de studiu. Studenții săraci află despre diverse oferte de lucru în biblioteca Universității sau în alte instituții, oferte care se referă la lucrul cu ora sau cu jumătăți de normă.

În timpul facultății trebuie obținute la examenele semestriale un total de 40 puncte care conferă garanția unei foarte bune pregătiri. Un student care studiază „full-time“, adică frecventează toate cursurile, este dator să obțină un minimum de 12 puncte pe semestru, iar un student „part-time“ (seralist) 4 puncte pe semestru.

Planurile de învățămînt ale facultăților de biblioteconomie americane nu sînt identice, ci asemănătoare, fiecare universitate avînd un anumit grad de independență, dar respectînd totodată standardele stabilite de legislația în vigoare și recomandările ALA. Astfel, un plan de învățămînt conține în general 40 discipline din care o parte sînt obligatorii, cu caracter general, și altele opționale de specializare. Disciplinele obligatorii sînt cele de biblioteconomie generală, istoria cărții și a tiparului, știința informării, tehnica de bibliotecă, mană-

gement de bibliotecă, afaceri și alte probleme economice, automatizare în bibliotecă. Disciplinele opționale trebuie alese astfel încît să confere atît o specializare biblioteconomică (de exemplu achiziții sau catalogare, indexare, bibliografie) cit și o specializare într-un anumit domeniu științific, tehnic sau umanistic (medicină, filosofie, istorie, artă, teologie, tehnică, drept, filologie etc.) în care să poată fi aplicate tehnicile biblioteconomice sau de informare.

La toate aceste discipline se dau în mod obișnuit examene, dar unele facultăți oferă și posibilitatea elaborării unei teze care să fie prezentată în locul a 2—3 cursuri.

Examenele sînt organizate de obicei în forma unui eseu, a unei teme care trebuie dezvoltată timp de trei ore.

Notele sînt alfabetice — A,B,C sînt de absolvire, D reprezintă o corigență care permite repetarea examenului, iar F — căzut fără recurs.

Profesorii de la facultățile de biblioteconomie sînt specialiști care dispun atît de o anumită practică în domeniu, care au publicat cărți sau studii și care au gradul de doctor (Philosophiae Doctor — PHD).

Pentru fiecare disciplină activează cite doi sau trei profesori, fiecare avînd posibilitatea să elaboreze o programă proprie, cu o tematică și o bibliografie diferită de a celorlalți profesori de aceeași specialitate.

Studentii au dreptul să își aleagă profesorul preferat, la care să audieze cursurile și în final să se prezinte pentru examen.

Învățămîntul bibliologic american este asistat de calculator pe scară largă. Fiecare profesor dispune de propriul cabinet și laborator în care, printre altele, are și un terminal cu o imprimantă, cu ajutorul cărora își pregătește cursurile și exercițiile practice.

Studentii au, de asemenea, acces liber în orice moment într-o sală cu terminale și imprimante unde își pot testa temele aflate în studiu și pregătire.

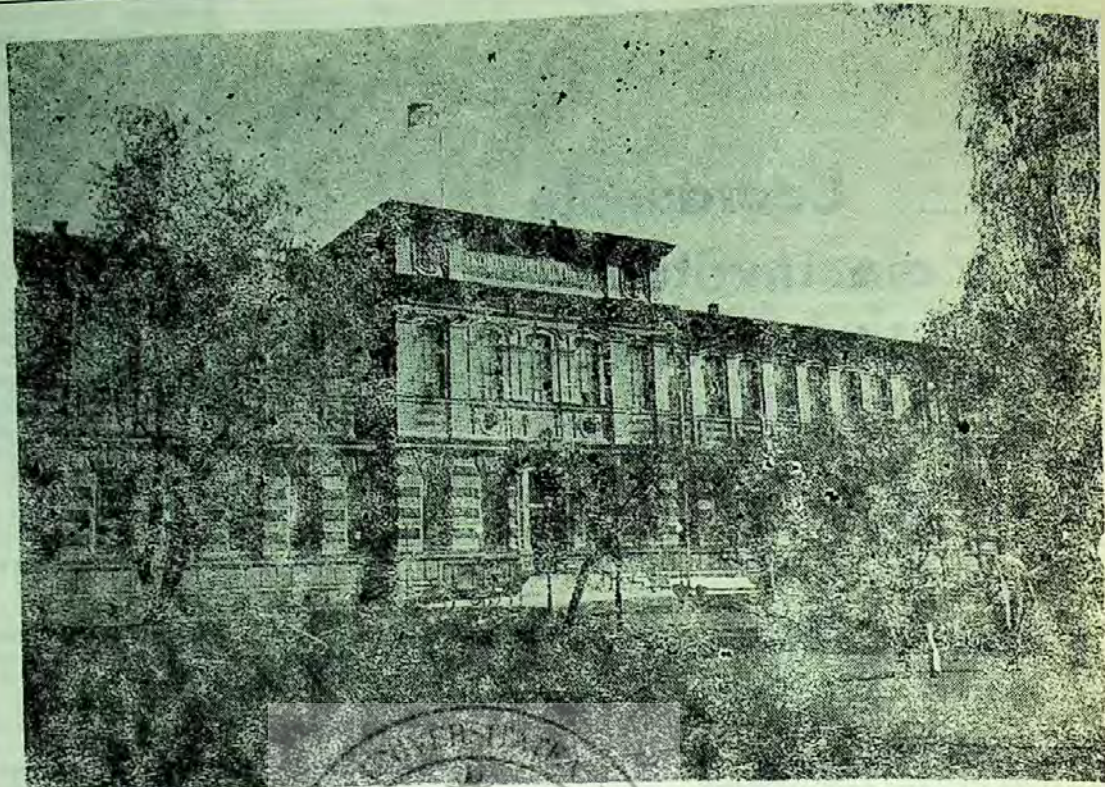
Cursurile de catalogare și clasificare, de exemplu, sînt predată încă de la început printr-o paralelă automatizată.

Practica biblioteconomică americană fiind extrem de dezvoltată în toate direcțiile și pusă în acord cu teoria, constituie principalul obiect de studiu în învățămîntul de specialitate, celelalte practici din Europa și alte continente fiind cercetate doar pentru cultură generală și comparație. Astfel, formatul de înregistrare automată a datelor bibliografice MARC este studiat mai mult în varianta L C MARC (Library of Congress MARC) decît în

Florica CĂMPEANU

(Continuare în p. 52)

SUEDIA: rețeaua bibliotecilor publice

Avînd o suprafață de 450 000 km² Suedia este cea de-a patra țară din Europa din punct de vedere al întinderii, jumătate din această suprafață fiind ocupată de păduri. Suedia are 8 400 000 de locuitori dintre care 700 000 sînt emigranți sosiți după cel de-al doilea război mondial. În Suedia sînt 264 de orașe, municipalității revenindu-i sarcina de a se ocupa direct de activitățile de învățămînt, cultură, cît și de cele recreative destinate bătrînilor și copiilor. În toate aceste 264 de municipii există biblioteci publice, numărul acestora ridicîndu-se la aproximativ 2 000 în întreaga țară. Spre deosebire de celelalte țări nordice, Suedia nu dispune de o legislație în materie de biblioteci.

Sistemul bibliotecilor publice în Suedia are la bază o muncă de voluntariat, aceasta constituind o adevărată tradiție în activitatea biblio-

tecărească suedeză, care s-a dezvoltat și diversificat odată cu trecerea anilor, în deplină concordanță cu dezvoltarea economică a țării.

După 1950 s-a înregistrat o înflorire a activității din domeniul biblioteconomiei. Între anii 1950—1953, fondurile alocate bibliotecilor publice au crescut cu 235 la sută față de perioada anterioară. Progresul economic al Suediei dintre anii '60—'70 s-a repercutat într-o continuă dezvoltare a sectorului public, lucru ce-a favorizat și sistemul bibliotecilor publice. În ciuda unei oarecare plafonări a economiei naționale a anilor '80, bibliotecile au reușit să-și mențină activitatea la același nivel, deși bugetul lor a fost afectat.

Bibliotecile publice din Suedia sînt dependente din punct de vedere financiar de autoritățile municipale, deși încă din anul 1905 ele

se bucură de protecția guvernului. Cu trecerea anilor însă, această protecție și-a modificat structura și orientarea. Ultima restructurare în acest sens s-a petrecut în anul 1984 cînd s-a stabilit ca implicarea guvernului în viața bibliotecilor publice să vizeze: a. stimularea activității de dezvoltare și b. promovarea unei uniformități a standardelor acestor instituții culturale.

Consiliul Național al Afacerilor Culturale este organismul desemnat să vegheze asupra investițiilor guvernamentale în acest domeniu, investiții ce se ridică la 6 milioane coroane suedeze destinate bibliotecilor publice ce au și secții de imprumut și 19 milioane coroane suedeze alocate pentru bibliotecile din cele 24 de provincii.

În același timp guvernul se implică în promovarea activității metodice, în înființarea și procurarea cărților necesare bibliotecilor desti-

Codex Aureus

activității bibliotecilor publice tradiționale a dus la formarea unui sistem din ce în ce mai răspândit de „biblioteci integrate”, biblioteci ce au ca beneficiari nu numai elevii școlii respective, ci și adulții din zonă.

După anul 1980, 90 de orașe au beneficiat de noi localuri de bibliotecă, iar astăzi cea mai mare parte a activității de bibliotecă în Suedia se desfășoară în localuri construite în ultimii 15 ani.

Anii '70 au marcat dezvoltarea bibliotecilor destinate copiilor sau extinderea secțiilor pentru copii în cadrul bibliotecilor publice. Fondurile de carte destinată copiilor au crescut simțitor. Astăzi fiecare a treia carte dintr-o bibliotecă este o carte pentru copii. Aproximativ o treime din bugetul afectat achiziționării de cărți este folosit în achiziționarea cărților pentru copii. Din totalul împrumuturilor 43-44 la sută sînt efectuate de către copii. Bibliotecile pentru copii organizează diverse activități în colaborare cu școli, grădinițe și alte organizații și instituții specializate în instrucția preuniversitară.

O sumară statistică a împrumuturilor arată că acestea au înregistrat 47 milioane în 1960, 52 milioane în 1970, 73 milioane în 1973, iar anul 1983 a marcat cota maximă aceasta fiind de 77,1 mil. împrumuturi. În 1984 acestea au scăzut cu 2 milioane față de anul anterior, scăderea continuînd fără încetare ajungînd în 1987 la 70,9 milioane de cărți împrumutate, iar în 1988 la 69,4 milioane.

În vederea decelării motivelor ce stau la baza acestei descreșteri simțitoare a împrumuturilor, s-a inițiat o anchetă sociologică, axată pe un set de întrebări, dintre care menționăm cîteva: a. există vreo legătură între creșterea numărului de biblioteci și reducerea numărului împrumuturilor?; b. Programele TV sau casetele video au afectat timpul destinat lecturii?; c. activitatea cotidiană necesită mult timp, așa încît orele afectate lecturii sînt mai puține?; d. există vreo legătură între faptul că din ce în ce mai multe femei au servicii și scăderea numărului împrumuturilor? Răspunsul la aceste întrebări va conduce la depistarea unor factori sociali, de ordin general. O altă categorie de întrebări își propune depistarea unor motivații strict legate de activitatea de bibliotecă: a. fondul de carte răspunde exigențelor dvs.?; b. timpul pînă cînd noutățile pătrund în bibliotecă este prea îndelungat? c. este necesară schimbarea orelor de funcționare a bibliotecii? Nu trebuie neglijat însă faptul că în ciuda scăderii totalului împrumuturilor efectuate anual de

nate emigranților și minorităților rezidente în Suedia. La aceste 33 milioane coroane suedeze se mai adaugă încă 2 milioane destinate cheltuielilor administrative; după cum urmează: salariul personalului 50 la sută, întreținerea localurilor 22 la sută, publicitate prin mijloc mass media 16 la sută, alte cheltuieli diverse 12 la sută. În anul 1987 investițiile în domeniul bibliotecilor raportate la numărul de locuitori al Suediei s-au ridicat în medie la 232 coroane suedeze/locuitor.

În ceea ce privește fondurile bibliotecilor, în 1980 bibliotecile publice suedeze totalizează un număr de 39 milioane de volume, iar în 1987, numărul lor se ridică la 46

milioane, ceea ce reprezintă cu aproximație o creștere anuală de un milion de volume.

Creșterea vertiginoasă a prețurilor cărților din ultimii ani a afectat volumul achizițiilor, acestea reducîndu-se substanțial.

Între anii 1960 și 1970 s-a construit un număr considerabil de biblioteci moderne în orașele Göteborg, Eskilstuna, Borås și Jönköping. Proiectarea și construcția propriu-zisă au durat în medie zece ani. Începînd cu anii '70, datorită faptului că numărul școlilor s-a înmulțit, numărul bibliotecilor a crescut direct proporțional cu cel al localurilor de învățămînt care au încorporat totodată și unele biblioteci publice. Această restructurare a

bibliotecile suedeze, acestea se mențin încă la un nivel ridicat.

Cercetările și studiile întreprinse în ultimii ani demonstrează că 60 la sută din populație frecventează bibliotecile publice, 94 la sută dintre copiii între 9 și 14 ani au fost la bibliotecă cel puțin o dată sau de două ori în 1989. În multe biblioteci se remarcă faptul că cifra scăzută a împrumuturilor este compensată de cea ridicată a celor ce vin să citească în incinta bibliotecii.

La începutul celui de-al nouălea deceniu al acestui secol, bibliotecile suedeze, ca de altfel toate bibliotecile din lume, se confruntă în primul rând cu dificultăți de natură financiară. Una din explicațiile lor poate fi că numărul persoanelor de vîrstă a treia a crescut foarte mult, așa încît o mai mare parte a investițiilor vor fi orientate spre sectorul ce se ocupă de sănătate.

Nu se speră într-o dezvoltare accentuată în continuare a sistemului de biblioteci publice. Aceasta se va petrece treptat, pe măsură ce se vor rezolva celelalte probleme prioritare ale societății. Dar după cum afirmă bibliotecarii suedezi, ei sînt gata să înfrunte furtuna.

Pe lângă rețeaua de biblioteci publice, în Suedia există și rețeaua de biblioteci universitare, integrate Sistemului Universitar Suedez, aflat sub jurisdicția Ministerului Educației. Aceste biblioteci se găsesc în marile orașe universitare: Lund, Göteborg, Linköping, Stockholm, Uppsala și Umeå. Aceste biblioteci sînt în același timp și centre de cercetare în domeniul biblioteconomiei.

Biblioteca Regală (Kungliga Biblioteket) este biblioteca națională a Suediei și se află la Stockholm. Cu începere de la data de 1 iulie 1988 ea este coordonatorul Oficiului Național de Planificare și Cooperare (BIBSAM) care se va ocupa de complexitatea problemelor legate de activitatea bibliotecilor din Suedia.

În prezent există trei asociații ale bibliotecarilor suedezi afiliate la Federația Internațională a Asociațiilor Bibliotecarilor (FIAB/IFLA). Pe lângă acestea alte douăzeci de biblioteci sînt membre IFLA. Un bibliotecar suedez este membru al Biroului executiv al acestui organism internațional de prestigiu, iar alții 18 fac parte din diferite secțiuni.

Hermina ANGHELESCU

KOZMA MÁRIA: AKIRE NEM VONATKOZOTT AZ ABÉCÉ SORRENDEJE SEM. HOGYAN TÖRÖLTÉK EL ROMÁNIÁBAN A NEMZETISÉGI IRÓDALMAT A KÖNYVTÁRAKBÓL. (La cine nu s-a referit nici ordinea alfabetică. Cum au șters în România din biblioteci literatura naționalităților). In: Könyvtár, 40, Nr. 3/1990, p. 168—169.

În 1976 la Miercurea-Ciuc a apărut o bibliografie (Antal Imre: Bibliografia Miercurea-Ciuc-ului) care a fost retrasă urgent, deoarece numele și operele lui Nicolae Ceaușescu nu erau menționate în mod deosebit, ci trecute în ordine alfabetică normală, asemeni celor ale lui Orbán Balázs, Vitos Mózes și ale altora.

Acum este considerată ca o curiozitate în domeniul istoriografiei bibliotecare, deși multă bătaie de cap au pricinuit bibliotecarilor din România numeroase „îmbunătățiri” aduse, în concordanță cu specificul țării, avînd ca ultim rezultat, în cazul clasificării — pe baza CZU — a unor lucrări precum Istoria Partidului Comunist Român sau Istoria mișcării muncitorești din România sau a celor de filozofia marxistă, menționarea, oricum posibilitatea de menționare în exclusivitate a numelui și operelor lui Nicolae Ceaușescu. O preocupare deosebită a constituit-o și redactarea catalogului alfabetic, deoarece atât Elena Ceaușescu cît și Iie Ceaușescu pe baza regulilor universale ale ordinii alfabetică precedau numele lui „Nicolae”. Duzina de cursuri, de perfecționare s-au ocupat de această „problemă” dar nimeni nu și-a asumat dreptul de a decide, în sfîrșit, s-a găsit o soluționare prin menționarea lui „NICOLAE” în cataloage speciale (în unele cazuri cu el începea ABC-ul) și astfel îl înălțau din ordinea firească, ordine revoltătoare, care, nu-i așa, nu se poate referi la dictatori!

Acest lucru însă, în ultimă instanță, a însemnat un fel de aranjare formală, care deși în sine era hilară, nu influența ordinea de conținut a bibliotecilor și a cataloagelor ci venea chiar în sprijinul cititorilor care îi descopereau operele cu mai mare ușurință. Au fost însă și altele de „îmbunătățiri” care nu numai că influențau, dar în mod practic chiar schimbau atît formal cît și din punct de vedere al conținutului imaginea bibliotecilor, ștergînd din biblioteci, cu o singură mișcare de toc, literatura naționalităților, adică contopind-o în literatura generală română. Acest lucru se împlina în

felul următor: literatura maghiară din România arată pe baza clasificării după CZU, astfel: (arată și în prezent!)

859.0—1/9=94.511. Tradus explicativ în vorbe înseamnă literatura română transpusă în limba maghiară sau 82(94.511)—1/9, ceea ce este un nonsens, deoarece, pe baza prevederilor CZU, formula (94.511) astfel prezentată este de neînțeles, sau 894—511 — literatura maghiară sau 809.451.1 — Lingvistica maghiară sau =94.511 — în limba maghiară, sau (=94.511) — poporul maghiar. Concluzionînd deci încă odată, în bibliotecile din România, literatura maghiară din România este prezentată ca literatura română tradusă în limba maghiară sau — ceea ce este greu de conceput — ca literatură universală maghiară în România. În loc ca aceasta să figureze la 894.511 (498), adică literatura maghiară din România. Cu această metodă, în mod firesc nu numai din cataloagele de specialitate a dispărut literatura naționalităților ci — în mod individualizat — și din rafturi, unde apar ca literatura română tradusă în limba maghiară, germană ș.a., amestecîndu-se, contopindu-se în literatura „națională”.

Desigur, această „îmbunătățire” a cauzat nenumărate necazuri, cunoscut fiind faptul că numeroase creații din literatura română „au fost traduse” în limbile maghiară, germană, traduceri care astfel s-au situat pe același grad cu literatura originală a naționalităților: și mai interesant, în cazul traducerilor în limba română din literatura maghiară din România, în clasificare a rezultat: 859.0=94.511=59.0, adică literatura română tradusă în limba maghiară apoi retradusă în limba română.

Și încă un lucru, pe care mi l-am adus aminte în mare grabă și care a creat momente de neclaritate în rîndul bibliotecarilor maghiari din România (chiar dacă indicele de clasificare atribuit nu constituia însăși cartea). Este vorba despre o astfel de lucrare istorică în limba română (Istoria poporului ceangău din Moldova), care și-a propus să dovedească originea etnică românească a ceangăilor, și pe care bibliotecarii — clasificatori din București n-au citit-o, nici n-au frunzărit-o, ci doar au clasificat-o după titlu și după pregătirea lor personală, după bagajul lor de cunoștință în felul următor:

93(498) (=94.511), adică istoria unei grupări maghiare de populație din România.

Toate acestea mai necesită comentarii?

„Toate acestea mai necesită comentarii?”

Nu este obligatoriu ca un director de bibliotecă să cunoască în amănunțime tehnicile de lucru specifice fiecărui compartiment, dar credem că este cel puțin necesar ca, atunci când se referă la aceste tehnici, să consulte pe cei care le cunosc, pentru a nu fi pus în situația de a face afirmații total nefondate.

Ne pare rău că, înainte de a face afirmațiile respective, d-na Kozma Maria nu a vizitat Biblioteca Națională a României, unde se putea convinge că tuturor literaturilor minorităților naționale din România li s-a acordat importanța cuvenită, existind în cadrul catalogului sistematic general subdiviziuni care grupează fiecare literatură în parte. De altfel, acest lucru se reflectă și în „Bibliografia României”, unde literaturilor tuturor minorităților naționale sînt evidențiate fiind grupate separat în cadrul clasei 82 Literatură. Și pentru a nu da loc la nici un fel de interpretări, ținem să precizăm câteva aspecte:

1. În ceea ce privește catalogul alfabetic general al oricărei biblioteci, nu s-a indicat niciodată ca acesta să înceapă cu operele lui Ceaușescu și apoi cu A, B, C. ...Operele tuturor membrilor familiei Ceaușescu au fost intercalate firesc la litera C, conform regulilor de ordonare ale catalogului alfabetic. Desigur, unele biblioteci locale și-au întocmit fișiere speciale tematice, mai ales pentru a veni în sprijinul cursanților de la învățămîntul politico-ideologic de masă, unde, operele lui Ceaușescu trebuiau evidențiate și aranjate într-o ordine specială.

Mai mult decît atît, după cum se știe, în biblioteci era folosită pentru clasificarea cărților ediția prescurtată CZU din anul 1959 (res-

pectiv 1952, 1949), care copia, în anumite clase, modelul sovietic. Este vorba de clasele: IM Filozofie marxistă, 3 C Marxism-leninism și 3 CP Partide comuniste și muncitorești.

În anul 1983, la insistențele serviciului Clasificarea colecțiilor al Bibliotecii Naționale, s-a trecut la desființarea acestor indici și la folosirea în exclusivitate a tabelii CZU conform edițiilor internaționale. În acel an au fost trimise bibliotecilor județene note și liste de modificări CZU pentru a se efectua și în cataloagele lor sistematice actualizările respective.

Într-o asemenea notă se specifică că operele lui Ceaușescu vor fi clasificate la subiectul lor (și, deci, diseminate în cadrul catalogului sistematic), iar la indicele 329.15 (498) se vor clasifica numai operele complete sau alese (care nu aveau, deci, un subiect specific). Același tratament îl aveau operele tuturor liderilor partidelor comuniste și muncitorești din țările socialiste (U.R.S.S., Ungaria, Polonia etc.). Amintim că, în clasificarea din 1959, exista indicele 3C5 care grupa toate operele respectivilor lideri (indiferent de subiectul lor), indice desființat în anul 1983, datorită aceluiași insistențe și a ideii că se dubla astfel catalogul alfabetic.

În cazul în care Biblioteca județeană Harghita nu a primit aceste note, i le putem pune la dispoziție (deși ele au făcut obiectul a numeroase cursuri de perfecționare, modificările aduse cataloagelor sistematice începînd cu anul 1983, ducînd la o activitate intensă, migăloasă și foarte dificilă).

2. Indicele auxiliar comun de loc, datorită importanței lui deosebite în relevarea fațetelor unui subiect, poate fi plasat nu numai la extrema

dreaptă a unui indice CZU principal, ci el poate fi intercalat după o numită parte a acestuia. Ex.:

Dacă subiectul care trebuie clasificat în principal este „legea și constituția unei țări” cu variatele ei aspecte, pentru a putea fi astfel regăsit, va avea următoarea formă:

342 (410) Legea constituțională a Marii Britanii

342 (410). 51 Puterea executivă

.518 Cabinet

.53 Parlament

.532 Camera Comunelor

.8 Legea electorală

Aceasta este posibil deoarece fațetele indicate de acești auxiliari au semne de închidere și de deschidere, astfel încît ei pot fi intercalați oriunde în cadrul unui indice CZU principal, ex.:

75.047(44) Artă-Pictură-peisaj- (Franța)

sau 75 (44).047 Artă-pictură-(Franța)-peisaj

sau 7(44)5.047 Artă-(Franța)-pictură-peisaj

În primul caz, conform ordinii indicilor CZU, sînt grupate împreună toate subiectele privind peisajul în pictura franceză, în al doilea cele privind pictura franceză, (cu aspectul peisaj), iar în al treilea, cele privind arta franceză (cu aspectele pictură și peisaj).

Conform acestui principiu al CZU s-a procedat și la clasificarea literaturilor naționale care cuprind scrieri și în limbile altor naționalități conlocuitoare.

Literaturile individuale sînt listate în tabelele CZU conform unei ordini lingvistice și nu geografice. De aceea, în multe cazuri, literatura unei anumite țări nu poate fi grupată la un anumit indice, fiind astfel diseminată atît în tabelă cît și în catalog, ex.:

Literatura canadiană:

de limbă engleză 820(71)

de limbă franceză 480(71)
 Literatura elvețiană :
 de limbă germană 830(494)
 de limbă franceză 840(494)
 de limbă italiană 850(494)
 Literatura iugoslavă :
 de limbă sârbă 886.1
 de limbă croată 886.2
 de limbă slovenă 886.3
 de limbă macedoneană 886.6
 de limbă albaneză 891.983(497.1)
 de limbă maghiară 894.511(497.1)
 de limbă română 859.0(497.1)
 Literatura rusă și sovietică :
 de limbă rusă 882
 de limbă ucraineană 883
 de limbă uzbekă 894.375(47)
 de limbă română 859.0(47)
 și exemplele ar putea continua.

În acest caz, și literatura română putea avea componentele :

de limba română 859.0
 de limba germană 830(498)
 de limba ucraineană 883(498)
 de limbă slovacă 885.4(498)
 de limbă maghiară 894.511(498)
 de limba turcă 894.35(498) etc

Pentru a reuni literaturile tuturor naționalităților conlocuitoare ale unei anumite țări, s-a optat pentru adoptarea principiului enunțat mai sus, și anume, intercalarea indicelui auxiliar geografic după 82, care reprezintă literatură în general (și nu după 8 care, după desființarea clasei 4, și-a extins semnificația cuprinzând și lingvistica).

Deci, conform acestui principiu, s-au grupat literaturile naționale, ex. :

82(494) Literatura elvețiană
 82(494)30 lit. elveț. de l. germană
 82(494)40 lit. elveț. de l. franceză
 82(494)50 lit. elveț. de l. italiană
 S-a folosit indicele CZU 82 Literatură și nu 8 Lingvistică. Literatură, pentru a putea aranja în catalog aceste literaturi la clasa 82 și nu la clasa 8 (deci 82(494)30 și nu 8(494)30).

Conform acestei scheme s-a clasificat și literatura română, înțelegând prin aceasta atât literatura scriitorilor de limbă română, cât și a celor de alte limbi. Astfel, literatura naționalităților conlocuitoare a fost clasificată atât la indicele de literatură română, deci integrându-se patrimoniului cultural al României, cât și la indicele de literatură din România, de altă limbă, având în acest fel o intrare principală pentru un catalog care

grupează literatura naționalității respective. Ex. :

Literatura de limbă germană din România 859.0
 82(498)30
 Literatura de limbă sârbă din România : 859.0
 82(498)86.1

Literatura de limbă maghiară din România : 859.0
 82(498)94.511

Un exemplu concret :
 Lászlóffy Aladár
 A képzeletbeli ásatás : Regény /
 Lászlóffy Aladár. — Bukarest :
 Kriterion, 1987.

82(498)94.511-31
 859.0-31=94.511
 în care = 94.511 nu înseamnă tradus în limba maghiară, ci doar semnaleză faptul că textul este în limba maghiară.

Orice bibliotecă din țară avea posibilitatea să-și alcătuiască cataloagele așa cum ar fi dorit, fie prin folosirea ambilor indici ca indici principali, fie prin folosirea unuia, indiferent care, ca intrare principală. O bibliotecă care avea nevoie de un catalog care să reflecte literatura minorităților naționale putea folosi primul indice pentru a-și alcătui un astfel de catalog, urmînd exemplul catalogului sistematic al Bibliotecii Naționale.

Deoarece metoda de clasificare de mai sus a suscitat unele discuții, atât ca tehnică, cât și ca aplicare practică (dublarea catalogului), în martie 1990, Biblioteca Națională a trimis bibliotecilor publice o notă prin care arată că a trecut la clasificarea literaturilor minorităților naționale prin utilizarea unui singur indice CZU principal, și anume cel al literaturii de limbă respectivă, cu adăugarea în final a indicelui auxiliar comun de loc, ex. :

830(498) Literatura de limbă germană din România
 894.511(498) Literatura de limbă maghiară din România

3. În ceea ce privește clasificarea lucrării privind istoria ceangăilor din Moldova, trebuie precizat că, în general, clasificările nu ilustrează și punctul de vedere al autorului, scopul lor fiind acela de a grupa un subiect sub același indice. Deci, oricine va dori să studieze subiectul „ceangăi”, va trebui să găsească toate lucrările cu acest subiect la același indice CZU. Și, întrucît, pentru „ceangăi” nu există un indice CZU propriu, s-a procedat, conform regulilor CZU, la adăuga-

rea acestui nume la indicele CZU cel mai apropiat de conținutul acestuia, și anume (=94.511) care reprezintă „poporul maghiar” (așa cum s-a procedat și pentru „secui”). Deci, respectiva lucrare a fost clasificată la :

93(=94.511 ceangăi) (498.3) Istorie —ceangăi—(Moldova)

În ceea ce privește originea ceangăilor, chiar dacă ea este obiect de dispută, nu ne-am putut orienta decît după enciclopediile pe care le-am avut la dispoziție și care, toate, indică originea maghiară a acestora (a se vedea : „Enciclopedia română” de Dr. C. Diaconovich, Sibiu, 1898 ; „Dicționarul enciclopedic ilustrat Cartea Românească” de Candrea și Adamescu. Buc., 1931 ; „Enciclopedia Cugetarea” de L. Predescu ; „Micul dicționar enciclopedic”. Buc., 1978 ; precum și „Révai Nagy Lexikona”, Budapest, 1912).

Acestea fiind spuse, ne întrebăm și noi, la rîndul nostru, „toate acestea mai necesită comentarii ?”

Georgeta CLINCA

„Révai Nagy Lexikona”, Budapest, 1912.

Ciangăi (magh. Csángó=călători) — se numesc coloniile maghiare din Moldova. „Enciclopedia Cugetarea” de C. Predescu.

Ceangău (magh.) — ramură a secuilor stabiliți prin sec. 15 în unele zone ale Moldovei. „Mic dicționar enciclopedic”, Buc., 1978.

Ciangăi (magh. Csángó=călători) — se numesc coloniile maghiare în Moldova (pe la Tg. Ocna, Bacău și Roman), Bucovina precum și locuitorii din Săcele în Transilvania. Ciangăii sînt secuici emigrați din Ardeal, cum arată și dialectul lor secuiesc... Urmașii lor sînt C. de astăzi care au păstrat limba lor ungurească și ritul catolic. „Enciclopedia română...” de Dr. C. Diaconovich. Sibiu, 1898.

Ceangăi — locuitori din mai multe comune din județele Bacău și Roman. Maghiari de origine și catolici, emigrați probabil prin sec. XIII din Transilvania în Moldova. „Dicționar enciclopedic ilustrat Cartea românească”, 1931, Candrea—Adamescu.

Anglia—sprijinirea acțiunii de salvare a cărții de patrimoniu din România

În luna decembrie 1990, domnii Graeme Gardiner de la Royal Asiatic Society din Londra și Robert Shepherd de la firma *Shepherds Bookbinders din Londra au vizitat Biblioteca Națională și Laboratorul său de patologie și restaurare a cărții. Ei au fost deosebit de plăcut impresionați de activitatea desfășurată aici de un grup restrâns de persoane, lucru ce i-a determinat ca la întoarcerea în Anglia să inițieze un program pe termen lung de sprijinire a activității de salvare a patrimoniului românesc, în special cel de carte veche.*

Primul lucru pe țare l-au întreprins a fost să facă public planul lor, prin publicarea de articole în revistele de specialitate. Primul articol a fost tipărit în numărul 57 din martie 1991 al revistei *Paper Conservation News*, publicată de *Institute of Paper Conservation din Londra*.

Rezultatele îmbucurătoare pentru școala română de restaurare nu s-au lăsat mult așteptate, așa că imediat după apariția articolului, s-au și strâns fonduri ce vor permite asigurarea unui stagiu de perfecționare timp de șase săptămâni în Anglia pentru doi restauratori români din cadrul Laboratorului Bibliotecii Naționale.

Între 24 și 27 martie 1991, Graeme Gardiner și Robert Shepherd au fost din nou în mijlocul restauratorilor Bibliotecii Naționale pentru a le aduce la cunoștință proiectul lor, pentru a stabili câteva detalii în legătură cu stagiul respectiv și pentru a dona alte materiale pe care le-au adus în cadrul acestei acțiuni.

Redăm integral, în traducere, textul articolului.

Conservare pentru România

După cum toată lumea știe, România se confruntă cu multe dificultăți ce datează încă din perioada regimului ceaușist. Distrugerea Bibliotecii Centrale Universitare i-a determinat pe câțiva studenți în ultimul an de la Institutul de Conservare Camberwell să-și ofere ajutorul. Graeme Gardiner, în prezent conservator la Royal Asiatic Society, a luat legătura cu Biblioteca Națională din București, iar aceasta a dus la organizarea unei vizite în România în decembrie 1990.

În vara anului 1990, el l-a contactat pe Robert Shepherd, patronul firmei *Shepherds Bookbinders* în vederea constituirii unor donații de materiale destinate Laboratorului de Patologie din cadrul Bibliotecii Naționale. Ei au venit împreună la București în luna decembrie,

ca oaspeți ai Ministerului Culturii și au adus cu ei o serie de materiale de la diverse firme producătoare. Iată ce scriu ei :

„Era o atmosferă efervescentă în București pe vremea aceea. Ea coincidea cu împlinirea unui an de la revoluție. Era multă agitație pe străzi și se simțeau încă foarte vizibil urmele lăsate de anii trecuți. Mărfurile sînt în continuare în cantitate redusă, fondurile sînt limitate.

Ministerul Culturii care are în subordine Biblioteca Națională și bibliotecile publice din țară, în care există colecții de carte veche se străduiește să obțină fonduri alături de Ministerul Învățămîntului (bibliotecii universitare și școlare). Academie, Ministerul Cultelor (bibliotecii în incinta bisericilor și mănăstirilor) și împreună cu Ministerul de Interne (arhivele naționale). Toate acestea au deja sau intențio-

nează să stabilească un program de conservare/restaurare a documentelor pe care le dețin.

Biblioteca Națională dispune de cel mai mare laborator, cu 18 angajați. Aici se restaurează cu precădere cărțile din colecțiile proprii, dar și cele aparținînd altor instituții.

Laboratorul are două încăperi în interiorul aceleiași clădiri legate printr-o scară și un culoar slab luminat (becurile sînt o raritate). Camera cea mare de la etaj este locul în care se desfășoară activitatea de spălare și restaurare. Ea este asemănătoare cu multe ateliere care duc lipsă de fonduri, cu piese obișnuite, stive de hirtie, mese și scaune laolaltă. Unele mese au lumină sub blat (numai una este prevăzută cu tub fluorescent). Ferestrele mari asigură lumină naturală corespunzătoare, dar de îndată ce se înserează, o mare parte a încăperii este cufundată în întuneric. Anul acesta o îmbunătățire însemnată în desfășurarea activității a constat în funcționarea celor două sobe.

Camera cea mică, aflată la etajul inferior, este mai neîncălzită. Aceasta este legătoria, însă în prezent, pielea și așa specială pentru legătorie sînt imposibil de procurat. Am văzut uneltele cu care se lucrează; cinci cuțite de diferite tipuri, câteva ustensile de stomatologie, vechi și niște pensule uzate. Nu există nici un instrument electric.

În ciuda lipsei de dotare și de materiale, rezultatele muncii de restaurare sînt surprinzătoare. Restaurarea cu puțina rezervă de hirtie japoneză pe care o mai au este de o extremă finețe. Se folosește orice colț de hirtie ce poate fi utilizat, nu se irosește nimic.

Am purtat discuții cu înreg personalul, format din femei. Biblioteca Națională elaborează un buletin de informare în domeniul restaurării și conservării, buletin ce cuprinde traduceri din publicații specializate din Marea Britanie și din alte țări. Restauratorii pot consulta cataloage de materiale și echipamente.

Doamnele au fost surprinse cînd au aflat că nu foarte atelierele din Vest dispun de cea mai recentă tehnologie. Ele presupuneau că aceste ateliere au un buget nelimitat și tot felul de dotări de ultimă oră. La rîndul nostru, noi am fost surprinși de lipsa materialelor elementare, cum ar fi cleiul de oase și ața de cusut.

Ministerul Cultelor nu are în prezent nici un program de conservare, dar dorește să demareze unul. El are în subordine multe biblioteci cu carte veche în cadrul mănăstirilor, cit și numeroase biserici,

Atunci cind o carte ne înalță, ne inspiră sentimente de onoare și virtute. această carte e înțeleaptă și bună.

Găsesc că toate cărțile sînt prea lungi.

Cu cărțile se întîmplă ca și cu focul de pe vetrele noastre, iei acest foc de la vecin, îl aprinzi la tine, îl dai altora și astfel e al tuturor.

Cărțile cele mai folositoare sînt acelea cărora cititorii le fac ei înșiși jumătate din cuprins; ei largesc cugetările ale căror simbre li se prezintă; îndreaptă ceea ce li se pare slab.

VOLTAIRE (1694—1778)

O, cărților, sfetnici credincioși, prieteni lipsiți de linguire ce înviorați mintea, învățători ai sufletului, ce știți să stăpîniți pornirile trupesti, călăuze ale vieții cinstitute și ale morții împăcate! O, ciți oameni nu ați ridicat de pe șesul cel întunecos pe culmile cele mai falnice? Pe ciți nu i-ați înălțat în scaunele cerești? O, mîngăitori ai sufletului meu, alinare a mîhnirilor, în ale voastre sfaturi mă incred!

ESPINEL (1550—1624)

cu întreg patrimoniul de care dispun. Pe parcursul unei îndelungate convorbiri cu ministrul și consilierii săi, am aflat cîteva dintre dificultățile cu care ei și departamentul lor se confruntă, în general și nevoia de a organiza un program de restaurare a numeroaselor icoane pe care le dețin, în special.

România este confruntată cu o problemă deosebită în ceea ce privește atît bisericile, cît și icoanele. Un tip de carie virulentă atacă iemnul bisericilor și icoanele pe care acestea le adăpostesc. Se resimte nevoia acordării unei asistențe de specialitate în acest domeniu.

Ne-am propus, la cererea persoanelor pe care le-am întîlnit, să-i ajutăm să contacteze specialiști britanici din această ramură a activității de conservare și restaurare.

În prezent, intenția noastră este să continuăm contactele cu Labo-

ratorul Bibliotecii Naționale prin organizarea de schimburi de experiență între conservatorii și restauratorii români și britanici. Încercăm să găsim o manieră de a strînge fonduri și pentru cheltuielile de călătorie (pentru români, costul unui bilet de avion dus-întors este echivalentul salariului pe aproape un an).

Intenționăm, de asemenea, să adunăm fonduri și pentru alte donații de materiale și așteptăm oferte din partea celor interesați să sprijine proiectul nostru de „Salvare a icoanelor“.

Vă rugăm să ne contactați dacă doriți să ne ajutați.“

Graeme GARDINER
Rob SHEPHERD

Prezentare și traducere
Hermina ANGHELESCU

I.N.T.A.M.E.L.

International Association of Metropolitan City Libraries

Inițiată în 1968, — INTAMEL reprezintă un mijloc de comunicare profesională și informare pentru bibliotecile orașenești (orașe de 400 000 locuitori sau mai mult).

În 1976, INTAMEL a devenit o masă rotundă a IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions), iar acum are aproape 100 de membri din 35 de țări.

În afara conferințelor anuale care sînt găzduite de membri din diferite țări, membrii INTAMEL discută și au un schimb de idei și informații privind subiecte cum ar fi: rețeaua bibliotecilor, clădiri, automatizarea, cercetarea biblioteconomică, noile tehnici, serviciile destinate grupurilor speciale.

INTAMEL a dezvoltat o activitate statistică unică în felul ei. În fiecare an sînt adunate și publicate, prin grija bibliotecii municipale din Hanovra (Stadtbibliothek Hannover) un număr considerabil de date privind bibliotecile aderente (colecțiile de cărți, periodice, materiale audio-vizuale, numărul de împrumuturi, buget, personal, durata programului cu publicul etc.).

În acest fel este posibilă o comparație între mijloacele și posibil-

itățile de dezvoltare pe care le au diferitele biblioteci mari din diferite colțuri ale lumii.

Biroul de conducere ales pe trei ani cuprinde un președinte și un secretar-contabil.

La congresele anuale, responsabilii bibliotecilor membre INTAMEL se întînesc pentru a pune în discuție probleme comune și a găsi împreună soluții. Cîteva dintre temele abordate în ultimii ani sînt: contactul dintre grupări etnice; bibliotecile și marketing; bibliotecile și informatizarea; finanțarea bibliotecilor.

Întîlnirea inaugurală a avut loc la Liverpool în 1968.

Menționăm că această asociație scoate un buletin INTAMEL Newsletter, o dată sau de două ori pe an.

Este o modalitate eficace de a întări legăturile între membrii asociației, printr-un schimb de idei, de experiență. De asemenea, în acest buletin sînt menționate activitățile asociației. Membrii trimit materiale referitoare la bibliotecile unde lucrează, la succesele sau greutățile pe care le întîmpină.

C. ȚOSTOPOL

Stimată doamnă,
Stimate domn,

Începînd cu acest număr, ne propunem să investigăm orientarea cititorilor către anumite valori receptate în procesul lecturii, interesul pentru diverse genuri de literatură.

Vă rugăm să participați în continuare la ancheta inițiată de noi și să răspundeți cu sinceritate la întrebările chestionarului.

Obs. La întrebările cu răspunsuri preformulate, răspundeți încercuind cifrele corespunzătoare variantelor care vi se potrivesc.

1. Sinteți cititor de carte beletristică ?
  - 1.1. Nu
  - 1.2. Da

2. Dacă nu, din ce motive nu citiți acest gen de carte ?
  - 2.1 Nu am timp
  - 2.2 Nu mă interesează domeniul
  - 2.3 Nu am de unde să procur cărțile pentru lectură
  - 2.4 Alte motive ; care ? . . . . .

3. Dacă da, din ce motive citiți beletristică ?
  - 3.1 Din interes ; explicați . . . . .
  - 3.2 Din necesități profesionale
  - 3.3 Din plăcere
  - 3.4 Pentru a mă destinde
  - 3.5 Pentru a fi la curent cu fenomenul literar
  - 3.6 Pentru a răspunde indemnului unor persoane ; care ? . . . . .
  - 3.7 Pentru a-mi ocupa timpul liber
  - 3.8 Din alte motive ; care ? . . . . .
  - 3.9 Nu pot explica

4. Lectura dumneavoastră în acest domeniu este sistematică ?
  - 4.1 Da
  - 4.2 Nu
  - 4.3 Uneori da, alteori nu.

5. Ce gen de carte beletristică preferați ?
  - 5.1 Poezie
  - 5.2 Proză scurtă
  - 5.3 Roman istoric
  - 5.4 Roman social
  - 5.5 Roman de dragoste
  - 5.6 Umor
  - 5.7 Istorie, critică și teorie literară
  - 5.8 Povestire științifico-fantastică
  - 5.9 Folclor
  - 5.10 Eseu
  - 5.11 Alte genuri ; care ? . . . . .

(Completați răspunsul la întrebarea de mai sus, numerotînd variantele alese, cu cifre de la I la N, în funcție de importanța pe care le-o acordați.)

6. Ce influență exercită lectura din domeniul beletristic ? (Alegeți tot ce vi se potrivește)
  - 6.1 Îmbogățește orizontul cultural
  - 6.2 Modelează sensibilitatea
  - 6.3 Cultivă vocabularul cititorilor
  - 6.4 Promovează valori morale
  - 6.5 Influențează sensul vieții
  - 6.6 Propune anumite modele umane
  - 6.7 Facilitează înțelegerea semenilor

- 6.8 Înlesnește cunoașterea de sine
- 6.9 Explică unele fenomene sociale
- 6.10 Alte influențe ; care ?

Comentariu :

7. Menționați acele cărți care, după opinia dv., pledează pentru un model de moralitate la care aspiră societatea contemporană.

8. Apreciați că asemenea cărți se adresează mai mult intelectului sau mai mult sensibilității umane ?

8.1 Mai mult intelectului

8.2 Mai mult sensibilității umane

8.3 În aceeași măsură intelectului și sensibilității

8.4 Nu știu

9. Credeți că literatura poate să promoveze în mod explicit anumite norme morale ?

9.1 Nu

9.2 Da ; care ?

10. Dacă da, prin ce modalități se finalizează cu succes asemenea intenții ?

11. Pentru care valori ale ethosului românesc, pledează mai mult scriitorii dv. preferați ?

12. Dar literatura română ce se scrie în zilele noastre ?

13. Considerați că anumite lecturi pot influența conduita morală a cititorilor ?

13.1 Da

13.2 Nu

13.3 Uneori da, alteori nu.

14. Prin ce alte mijloace se mai poate realiza influențarea morală a indivizilor ?

15. Agreeți cărțile explicit moralizatoare ?

15.1 Da

15.2 Nu

16. Credeți că asemenea cărți se adresează unui anume tip de cititor ?

16.1 Da

16.2 Nu

16.3 Nu știu

17. Scrierile cărui autor preferat de dv. se pot încadra în acest gen de carte ?

18. Dimensiunea morală a literaturii este accesibilă de regulă cititorilor ?

18.1 Este accesibilă

18.2 Nu este accesibilă

18.3 Uneori da, alteori nu.

18.4 Nu știu

Comentariu : . . . . .

19. De ce anume depinde gradul de accesibilitate ?

19.1 De idealul moral dominant

19.2 De personajele prezentate

19.3 De exemplaritatea situațiilor

19.4 De măiestria și talentul autorului

19.5 De disponibilitatea cititorilor

19.6 De alte condiții ; care ?

20. Critica literară poate apropia, după opinia dv., cititorii de mesajul moral al literaturii ?

20.1 Da

20.2 Nu

20.3 Depinde de unele circumstanțe

20.4 Nu știu

21. Este acesta unul din rosturile criticii ?

21.1 Da

21.2 Nu

21.3 Nu știu

22. Cine altcineva poate facilita cititorilor accesul la codul moral al unor lucrări ?

22.1 Autorul însuși

22.2 Profesorii

22.3 Mass-media

22.4 Colegii

22.5 Prietenii

22.6 Alte persoane ; care ?

22.7 Nimeni

22.8 Nu știu

23. Bibliotecile pot iniția anumite activități în acest scop ?

23.1 Da ; care ?

23.2 Nu

23.3 Nu știu

Comentariu : . . . . .

24. Preferați să fiți la curent cu noutățile literare sau să recitiți anumite lucrări ?

24.1 Urmăresc permanent noutățile

24.2 Prefer să recitesc unele cărți

24.3 Procedez în ambele feluri

24.4 Nu procedez nici într-un fel

25. Între cărțile pe care le recitiți sînt și unele cu problematică etică explicită ?

25.1 Da ; care ?

25.2 Nu

Comentariu : . . . . .

26. Dacă da, vă rugăm să menționați motivele pentru care le recitiți ?

27. Profesia

28. Studiile absolvite

29. Vîrsta

30. Domeniul în care lucrați.

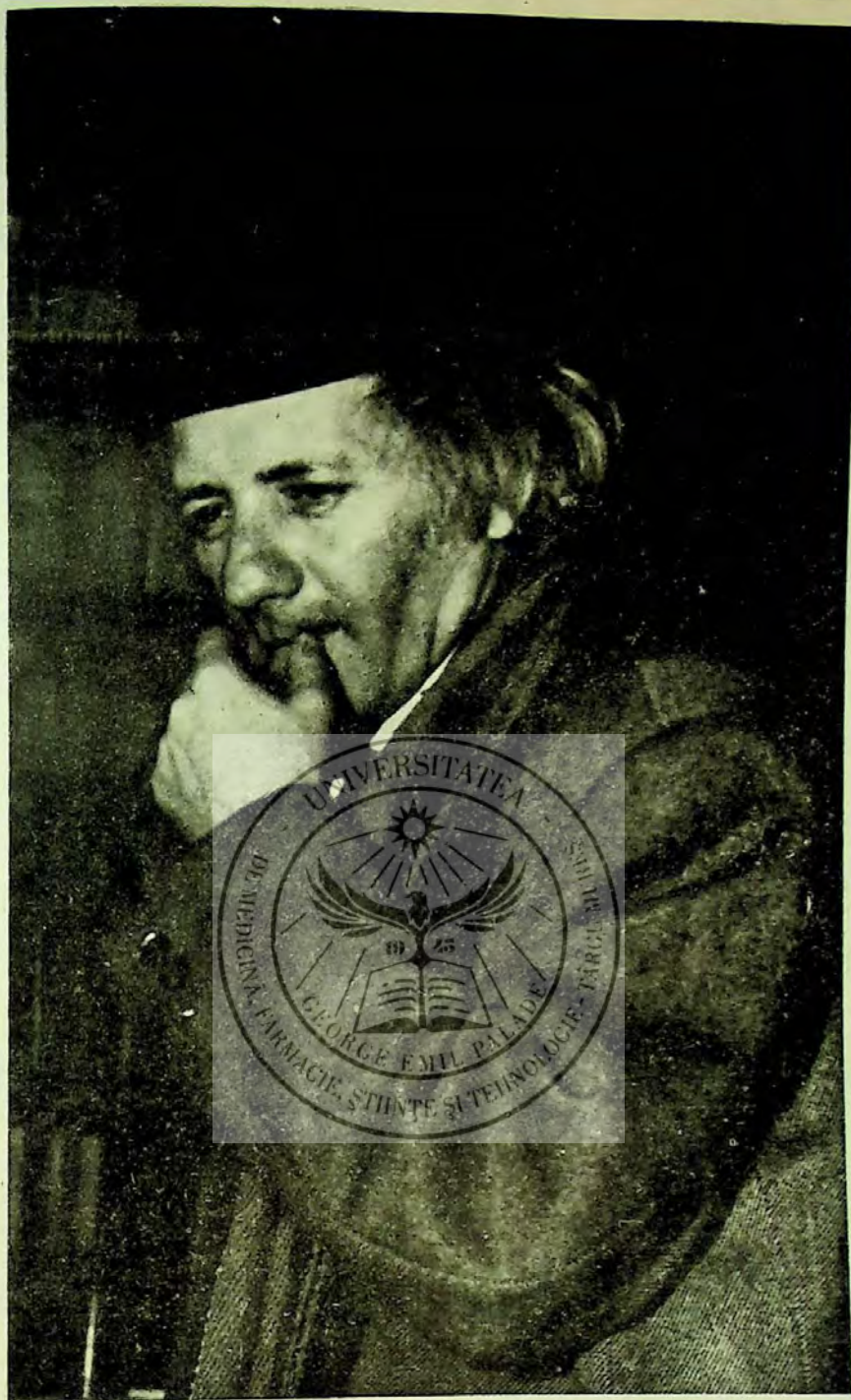
Ioana Lupu : *Lettre ouverte à Monsieur. C. Băjenaru* p. 2—3; Ion Stoica : *Accents roumains à la 56-ème Conférence I.F.L.A. Stockholm 1990* p. 4—5; Ioana Lupu : *L'activité de l'A.B.I.R. au niveau de comission* p. 5—6; Ioana Tăutu : *Libre — culture, connaissance. Supplex Libellus Valachorum*. 200 p. 8—9; Ioana Lupu : *Une activité clé pour une bibliothèque* p. 10—12; Eugenia Tudorică : *Après une année d'efforts. Aspects de l'activité du secteur des publications seriales de la Bibliothèque Centrale Universitaire Bucarest* p. 12—14; Nicolae Vințanu : *La lecture négative* p. 14—15; Maria Cișman : *Méthodes modernes de conservation et préservation des livres* p. 16—18; Ioana Tăutu : *Considérations concernant les relations de la bibliothèque avec les lecteurs dans les conditions de l'économie de marché* p. 18—19; Mioara Păsăilă, Elena Răduțoiu : *La bibliothérapie présences et perspectives* p. 21—22; Ioan Holhoș : *Que peut-on faire avec les collections des bibliothèques ?* p. 23; Dan Matei, Bogdan Teodorescu : *Fichier d'autorité comme entités distinctes* p. 24; Maria Razba : *La solution des problèmes de renseignement des bénéficiaire par l'intermédiaire du prêt interbibliothécaire interne et international* p. 25—27; Doru Bădără : *Un livre retrouvé* p. 28—29; *Un nom pour l'histoire des bibliothécaires: Constantin Georgiadé (21 février 1898—11 février 1991)* p. 30—35; *La Galaxie Gutenberg* p. 36—46; *Itinéraire bibliographique* p. 47; *„Notre rêve est que chaque bibliothécaire bessarabien aille tant à la maison qu'à son lieu de travail la revue „Biblioteca“. Interview avec A. A. Rău* p. 48—50; A. A. Rău, M. Novack, E. D. Glăbaci : *Le système d'orientation méthodique des bibliothécaires de l'enseignement supérieur et moyen de la République Moldova* p. 50—51; Ion Stoica : *Une rencontre européenne: East West Information Transfer Conference* p. 51—52; Florica Câmpeanu : *Coordonnées de l'enseignement bibliothéconomique américain* p. 53; Hermina Anghelescu : *Suède: le réseau des bibliothèques publiques* p. 54—56; Georgeta Clinca : *„Tout cela suscite-t-il des commentaires ?“* p. 57—58; Graeme Gardiner, Rob Shepherd : *Angleterre — le soutien de l'action de sauvegarde des livres de patrimoine en Roumanie* p. 59—60;

Ioana Lupu : *An open letter sent to Mr. Băjenaru* p. 2—3; Ion Stoica : *Romanian accents at the 56-th conference IFLA — Stockholm 1990* p. 4—5; Ioana Lupu : *ABIR activity at the level of a department commission* p. 5—6; Ioana Tăutu : *Book libellus Valachorum*. 200 p. 8—9; Ioana Lupu : *A key — activity for a library* p. 10—12; Eugenia Tudorică : *After a whole year of efforts. From the activity of the serial publication department of the Central University Library—Bucarest* p. 12—14; Nicolae Vințanu : *Negative reading* p. 14—15; Maria Cișman : *Modern methods of conversation and preserving books* p. 16—18; Ioana Tăutu : *Considerations on the relationship library — reader in the context of market economy* p. 18—19; Mioara Păsăilă, Elena Răduțoiu : *Bibliotherapy — presences and projects* p. 21—22; Ioan Holhoș : *What is the matter with the library stock ?* p. 23; Dan Matei, Bogdan Teodorescu : *Authority catalogue as distinctive entities* p. 24; Maria Razba : *Solving of the information demands by means of intern and international loan* p. 25—27; Doru Bădără : *A re-found book* p. 28—29; *A name for the library history: Constantin Georgiadé (1898—1991)* p. 30—35; *Gutenberg Galaxy* p. 36—46; *Bibliographic Itinerary* p. 47; *„Our dream is that each bessarabean librarian has at home, and at his job Biblioteca review“. Interview with A. A. Rău* p. 48—50; A. A. Rău, A. M. Novak, E. D. Glăbaci : *Methodic Guiding system of the librarians at university level and high-school level* p. 50—51; Ion Stoica : *An European meeting: East west Information Transfer Conference* p. 51—52; Florica Câmpeanu : *Co-ordinates of the American librarianship training* p. 53; Hermina Anghelescu : *Sweden: a network of the public libraries* p. 54—56; Georgeta Clinca : *All those need further commentaries ?* p. 57—58; Graeme Gardiner, Rob Shepherd : *England — the action of supporting, and rescue of patrimony books in Romania* p. 59—60;

Ioana Lupu : *Открытое письмо г-ну К. Бăженару*; стр. 2—3 Ион Стойка : *Румынские акценты а 56-й Конференции ИФЛА. Стокгольм, 1990 год*, стр. 4—5; Иоана Лупу : *Деятельность АБИР а уровне комиссии*, стр. 5—6; Иоана Тăуту : *Книга — культура — познание. Supplex Libellus Valachorum*; стр. 8—9; Иоана Лупу : *Ключевая деятельность для библиотек*; стр. 10—12; Еудженія Тудорикă : *После года усилий. Из деятельности отдела серийных публикаций в рамках Бухарестской Центральной университетской библиотеки*, стр. 12—14; Николае Винțану : *Негативное чтение*, стр. 14—15; Мария Чишман : *Современные методы консервации и сохранения книг*, стр. 16—18; Иоана Тăуту : *Соображения о связях библиотеки с читателями в условиях рыночной экономики*, стр. 18—19; Мюора Пăсăилă, Елена Дăдуцую : *Библиотерапия — присутствие и перспективы*, стр. 21—22; Иоан Холхош : *Что делать с коллекциями библиотек ?*, стр. 23; Дан Матей, Богдан Теодореску : *Картотеки — отличительная сущность* стр. 24; Мария Разба : *Разрешение запросов в информации книгопользователей путем внутреннего и международного межбиблиотечного займа*, стр. 25—27; Дору Бăдăрă : *Найденная книга*, стр. 28—29; Имя для историкн библиотек : *Константин Георгиадэ (21 февраля 1898 — 11 фев. 1991 г.)*, стр. 30—35; ГАЛАКТИКА ГУТЕНБЕРГ, стр. 36—46; БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ МАРШРУТ, стр. 47; *«Наша мечта, чтобы каждый бессарабский библиотекарь имел и дома, и на работе журнал «БИБЛИОТЕКА»*. Интервью с А.А. Рăу, стр. 48—50; А.А. Рăу, А.М. Новак, Е.Д. Глыбач : *Система методического направления библиотек высшего и среднего образования в Республике Молдова*, стр. 50—51; Ион Стойка : *Европейская встреча: Координаты американского библиотечного образования*, стр. 53; Гермина Ангелеску : *Швеция : сеть публичных библиотек*, стр. 54—56; Джорджета Клинка : *«Все это требует комментариев ?»*, стр. 57—58; Греме Гардинар, Роб Шефферд : *Англия — поддержка мероприятий по спасению книг из патримонизма Румынии*, стр. 59—60.

Erată : La numărul 1—2—3/1991. p. 58, coloana I a fost inversată cu coloana a III-a. Ne cerem scuze in numele celor care au avut această „contribuție“.

Teodor Mazilu

**Istoria literaturii române în imagini
de VASILE BLENDEA**

Zaharia Stancu, acasă, în 1972.

Istoria literaturii române în imagini de VASILE BLENDEA